ILARIE VORONCA

SCRIERI II

Ilustrația copertei de: FRANCISC KALAB

ILARIE VORONCA

INCANTAȚII
POEZII

Ediție îngrijită, note și comentarii de
ION POP

EDITURA MINERVA
București, 1993

INVITAȚIE LA BAL
(1924—1925)

1931

ISBN 973-21-0250-0
ISBN 973-21-0251-9

I

INVITAŢIE LA BAL

Închis abur după amiaza în grilaj stea ;
Înger trenul înaintează cu degetul pe buze,
Rupe serenada maşinilor de scris,
Toate planetele au poposit în acest
Catalog de maşini agricole : Sena
Praştie între surîsuri.

Feldspath fruntea şi prin pupile sonerii
Fulgeră,
Ce cale ferată arterele tale cu sînge şi gări,
Un pas ca o cicatrice în argilă chemări,
De la brîu cîmpul cu prepeliţele în tolbă.

II

La cîţiva paşi liniştea s-a deschis coridor
După saltul lăcustelor în gînd,
Ca bromura gestul tău îmi face bine uneori,
Văd prin pomi respiraţia ta electric luminînd.

Drum, dinam bandajat excepţional.
Casele se îmbrăţişează în visul de var,
Tinctură de iod acest amurg cu rădăcini şi amnar,
Cît miresmele se împart ca afiş electoral.

Părul tău a spălat atît de chimic orele,
Ştiu pe dinafară vapoarele, ezitările,

Orașul viața ta, ca tabla înmulțirii,
Te port în mine ca un registru copier.

III

Sunt ochii tăi cu terenuri sportive,
Cu cîmpuri și sonde de petrol,
Cu hipodromuri, cu hangare de avioane,
Ce tipografii, ochii tăi
Și pupilele tale, rotative imense,
Cum se desfășoară din privirile tale
Toată viața mea
Ca un jurnal cu ultimele știri.

IV

Și uite în șarpe pieptul ca o savană în flăcări,
Cu cai sălbateci și dezlănțuirea aerului cu vegetații
Tropicale, creierul lovește semne S.O.S.
Dezolat, dezolat,
Un țipăt ca o pasăre sau stilou,
În obraz vîntul îți aruncă vitriol,
Ochiul tău fumegă precum un sat siberian.

V

De aici asculți ruga pietrelor cu zmeură și mușchi,
Înserează ape cu plute și, foarfece, glasul
Taie mireazma brazilor. Peisagiul ca un șal transilvănean,
În verdele acestui minut, să jucăm cu inimile biliard.

Te invit, agricultor al măduvei și nervilor mei,
Ară-mă, treieră-mă, plouă-mă,
Deschide-mi, supapă de siguranță, aorta,
Iată : noaptea intră în odaie cu toată stima

ALMANAH

I

Supapă ora în alamă și disc
Sîngele face salturi de necrezut subteran,
Aici pasul ca un cuvînt, geam deschis
Cîmpul între coaste plug sau pian.

Amazoană peste preerii în vis,
Ștreang gîndul răsturnat în oglinzi,
Zgomotele descresc ca prețul cerealelor,
Surîsul tău își face loc în dimineața de Marte.

II

Ca o moară de vînt, luni, sîmbătă, miercuri,
Duminică, duminică, e o bomboană de mentă,
E Dumnezeu în menagerie, amin glasul lămpilor,
Trece cavalerul cu turnul eiffel la butonieră,
În flori de cupru inima, ca buruieni danțul ținutului,
Cerul (gurii) biliard,
Ce afișe sunt mările din Sud

III

Proprietarul circului salt mortal ca o reverență
Cîte frînghii, frînghii și în sîngerări orchestra,
Echilibristul, din goană, surîde Doamnei din loja 34,
Atletul înaintează cu mușchi ca pietrele gîrlelor.

Îmblînzitoarea, de aici, și calul dansează întrerupt,
Interior mă străbate ca un stilet sîngele tău
Sînul se deschide porte-feuille în trapez trecut
Vîntul scrîșnește din dinți în antract.

IV

La ora asta cu paturi se desfac stele
Rană și biblie acest cîntec milităresc,
Suspin strîns glasul tău e o lumină viitoare
Inimile noastre ar putea fi ca frații siamezi.

Arterele mi le descui ca mănușile
Binecuvîntarea ta începe aici,
Patefon drumul sub roțile acestei excursii,
Tăcerea e roșie ca ouăle de furnici.

Corect arborii stenografiază pe cer,
Pînă unde, almanah, lacătul scump,
Intră în mine ca un tren în gară,
Chiuie carnavalesc creierul în os.

PNEU

Parc săpat în inel, amurg
Surîsul îl porți ca pe un alpenstock,
Strigătele urcă la cer ca apa în țevi,

Vîntul face reverențe pînă la trei —
zeci și șapte, cuvintele ies ca soldații din garnizoană,

De aici mersul e fecund cu inscripții și lăptuci,
Frunzele colecționează autografe, parfum,
Drum pierdut prin clorat și calcar,
Robinet subteran plînsul s-a deschis ca samovar,
Casele presate balnear în album

Brîu bizantin prin umbre aplaudînd,
Telefonează, telefonează gestul concav,
Iubită, sol diez interior, abat-jour pentru zincul din gînd

În ochi pîlpîie două lămpi cu gaz,
Glasul e cu zimți ca rotițele de ceasornic,
Oraș șters peste visul în iodoform,
Vis încadrat prin vestiar orice salcîm garderob,
Imn cristalizat în asbest început de psalm
Cerul echilibrist peste lacul în metal.

PIAN

Sîngele a bătut ore în trecut,
Plopii se țin de mînă proverbial,
Ploaie elegantă în caiet englezesc,
Pînă în gînd anotimpul e de metal
Orice pasăre un afiș ceresc.

Cît de scump calendar compartiment
În tub cîmpul răgușit magistral
Trenul politicos a jucat fotbal
Aici orașul s-a deschis ca un porte-cigarettes.

Pe trotuar tîrziu becuri își fac de cap
Magnetic podul peste case înnodat
Îngeri trec prin reumatism colorat
Cheamă glasul în moloz VA URMA.

PUNCT

Ecuator fruntea sub sărutul amar.
Tren înspre trecut, gestul ca album sau vis,
Tuse ceasul prin pomi, început de Făurar,
Amforă surîsul tău în coaste închis.

Mereu pașii se destramă ca vorbe.
Aur acest gînd ți-l dărui inel.

Rătăcim ca-n biblie prin coridor în stea,
În crescut, un cuvînt ca o privire.

Trup dizolvat în peisaj acid,
Elastic psalm printre grădini și scut,
Ca un păun anotimpul în piept desfăcut,
După tine ușile cerului se deschid.

Os în nisip, liniște întreruptă ca inimă,
Amurgul sparge fluier și saltimbanc,
Rănile aerului glasul tău le vindecă.

OVAL

Strîns saltimbanc, fiecare genunchi un clavir,
Plop trecut ca o zi prin calendar
Ținutul are un singur ochi lîngă trotuar
Ca jurnale vitrinele s-au deschis în cartier.

Acesta e gîndul instalat aerian,
Vocale prin trup ca prepelițe înaintînd,
Pupila ca o panoplie alunecînd,
Cerul pîntec de capră maximum un an.

Pneumatic orașul cu cicatrice în surîs,
Cît de brusc cerul osificat în saltar,
Tapetat peisaj, ultimul amurg în dicționar,
Prin coridoarele veacului glasul tău sacîs.

Stelele scîrțîie ca ușile la interval,
Și virează foileton acest concert urban,
În coaste inima ca un gang subteran
Pomii îți dăruie cărți poștale automnal.

CLOROFORM

În suburbie cinematograf și bordel. Iată
Geometria orașului : logaritm stelar, vals
Pe fire electrice soneria Europei țipînd fals,
Luntre și pasăre de azur, viziune descuiată.

Desigur, vreau să fiu lampagiul tău. Pe chei
Singur te voi aprinde ca pe un felinar în amurg
Streșini pentru licoarea cerului, eprubete, curg
Viscolul a întins sîrme ghimpate, a lovit chei.

Gînd încordat ca un mușchi în carnaval,
Stăruie, stăruie, coagulată lumina în cultură,
Cît de frumos cîmpul cîntă fără partitură
Între pînze cerul a făcut un salt mortal.

De sus vîntul înșurubat. Clovnul : floare de făină vie,
Îți spun, catalogul îngerilor lăuntric fard
Rîsul se rupe în două ca un gard
Se-apropie noaptea : despletire albă, troică în nebunie.

PROFIL ÎNTR-O LACRIMĂ

În ținutul amar ochean glasul tău
Și ca mărci poștale te privesc ferestrele, ușile
Ai spune : cameră de hotel și uite arborii
Își întind gîtul precum cîinii de vînătoare

Încă zece pași vîntul mă ia de braț
Concav rîsul
Și sonata ca o poliță de asigurare
Sub vîsle stelele cad chei în cerneală
Lacul
Creierul oscilează ca un compartiment în transatlantic

Dacă ai ști, dacă ai ști, suvenir acest sărut
Părul tăiat ca vorbe
În trepte un gînd
Un cuvînt mireasma
Tunel în alcool zgomotele
Cum drumuri se închid ca uzinele la șapte seara.

Pînă în piept trenuri circulă gramatical
Frunte ca inimă și ochii tăi sunt gări
O îndoială urcă în vine ca o tristețe
Ca o injecție
Vîntul și-a tăiat coiful în cristal

CONCLUZIUNI

Am văzut oameni căutînd liniștea
Precum cuiburi de pasăre

I

Descuiat vîntul. Un surîs trimis
Vorbele se răresc ca pietrele de hotar
Caligrafic cîmpul în pulpă scris
Aerul înaintează, atît de străveziu fular

Concert anotimpul un salt între
Începutul ceresc, minut în argint
Se rupe glasul ca din trestii o luntre
Drum pierdut în palmă ca absint,

Umărul tău ce atlas,
Cum îl știu golfurile, șesurile în declin,
Suni în ierburi sufletul ca pas
Milităresc, în prundiș carnea te rîde cu lumini.

II

Mai cunosc în plus alte bucurii.
Prin ochii tăi am trecut înot Marea Mînecii de-atîtea ori
Zările mă primesc ca brutării
Salcîmii : ce mașini de scris în culori.

Aici tresare vitrina ca un obraz
Vorbe deplasez ca figuri de șah
Să-mi împlînți privirile ca brazi
Se leagănă sîngele nostru ca un hamac.

III

Vapoare, catedrale pleacă, sosesc : precum clorat
De potasiu tăcerea în cristal
Uneori ploile : un afiș desfășurat
Pădurea și-a vopsit frunzele pentru bal.

Crede-mă : somnul deschide bariere
Înfloresc barurile cinematografele ca etichete
Toamna ca un oraș te frămîntă, te cere,
Cumperi în librării zboruri, apusuri, continente

IV

Îmbracă vocea de zile mari, îți spun
Obrazul tău e un cartier mult mai nou
Sparge rîsul ca o bășică de bou,
Pe limbă cîntecul tău tutun.

Ora se umple de cînepă, ce papă-lapte
Oceanul atlantic, acest chioșc de ziare tropical,
Cerul tăiat un metru șapte-
-zeci și cinci pentru rochia de bal

Și foc ca brîu colorat în mădular,
Răsună timpanele noastre ca oglinzi,
Codrul e sterp, cu cerbi ca vestiar,
Cît de elegant aerul sub aceste grinzi.

Pornesc drumuri în sare și fier,
Biserica în construcție cu schele, statui dinainte
Mi-a plăcut mirosul de ger
De geamantane, de voiagii în rue de rivoli printre

Afișe dinții tăi, mîinile tale articole de toaletă
Atît de dureros ne dăruim ferestrelor, camerelor de hotel.
Busole, sînii mă îndreaptă spre o seară de cretă,
Încerci cu pasul să deslușești un luceafăr, un țel.

V

Dar ce mîhnit e surîsul funcționarului de la ghișeu
E o chitanță inima lui, două scrisori cifrate
Pupilele ; cînd ne leagă buzele un curcubeu
Și viața te înnoptează cu un naufragiu, cu un frate.

Străzile duc spre suferința veche
Vinele noastre sunt catarguri pînă unde exist
În ecou tresare lampa ca o ureche,
Final ezită glasul tău ca un trapezist.

SFÎRȘIT

Spectacol de mahala. Zarea se frînge.
Toamna a dansat, a dansat. Ceasul e deplin.
Și glasul pămîntului a răspuns cu pîine și vin
Dinspre abator, noaptea se apropie cu sînge.

Dureros drumul și, pe trotuar, mersul sonor,
Apoi, zboruri ca lemne în ogradă sparte.
Noaptea cu cerul ei pentru fiecare fereastră se împarte
Alunecă un gînd ca pe cîmp umbra unui nor.

Peste hergheliile toamnei, dîra stelelor ca în despletire
Hățuri. Pierde-te suflet ca o mireasmă. Treci.
Mari, peste orașe ventuze de umbră deci
De prisos ierburi pletoase în amintire.

Singur trupul tău ca o harmonică deșirat.
Auzi corul-lătrat : sirene și ciori Ave-Marie.
Abstract surîsul. Vîntul prins de epilepsie,
Întreg șahul cer, în apă cu frunze răsturnat.

Prin tusea orașului, stilet invizibil, pas
Îngeresc. — Tu — pe umărul nopții, o amforă tîrziu,
Sanie subțire cu armăsari iuți, știu
O tristețe vine spre mine ca pe o sîrmă un glas.

Apropiere tăcută, cu mîini-ferigă.
Întind asemeni unui gît, auzul atent
Și deodată : muzică țipînd pe acoperiș strident
Liniștea s-a rupt de mine, ca o verigă.

Aici e sufletul peste cupole despletit.
Greu huruitul roților în beznă
Și nebunia ca un noroi pînă la gleznă.
Nu auzi ? Rîd pentru reprezentația de sfîrșit.

C-da 271 coala 2

INCANTAȚII
1931

Te salut migrațiune a focurilor
din iernile de demult

I

Izvorul acesta felin printre mădularele bruște
Va desface o perdea peste fotoliile de valuri,
Cu șerpii, focuri virtuale, în iarbă să ne muște
În timp ce omoplatul e un caval de lutru.

Poate din ghețari, poate din vorbele plăpînde
Poate din vîntul ca un papagal de sămînța pleznită,
Din marinarul poate prin aurora blîndă,
Sau din acești centauri veniți în scurtă vizită,

E răsuflarea-n gratii, ca un balcon în baltă,
Dar fusele prin lună distilează veninul
Spre care timpul urcă în forma lui mai caldă
Și-n pîlnia de ecouri țipătu-și scurge vinul.

O ! Frumoșii cercei uitați pe masa verde a oceanului,
O ! Genunchii tăvăliți în chiote și-n polcă,
Și zarea desenată cu mustul strîns în vedre,
Cînd arborii de sare au evadat din ocnă.

Să te întorci ca silueta unui minaret, ca o pirogă,
Și inima-n bocalul cu mosoare și ace,
Privirea cînd lucește ca o piele de focă,
Își duce somnu-n lebezi și-n cîntec pîn' la cer.

Ploaia. Pe urmă toamna, luceferii ca bumbii,
Între oasele clănțănite în paharul cu ceai

Intre maelstromuri calde și-ntre fiorduri umbli
Și visul iți adoarme în lanțuri ca un caic.

Cu evocări orașul, flașneta ca o creastă
De păun încă vie pe mîinile tăiate,
Plimbarea în memorie ca o mireasă-nceată
Cînd o liniște udă a năvălit în haite.

Dar ochii mei sunt aici : doi cîini de vînătoare,
Savana răscolită de unghiile din raze,
E țipătul, în rîul blond, al înotătoarei,
Lumina strînsă-n vasele de pămînt arse.

E șopîrla ieșită din crăpătura amiezii,
E strălucirea turlei prin calcar și metale,
E aburirea-n ceasul de odihnă a cirezii,
E pasărea, iubito, pe silabele tale.

E trecerea fantomei prin lampa familiară,
Cu nemișcarea frunții pe-o carte, pe o apă,
Prin lujerele plînse, cînd sîngeră o vioară,
Și-un ocean de sticlă ți-alunecă sub talpă.

Otravă scumpă-n glasul și-n viziunea lină ;
Și plantele marine care au ghicit cristalul,
Cînd gîtul își aprinde colierele și balul,
Pe lacul — cînd obrazul tău — lebădă — să vină.

II

Cu lebezi înserezi pe eșarfa de sînge,
Cu fruntea clatini marea în amintire-adusă
Din cavaler rămîne o liniște mai frustă,
În taur și-n păianjen se zvîrcolește-un înger,

În diamant miezul nopții, în curcubeu un vierme,
Cînd vin de la pășune, cascadă albă, caii,

Nisipul sparge lumina la țărm ca un caic,
Degetul tău sau al meu va atinge gușa unui luceafăr.

Dar cum revine șoimul la umărul luminii,
Se va întoarce ziua cînd sînul tău femeie
Cîntec suit din iarbă în frunzele de miere,
Ghețar întîrziat lîngă dimineața acestui șarpe.

E trenul, o adiere prin clopotul de grîne,
În ghindă peisagiul continuă-o arsură
Da, perlă-n heleștaie, și-n stridie iarnă pură
Cu anotimpul strînge pădurile ca frîne.

Să culegi din petalele somnului o crizantemă de fosfor,
Să tai fereastra mării cu un rubin lăuntric,
Cînd sîngele păstrează păsările de frig,
Cînd se-apropie de buzele tale oglinzile de la Nord,

Cînd prin tîmplă viața ca o sămînță se umflă, trece,
În laptele răcoros care-a spălat furtuna,
În cîntecul greierului ascuns în piersice,
În ploaia printre brazi cu un ceardac la Putna.

În fulgerele sunînd ca lingurițe de-argint,
În cămara cu-arome de suvenir, de gutuie,
Surîs, ca o mănușă, uitat în pian, în fluier,
Din ringlodă spre-albastru mai profund suind,

Pînă-n monedele dansului, pînă-n hohotul pîinii,
Pînă-n părul conducînd la mansarda din flaut,
Pînă-n omida odihnită pe crepusculul mîinii,
Pînă-n versul acesta în care te cînt și te laud,

Invizibilă ca vulturul alb care conduce furtuna,
Invizibilă ca odihna păsărilor de mare pe spumele viziunii,

Invizibilă duci turmele de ape spre marile toamne,
Invizibilă ești în respirația mea ca luna în sărutul
oceanelor.

Cu-obrazul de catifea întîrziat în mireasmă,
Și cu rotundul chiot trezit în os, se rupe,
Cînd inima e-o algă în care dorm scoici scumpe
Cînd inima s-a frînt în aburi ca o azimă.

Un armăsar cheamă vîntul în panoplia reală,
Ochiul aruncă flăcări ca un coif în orbite,
Și amintirea-ncearcă lacătul din cuvinte,
Prin pămîntul de sticlă se străvăd trîmbițele anotimpului.

Dar în veninul acesta e o iubire viitoare,
Ca zborul care crește, nebănuit, în larvă,
Ca-n penele albe ale nopții, viscolul — o agrafă —
Ca lumina răsărită pe mormîntul tinerei oarbe.

III

Un braț alunecă, dar celălalt se desface
Ca un șoim, ca un joc de cărți, ca o pălărie
A oceanului ; în mîini, inima încă vie,
Meduza e, din fruntea și clopotul de alge.

Genunchiul tău, aici, pe o cenușă de bufnițe,
Sîngele alb al gheței, în pupilă-i păunul,
Cînd în odaia de alături șerpii luminii mor în oglinzi,
Cînd osul schimbat în goană cheamă strămoșii la vînătoare.

E așteptarea pe cîmpurile de oțel ale răsuflării,
Cînd am fost cîinele flămînzit căutîndu-și stăpînul,
E viziunea strînsă cu tacîmurile verii,
E o cazarmă săpată pe mînerul unei zile.

Orice pîntec : un cimitir de statui viitoare,
Și peste mine au trecut roțile destinului și peste tine,
Amîndoi am întins palmele după frunzele gerului,
Am mușcat paharul revoltei, ne-am sîngerat gingiile.

Corăbiile ca melcii trec prin calea laptelui,
O acvilă sărutul de ghips cînd se fărîmă,
Aceeași viață e-n noi asemenea cu-o rîmă
Tăiată-n două. Și în genele tale sucombă albatroșii.

Dar eu am fost în mansarde, singuratecul, tristul,
În spitale agonizantul privind depărtarea prietenilor,
Am fost haimatlozul fugar dorind lampa familiară.
Am fost fata părăsită, înnebunită de absența iubirii.

Frumusețea ta pocnește ca o orhidee uriașă,
Și aerul se umple de tine ca ochiul cerbului de izvoare,
Mîna e o flacără și vocile sunt arse,
Cînd paloarea ta e colierul de la gîtul ecoului.

Mi-am trăit vinele și a curs beteala de suferințe :
Am recunoscut fochistul muribund sub cabinele luxoase
ale transatlanticului.
Am stat cu falitul fraudulos pe banca anemiei,
Am încercat dantura lacătelor,
M-am zvîrcolit în insomnia purulentă a închisorilor.

Și am venit spre tine cum grindina spre ringlodă,
Cum bucățica de dinamită spre accidentul de cale ferată,
Cum oceanul spre urechea fină a scoicilor,
Cum din primul vers ești prezentă în această odă.

Cum trupul ca o noapte mi-e sfîșiat de stele,
Cum tu îmi știi minciuna, neliniștea, iubirea,
Cum un păianjen doarme sub piatra aurorei,
Cum sîngele ca un păstrăv se-ascunde sub bolovanul
roșu al inimii

IV

Cu orgele de păsări, ferestrele de spumă,
Prin stîncile sărate,-ntre cordajele furtunei,
Prin scrinul oceanului, prin fularul de brumă,
Prin ceasurile strînse cenușă-n somnul urnei,

Tu știi : mi-ai fost alături cînd am atins genunchii
Izvorului ; cînd flaut te-am respirat luceafăr,
Cînd viscole pe frunte m-ardeau ca niște muchii,
Și tu, atît de dulce, treceai prin visul teafăr.

Grilajele mai triste vuiau de iarmaroace,
Profeții, la răspîntii, chemau, dantelă, orbii,
Ca o caleașcă ziua, cu fructe, se va-ntoarce,
Se va deschide-o ușă în temnițele vorbei,

În somn, pe o terasă, banchizele de ierburi,
Și frumusețea-n ceașca din palma ta sorbită,
Cînd oamenii cu ochiul întors spre-avare treburi,
Nu-ți vor simți plutirea suavă și iubită,

Ei nu vor ști sideful și marmora din fruntea
Și trupul, mie streajă pe fluvii în spitale,
Cînd un cearceaf e-n aer, deodată suplă puntea
Tăind peste cascade șoapta fantomei tale,

Tu, pură, ca triunghiul, în anotimp, de berze,
Tu, pură ca arcușul pe șipotul vacanței,
Șuviță prin fîntînă cu stelele inverse,
Dram de lumină schimbă nocturnele balanțe.

Tu, care ești prezentă în lacrimă, în hohot,
În piețele cu statui înfățișînd uitarea,
În albele tavane înfiorate-n clopot,
Cînd umărul e scoica în care cîntă marea,

Privește reci aceste cristale, aceste umbre,
Cu-oceanele pe tîmplă, cu liniștea-n meduze,
Privește linia trasă în palmă și pe frunze,
Intoarcerea-n memorie, de anotimp, de turme,

Privește prevestirea de pasăre, în semne,
Cu faptele din zodii sleindu-se în carne,
Și iarna își va scrie o stalactită-n lemne,
Cu inimile oprite de sumbrele arcane.

Va trebui privirea din mîna fermecată,
Blîndețea ca o navă printre zăpezi difuze,
Crepuscul : amintire în sînge ferecată,
Și vocea ca o barcă cu pînzele pe buze,

Vor trebui leoaica și cangurul, cămila
Ingenunchiată, foca de fildeș, elefanții,
Plantațiile toride, furtuna și argila,
Luînd țipătul drept formă în zmuncitura clanței.

Mari vînturi și voi ape din triluri, din ghirlande
Pe șoaptele colinei, pe-oglinzile din noapte,
În liniștea și-n verbul zvîcnind ca niște glande,
Cînd cîntecul își crește semințele prea coapte,

Inelele în deget se vor desface fluvii,
Și oasele-n memorie vor lumina prin peșteri,
Ferigele rămase din vechile diluvii
Vor scrie în cărbune profilu-acestor creșteri.

Iubire-n miazăziua umedă de fînețe
Cînd ciocîrlia-ncearcă în zbor o glorie nouă,
Și inima-n oglindă cu miile de fețe
Răstoarnă-ncărcătura și ne-o împarte nouă,

Înfiorare, linie din cîntece adusă,
Și pasăre țîșnită din laptele femeii

Cu vocea-nfiorată de viscol ca o pustă,
Cu iernile topindu-și cristalele și mieii,

Afară din amurguri, din porturile grase,
Din iedera plăpîndă în strigătul mulțimii,
Afară din legendă și din corăbii arse,
Din florile scăzute în lampa înălțimii,

Din anotimp afară, din peisagiu smulsă,
În logodiri cu-oglinda și în păliri cu luna
Cu amintirea-n sare ca un perete-n tuzlă,
Algă rămasă-n minte cînd a trecut furtuna.

V

Din lacrimă vocala urcată-n apariție,
Și fiecare strigăt e un hulub de ape,
Cu strugurii furtunii pe fulgere de vițe
Și ochiu-n somn atinge lăuntrica lui clapă.

Garoafele se-apropie de buze catastrofe,
Și azima în aburi rotește, urcă-n ziuă,
Ca trîmbița răzbate prin aeriene stofe,
În piersică, în scoică, pămînturi clare chiuie.

Sunt ierburile-n somnul cristalelor din funduri
Marine ; sunt ocnașii din vasele fantomă,
Cadavrele solare în aurul din prunduri
Cetățile-n miragiu trăind cît o aromă.

E bustul vîntului străveziu în pădure,
Săgeata care oprește în pieptul zilei zborul,
Sunt plopii ca o turmă de ciute sub secure,
Privirea pe care și-o vrea în oglindă orbul.

Cleștile năpăstuite tragic în verighetă,
Surîsul ca o glastră murind la miazănoapte

În uragan mireasă cu mîinile de cretă,
Atinge-va-mi pupila precum lunare șoapte.

Adînc : ca o fîntînă cu ciutura prea scurtă,
Rece : fereastră-n care toamna și-alungă vrabia,
Singurătate : frînge lumina ca pe-o turtă,
Mansarda despletește-o asemeni cu corabia.

E lampa tristă : pasul fugarului ; plecarea ;
Și duci în palme viața : o pasăre-mpăiată,
Nu știi ce țipă-n tine : foamea, trecutul, marea,
Ca vițelușa, mama pe masa-n spital tăiată.

Nu știi ce urlă acuma în auz, în peniță,
Ce-ți încleștează gura pe un mîner de apă
Cu fulger, ca un guster, ți-alunecă-n știință
Din care mînă fruntea, ca o carafă, scapă.

Îmi amintesc : e portul o legănare-n spumă,
Brăila, calm, arome dinspre fructarii limpezi,
Pe strada potolită ca o odihnă du-mă,
În grădini glasul adoarme moale lîngă dulăii fericiți.

Mult mai tîrziu : privirea rotea zăpezi înalte,
Îmi amintesc : cuvinte ca focuri pe-o comoară,
Îți deslușeau pădurea, tăiau contururi alte,
Și-n fiecare vorbă : o pasăre, o vioară.

După aceea : orașul cu frații triști la geamuri
Cu zilele privite prin perdelele triste,
Cu toamna care-și scutură udele ei hamuri,
Cu, mai amară, pîinea ruptă cu tîrnăcopul în pereții salinei.

Cine mi-a spus : copacii filtrează ploaie, cîntec,
Și-o pasăre-aurora cu pieptul alb la proră,

Cine mi-a spus : c-un fulger singurătatea spintec,
Şi părul : migraţiune de păsări peste oră.

Miracol : orice şarpe e-o flacără sub stîncă,
Şi ochiul tău deşteaptă dulci frunze în auz,
Cheie, frontiera cade în lacrima adîncă,
Lebezi de foc, privirea umple acest havuz.

Cine mi-a spus : sunt vie prin plantele-n memorie
Şi cîinele ţi-aduce în botul ud lumina,
Vînătoare tîrzie într-o văroasă glorie,
Aerul cald îşi trage peste grîne cortina.

Tălăngile în aburi sub pleoapele de jnepi,
Vedenie potolită cu umbrele lungite,
Iubire-n inimi cupa cu sînge nou o-ncepi,
Atunci soarele spumegînd ciocneşte chiar la masa minereului.

Atunci urlătoarele vînturilor tac în scheletele marilor fluvii,
Şi bufniţa reintră în fluierul de smoală,
Atunci un flux de aripi inundă plaja goală,
Atunci de pietrele singurătăţii se freacă bivolii tari ai nopţii.

Transparentă prin mine, ca frunza în nervură,
Tristeţea, ca pe-un sîmbur, o-nvălui în glucoză,
Şi depărtarea-nvie cu cerbul din gravură,
Cînd trîmbiţele verii au izbucnit în roză,

Cînd tu mă duci de mînă la marginea focului,
Cînd tăcerea rămîne-n urmă, în ierburi o epavă,
Stele sună în ochiul tău şi-n şuierul socului
Şi inima se smulge spre tine ca un ponton în arterele lanţuri.

Cum primesc iertarea ta : plină de cîmp o glastră,
Surîsul tău îmi dă vaporaşe de hîrtie,
Adolescenţa oprită ca un nor la fereastră,
De linişte m-acoperi ca de-arme-o panoplie.

Genele desenează bogatele recolte,
Cirezile de vite cu pieile lucioase,
Plămînii destinşi arcuri sub duioasele bolte,
In timp ce felinarul etern se-aprinde-n oase.

E o emoţie-n tîmplă, şi-n amforă e zborul,
O iederă de fosfor imaculata ţîţă,
Şi cerul care-şi trage peste fereastră borul,
Ca un jăratec, glasul în cîntec se aţîţă.

Tu eşti : agrafă scumpă pe bluza-n solitudini,
Şi vastele coline ce mîinile-ţi desfac
Eşarfă fruntea-ţi dărui, în timp ce dulce, tu, din
Cristalele privirii ai împletit hamac.

Prin coamele de fluvii întrevăzută vie,
Somn lent pe creasta-n spumă a munţilor de gheaţă,
Cu vorbele-n zăpadă tăind melancolie,
Cum vindeci febra aerului în dimineaţă,

Fiinţă aşteptată cum cîntecul pe coarde,
Fiinţă fără mine şi fără niciodată,
Ca o pădure visul în noaptea trează arde,
Jivinele tristeţii caută-n fund o poartă.

Să se-odihnească berze în fînul din cuvinte,
Cărarea să-şi de-a suflu-n palma catifelată,
În peşte să se zbată lumina dinainte,
Cînd o suferinţă te leagă de ziua mai înaltă.

Cînd mîinile bune au poposit ca flori calde,
În anotimpul atît de clar în amintire,

Cînd rîd prin ierburile iubirii mele, iubirii tale,
Acei cari n-au auzit inima primăverii bătînd la ușă,

Acei cari s-au aplecat spre pămînt ca spre pieptul unui bolnav,
Acei cari suferă în clipa asta sub abajurul lacrimei,
Acei cari au chemat fără răspuns lebedele din havuzul speranței,
Acei pe cari nu-i așteaptă nimeni cînd s-au sfîrșit orele de muncă.

Acei cari cerșesc odihna fluviului în cetate,
Fugari de pretutindeni, fără iubire, fără
Credință, fără pîine, fără dor, fără frate,
Acei ce trag prin moarte o luminoasă dîră.

De aceea-n plete-ți flutur nocturnele sirene,
Și piatra-și regăsește ecoul mult mai fraged,
Luceafărul își țese pe crengi subtile ierne,
O rîndunică, un șipot cîntă în ochiul ager.

De aceea în oglindă sărutul nostru suie
O iederă spre plînsul atîtor triste chipuri,
Prin temere, prin sete, prin curcubeu, prin cuie,
Prin vîntul care mînă amarele nisipuri :

Tu ești auzul multiplicat,
Vederea imenselor savane,
Turnul inimii aplecat,
E biserica între coaste la
marginea surîsului.

Tu ai strunit furtuna,
În coamele ochilor,
Ai oprit stelele, luna,
În strălucirea grasă a focilor.

Arăți mărgelele florii
La gîtul anotimpului prieten,
Pleci și te-ntorci cu cocorii,
Cu ploaia luminezi prin cetini.

În aventură, pe calea
Ferată a vîntului,
În tăcerea sau în agalea
Dulceață a cuvîntului,

În dimineața de cretă,
În rochia serii dureroasă
În oceanul ca o caretă
Foarte albastră, frumoasă,

În porumbarul de puf
Al somnului,
În boarea trecută prin stuf
Spre adînci apele zvonului.

Un suspin aerul, zăpada,
Întotdeauna ca azi,
Serile, cascada,
Pe luminosul tău obraz,

Un cîntec, o odă,
Pentru tine, mai scumpă
Cum stă o ringlodă
Din respirație să se rumpă,

Cum gura zilelor decolorată
Mai luminează cu fulgere,
Și mîinile ating dintr-o dată
În grădini nevăzutele lugere.

Atît de blîndă, atît de albă,
Ca vorbele care-au înghețat în brumă

C-da 271 coala 3

Cînd ploaia trece prin salbă,
Cînd un crin cîntă pe umbră,

Pe clapele de mîine,
Pe focul care se curmă
În lampa aprinsă-n pîine
În visul ca un înger vestitor peste
turmă,

În gazela transparentă
Prin care străvezi zorii,
În adormirea lentă
A lacrimei, a orei,

În pasărea-cenușă
În cristalele din tril,
Pădurea pînă la ușă
Furișată tiptil,

În ruinele verii
Strălucind pe potecă
Și te salută corăbierii
Odată cu profilul arborelui ;

Prin algele bolnave,
Pe patul de căpșună,
Pe buzele de nave,
Pe pielea glasului brună,

Cînd fruntea răcorită, arsă
Ca o odihnă în biserică,
Aurora care se revarsă
Cînd frîngi o piersică,

Sărut ca o mireasmă
În azur înotătoare,

Alintare, aghiasmă
Pentru botezuri viitoare,

Pentru gîndul nevindecat
Pentru suferința din clopote,
Pentru vîntul care ne-a amestecat
Ca două polenuri, ca două șipote.

Plimb mîinile prin bucla ca-n apele din clape,
Și-obrazul care-adaugă o claritate zilei,
Prin degete columbă de marmoră să-mi scape,
Chiot, vaporos încă, în toamnă al argilei.

Cerească pogorîre pe lacrimă pe-antenă
Cînd rapița ezită mai galbenă în voce,
Și goarna mai tîrăște o glorioasă trenă,
Cu seara care-ntîrzie în colivia din boschet.

Singurătate : vîntul, pe umărul — o harpă
Cu sîngele mai tînăr înviorînd arbuștii,
Și respirația suie-n emoție ca o capră
Pe culmea-nfiorată de strălucirea puștii.

Cînd stalactite cîntă trecerea ta prin aer,
Cu stelele pe buze, cu inima-n crepuscul,
Cînd anotimpul toarce în arături un caer,
Și-n piersică lumina încoardă vioara, mușchiul,

Va trebui de carne să mă dezbraci, asemeni
Cu vînătorul, vulpii, luînd blana sîngerîndă,
Și vei găsi asemeni ficatului, asemeni
Inimii calde, cîntul care-n mine te cîntă.

Va trebui prin noapte ca un bufet cu-arome
Să pipăim durerea mai scumpă-n somn, mai scumpă-n
Luceferii prin arbori de gheață tăind forme
Cînd rugile fîntînii s-au stins în orz, în cumpeni,

Cînd depărtarea ne cheamă, cu cai sălbateci, cu
Incendiile din fructe, cu via care-n imn a
Trecut ca o cometă ca să te cînt, iar tu
În gînd zvîcnești ca-n gîtul șopîrlelor lumina.

VI

Vei spune : seara își face loc prin păsările albe
Ca un colier la gîtul oceanului trecute,
Vei spune : vîntul trezește strunele de tablă,
Și amintirea uită pe buze aceleași fructe.

Dar unde sunt potecile luminate ca struguri
Pe dinăuntru de glucoza din cîntecele excursioniștilor
In ochi unde e barca încărcată cu-amurguri,
Unde mai stăruie lacrima din arcușul soliștilor ?

E chioșcul vilegiaturei pustiit de toamnă,
E iarna ca un cîine fluid prin geamuri fine,
E in fîntîni zăpada, o procesiune de nimfe,
Și-n brumă vînătoarea cu-o sfîșiere-n goarnă.

Dar în ferigă nu e noaptea de funde, nu e
Pe sticla respirației o floare de cereale,
Din brațele ca lebezi luceafărul nu suie
Să ducă tulburarea în slovă din cerneală.

Corăbiile în părul din vis să trec-un piepten
Să fie-ntre pahare seara ca o ghitară,
Și apariția-n sînge a lămpilor e-n piept, e-n
Aurora care pune pe stînci o brățară.

E în itinerarul pe buza deșirată de furtună,
E în mîhnirea bruscă pe sălile din voce
E-n despărțirea pală sub frunțile de lună,
Cînd cu-o lumină ploaia mai roade gîtul rocei.

Cînd resemnarea zdrobită în palmă ca un fulg,
Și negura în zdrențe pe rănile prăpastiei,
Cu bulgărul răstoarnă tenebrele în plug
Și inima își frînge în geam elanul praștiei.

Focul își dezvelește sînii și rădvanele mari
Ale figurilor de demult defilînd în perdele
Cu pasărea de apă care-n degete o sfarmi,
Cu, luminat de profilul tău, ceasul urcat în stele.

Mai apropiat de mine cu fulgerul văzut
În creanga transparentă prin omoplat, prin tuse,
Vîntul care se-nchide în ochiul atît de ud,
Ocean care te cheamă, ezită în meduze.

Dacă-mi astîmperi viața cu nevăzuta geană,
Dacă pe somnul flaut se odihnește mîna,
Dacă inima-și naltă insula de mărgeane,
Obraz pe care-l zvîrle în statuie țărîna,

Dacă tu ești prezentă pe slovele-unelte,
Dacă marile păsări se neclintesc în sticlă,
Dacă evoci în glasul răcoros ciute zvelte,
Nocturnul lac mai trece prin respirația buclă,

Dacă batiste-lebezi în parcuri or să cadă
Și fruntea ta batistă mai palidă pe fruntea-mi
Dacă un eu e-obrazul, suav, într-o zăpadă,
E că-ntre frunze-n chiot cu licurici nunteam.

Era cînd respirația rupea oglinzi în ramuri,
Cînd din tunel sărutul te conducea-n verdeață
Și mîinile — ferestre — se căutau în ceață,
Arbori frîngeau anotimpul metalic ca-n armuri.

Azi fluvii mari ca turme de vînturi dau tîrcoale
Odăiei de cristale din voci, din insomnie,

Luceafăru-n amurgul pupilei mai învie,
Azi furtuna un jăratec sub tălpile goale.

E strigătul de apă ; e-atît de clar ovalul
Pe care-l sprijinește surîsul tău de noapte,
Prin pasăre, în aer, se prelungește valul
Și cu argila-n mine conturul tău se-mparte.

Vulturul sub clopot în coridor lanternă,
Fantoma-și trece suflul în crinul ca o cupă,
Odihna luminează păunii moi din pernă,
Cînd strunele aromei în mîini stau să se rupă.

Cînd ai iscat tăcerea mărită cu-o iertare,
Cînd în pleoapă șoimii vestesc din nou apusul
Ezită iar cerboaica subțire pe-o cărare,
Și-n zmeura din sînge e inima sau ursul.

E împăcarea, frunză, pe umăr, pe privire,
Și e copita roșie din coacăză, din vară,
Cîntul se-ntoarce-n tine solstițiu de iubire,
Ploaia își strînge rochia în părul tău vioară :

Pe mîini descîntecul
Lampă de mușețel,
Noaptea e pîntecul
Trecut prin inel,

Porumbei, lumini,
Plutind în mătase
Fața ta prin imn
Prin aceste oase,

Spre tine mă-ntorc,
Cum spre codru-aleea,
Cum cuvintele torc
Lumina e aceeași,

Funinginea rîmei
A rămas în frunză,
Seara să dărîme,
Marea-n reflux tunsă ;

Tu suni în cristal,
În suvenir rocă,
Codrul l-aprinzi bal,
Pe lacul nocturn, lotcă,

Prin tîmpla de sticlă
Văd viața mea colorată
Cum furtuna desfășurată
Din părul oprit în spilcă,

Cum lunecă-n odăi ape
Și-n amintire sănii,
Ca o zăpadă sînii
În aburul vorbelor în paie.

Spre inimă duci mîna
Ca spre-un oraș pe-o hartă
Și în surîsul tău pîinea
Ca un alt luceafăr se arată.

Cu mușcătura ecoului pe buză
Nopții, prin grîne, cere-i
Să-ți dăruie lunara spuză
Pe vocea — sîngele tăcerei.

Pe lactee aleea,
Pe ochi, pe verbe,
Cînd cade cheia
Visului în vertebre,

Cînd fața — eșarfă
Prin pomi adie

Și sună în glie
Leguma — o harfă,

Cînd degetul roz
Al cartofului în glod
La gura aerului, nod,
În sacul vîntului orz,

Cu uneltele foamei,
Cu plosca reculegerei plină,
Cu plutirea berzelor lină
Peste capetele acestor oameni.

Cu tăciunii din suferință
Cu solitudinea din mansarde
Cu înfrîngere, cu biruință
Mai aproape, mai departe,

Aceeași auroră,
În apus, în gravură
Ecuatorială floră
A sîngelui, pe gură.

Dacă-n odaie crinii intră în vîrful degetelor
Dacă în privirea ta văd cocorii venind
Dacă o amintire se dăruie buchetelor
Cu-o frunză mai departe în viața mea suind,

Lumina spartă-n scuturi, perpetuată-n vioară,
Și pasărea sorbită pe creanga din pleoapă
Surîs în apariție, cu-aripa subțioară,
Care din noi vrăjește în celălalt o apă ?

VII

Cînd șoapta suferă peste cetate ca o pasăre fără odihnă,
Cînd primăvara izbucnește din oglinzile salcîmilor,

Cînd numai vîntul planează, erete, spre hoitul zilei
viitoare,
Și eu arăt obrazul tău ca pe un model divin, florilor,
cîntecului,

Cînd anotimpul zace pe un scut cu valul mării,
Lucind spadă în sînge, suind șarpe-n vitralii,
Ca fantoma plecată spre zorii călimării,
Cu inima caleașcă ieșită în întîmpinarea iubirii,

Cînd sîngele ni se caută ca două ape,
Unindu-se în gîtul de lebădă al fîntînii,
Cînd tauri iau amurgul în coarne pe aproape,
Și-n trup pîndește ochiul lui Dumnezeu și-al pîinii,

Glasuri și corbi destramă tristețea în spitale,
Pe-alee stau bolovanii răniți de clorofilă,
Regretele lovite în arbori, în vocale,
Amintirea se-oprește pe-o lacrimă, pe-o filă.

Trec corăbii pline de călători invizibili,
Destinul circulă-n vine, în coiful de fluvii,
În armele albe ale nopții îngropate lîngă morcovi,
În degetele încleștate pe violoncelul aurorii.

Dar un profet îți înapoiază prin havuze,
Ducînd la gura zilei o cupă cu oglinzi,
Copilăria, frunză, cu berzele pe buze,
Cu umbletul, o rufă, printre haracii prinși.

Ascultă : „Îți redau bucla blondă-n țîța maternă
Și bruma-n dosul casei mai odihnită-n jerbe,
Îți redau jocul, obrazul ascuns, pelin, în perne,
Vocea care destramă cearceafele de febre,

Miracolul ferestrei ducînd între cristale,
Și luîndu-te de mînă spre pasărea de humă

Curcubee crescute din degetele tale
Prezența lîngă tine de îngerească Mumă,

Îți amintești : trezirea în zori, aerul tare,
Și te duceau prin culoarul de somn înspre Slănic,
Docarul — apariție cu-alai de vînătoare,
Din stînci se rupea un chiot cu aburii dimineții cu
vulturii odihnei.

Anii-ți sunau clari în porțelanul pîrîului,
Și-n goana ascunsă, iederi, din parapet pe punte,
Cînd plaiul strălucise cu defilarea grîului,
Și ca un zbor lumina se potolea pe frunte.

Îți voi reda uimirea găsirii în oglindă,
Capră neagră ecoul pe piatra unei zile,
Spaima, cocoș sălbatec, prin genele de flintă,
Dîra, lăsată-n flăcări, de pasăre, de vîsle.

Îți voi reda prin stive cascadele de șipcă,
Și ca un sîmbur trenu-n esofagul colinei,
Obrazul tău și-al ploii plecîndu-se pe scripcă,
Zăpada care suie în țevile luminei.

Copilărie : — albastră furtună de miresme,
Chemarea potîrnichii rănite în lucernă,
De umărul tău tîmpla albită se rez'me,
Pădurea să se-aprindă în pieptul tău lanternă".

Dar cine-ascultă vocea profetului și cine
Fantomei zgribulite o azimă să-ntindă,
Cînd măcelarul plimbă un foarfece prin vine
Cu pletele de sînge se-arată în oglindă,

Cînd mîinile sunt arse de torța din bancnote,
Cînd durerea coclește cetățile mai coapte,
Cînd florile ucise ți le-amintești pe note,
Cînd viorile-ntind gîtul, flux diafan spre noapte,

Cînd nu-mi distingi obrazul din suferința reală
Și brațele ca arbori de ger iradiază,
Cînd somnu-n fierbințeală mușcat ca o zăbală,
Și-un suvenir atinge fereastra ca o rază,

Tristețea unanimă te cuprinde, te doare,
Mîinile tale sunt ale fotografului ambulant mîncate
de jăratecul clișeelor,
Spatele tău încovoiat e al hamalului ducînd greutăți
mai mari decît trupul lui,
Prin fruntea ta, ca prin frunze, scheletul orașului se
străvede :

În sala de așteptare cu resemnarea în merinde,
Pe masa de-operație cu umbra ridicată
Din trupul care-un nufăr peste ape întinde,
În lacrima de-o lentă întoarcere iscată,

În sforile fasolei brodate spre lumină,
În ziua care-ngrașă pămînturi viitoare,
În trîmbița de zahăr din sfeclă, din hodină,
În sămînța ce-aduce pe limbă același soare,

Pe buză, pe crepuscul, pe umăr și pe mînă,
Am sărutat tristețea și bucuria vastă,
Cu clara rădăcină fecundă în țărînă
Cu zboru : — aureolă, cu stelele : nevastă.

Cînd glasul e pădurea cu frunzele în tine,
Și șovăie, emoție, cu cerbul de tenebre,
Cînd ochiul, bob de rouă, un peisaj reține,
Cu ziua scursă-n parcuri printr-un grilaj de zebre,

Cu șoimul de răcoare rotind peste cristale,
Cu, un pumnal, pîrîul în buzunarul văii,
Cînd trandafirii suflă în lămpile mai pale,
Și-ndepărtezi deodată c-un semn pereții-odăii.

Atunci tălpile tale calcă-n mine prundişul,
Şi un covor întinde spre tine orice piatră,
Cînd lancea de furtună şi-a îndulcit tăişul,
Luceferi dau în clocot cu laptele pe vatră,

Şi boii trag, albaştri, pămîntul spre belşuguri,
C-un anotimp, dantelă, pe roţile de moară,
Privirile păstrate ca o şuviţă-n struguri,
Cu armele şi osul alături de comoară.

Cîte cetăţi trezeşte degetul tău, pianistă,
Cîte cadavre-aduce o muzică sub poduri,
Cîte nisipuri suie în cîntec marea tristă,
Şi stelele ne scurmă cu clarele lor boturi.

Memoria-nchide acul subţire al aromei,
Nu ni-e străină nici o înfăţişare-a lumii,
Ne legănăm cu uliul ne albăstrim cu pomii
Şi şovăim cu-amurgul pe scînteierea culmii.

La dreapta arătare, surîs ca o zăpadă,
Cum sîngele ne leagă sub coaste două funde,
Cum ieşi în calea zilei — rădvan fluid — cascadă,
Şi-obrazul se-adînceşte în inimă şi-n unde.

Atunci se-alungă-n geamuri ca păsări îngheţate
Nopţile din legume şi din poeme, după
Catargele spre pîinea polară înălţate,
Cînd lucrătoru-aduce steaua găsită-n supă.

Te recunosc, pleoapă suavă, în zorele,
În vocea mai scăzută pe strada mărginaşe,
Privire-n adiere prin umbrele perdele,
Prin cîmpul care-şi umflă azima lui uriaşă,

Tu faci un semn şi focul în înţeles se-arată,
Apa-şi găseşte apa, şi în cuvînt cuvîntul,

În inimă, murg tînăr, o inimă să bată,
Din hamul de furtună să se desfacă vîntul.

Îţi treci ca un descîntec mîna prin evocare,
Pui clopotului blana de cîntece pe umeri,
Stropeşte arătura cu sîngele din floare,
Şi boabele-n păstaia luminii să le numeri.

În noaptea care-şi trage refluxul pînă-n tine,
În soarele pe care îl cîntăreşti în fructe,
Gazela ce prin fruntea ta limpede revine,
Şi-o lebădă e glasul tăind în linişti cute,

Le ştii acestea. Totuşi în ora necesară
Ţi le voi spune : timpul e-n marmoră pupila,
Cu florile de aburi care plutesc în seară,
Cu formele în care visu-a turnat argila.

Cu versul ce-l vreau hohot, pădure despletită
Cu flăcările drepte din pîine, din ocheane,
Cu portocala vie, din ţipăt, din orbite
Cu lacrima, căpşună lăuntrică, pe geană.

Ascultă : este versul alexandrin, e versul
Suind ca o monetă în salba de furtună,
Vedenie-n silaba care îţi cîntă mersul,
Oraşul peste care am plutit împreună.

E-un vis izbit în vine cu săruri şi cu plante,
Sîngele dînd năvală spre porţile pădurii,
Somnul prin care trece o respiraţie-nantă,
Feriga regăsită pe-amiaza dulce-a gurii,

Acesta-i mînzul care va spumega în frîne
Dar celălalt e versul care va rupe dogma,
E versul liber, fundă între copaci şi grîne
Un fluviu-n inundaţie te va cuprinde-ntocma.

Versul care se smulge din verighetă, scapă,
Versul, șopîrlă suplă fugită din peniță
Versul care e nota ce n-o mai știi pe clapă,
Coacăză care culcă pe limbă o perniță.

Dar sunt versurile invizibile, sunt versurile destinse,
Ca o poiană pe care n-o încape ochiul, n-o cuprinde
Cîntecul în seara cu culori mult mai stinse,
E versul adînc, nesfîrșit ca o oglindă.

E versul pe care cetitorul nu-l înțelege,
Și-n care o lacrimă și-a tăiat profilul,
E versul ca un cerșetor, ca un rege,
E versul în care și-a ascuns jucăriile copilul.

Mai sunt și alte versuri : Toate sunt ale tale,
Și numai ție-ți lasă polen pe deget taina,
Singură vezi cireada sălbatecă-n cristale,
Inima luminează ca un incendiu haina,

Dai lacrima deoparte
Apare lumina,
Semn în inimă, în carte,
Ecoul frînge-și tulpina.

Cu tîmpla unsă
De iarba marei tăceri
Cu ziua ascunsă
Ca o pădure sub cer,

Cu liniile din palma
Frunză peste destin
Metalele de-a valma
Trecute-n sînge, în vin :

Alături, o șoaptă
Spre luceafăr punte

E-o caisă coaptă
Pe buzele — funte

E-o aripă de gheață
Pe vorba, cenușă
Paing, liniștea-n ață
Fior uitat în mînușă,

Revii transfigurare
C-un anotimp de berze,
Florile pe cărare,
Reapar — litere șterse,

Castele în zăpadă
Și cîrtițe-n tunele,
Vis strălucit pe spadă,
Priveliști în inele,

Auroră trezită
De prepelița speriată,
Ochilor mei ivită,
Îi tulbură, îi iartă,

Cu calul mai năpraznic
Năvălit în orbite
Și cîntecul stă paznic
Pe strunele adormite,

Cînd porți pe mînă
Ploile, beteala,
Cînd parcul îngînă
Orașul, oboseala

Cînd lacătul de petale
Toamna-l deschide-atentă
Mîngîierile tale
În procesiune lentă.

Ora ca o frunză
În tăcerea noastră
Prin gene trece-ascunsă
Pasărea măiastră,

Te străvezi mai clară
În mine rădăcină
O cupă solară
La nocturna cină.

Să sune în rochii
Iernile de flaut
Cînd închid ochii
In mine te caut,

În respirația fragilă
Ca o furtună roză
Pe inima de argilă
Luneci în arcuri ca o caroșă,

Ca anotimpul trecut
Prin balul de fructe al anului,
Ca naufragiul pierdut
În urechea de sidef a oceanului,

Dantela s-adune
În scoică un vaer,
S-alunece-n unde
Mărgelele de aer

Să treacă pe buză
Un măcel de garoafe,
Și văzduhul — bluză
De borangic pe harfe

Cu pasărea să țească
Melodioase fluvii

Din violoncel, mireasă
Cu amintirea tu vii.

Oboseala se strînge în stalactită-n sare,
Ca o lupoaică rîul moare-n pietrișul rotund,
Inima, ca un clopot de han bătrîn, tresare,
Cînd un surîs atinge arama ascunsă-n fund.

Grădini, păsări suave, în părul tău de sticlă
Și fețele ieșite pe aleea din tufișuri,
Cu-eșarfele furtunii în buclele de pîclă,
Somnul care deschide lăuntrice suișuri,

Cînd oglinzi nevăzute ne leagă respirarea,
Și-n mîinile noastre se tulbură cerbii, ora
Pe umăr, miazănoapte de plete, suie marea,
În nisipul de vorbe, e-o scoică aurora.

Bărcile revenite ca într-un golf în voce
Cînd stelele deșiră liniștea ca pe-o pîslă,
Și-n fluviu broderia de păsări că evoce
Cu-amintirea scăpată din mînă ca o vîslă,

Singurătate-n panglici de crivăț, de cenușă,
Cetăți, ca niște vine în marmoră, albastre
Cînd cîntecul e cheia pentru astrala ușă
Cristal de apariții deschis vederii noastre.

Cînd nu ne știe nimeni la marginea luminii
Cînd meridianul trece prin inimă, prin geană
Cînd nu ne văd prin geamul de lacrimi citadinii
Numai poetul îți iese în cale, te cîntă, Cosinzeană.

Cînd primăvara izbucnește din oglinzile salcîmilor,
Cînd șoapta suferă peste cetate ca o pasăre fără odihnă.

VIII

Cu primăvara înșurubată în foi, în rădăcină,
Cu pasărea-n luceafăr stîrnind prepelicarul,
Capul plutind în panglici de culori, de lumină,
Cu ora care-și descarcă de verdeață carul,

Cu trîmbița trecută printr-un obraz de grîne,
Și aurora, fluier pe buzele de aer,
Cu seva, migrațiune spre frunzele de mîine,
Cu chemările tot mai dureroase între buruienile clare,

E-un gît de lebădă glasul încolăcit în fapt,
Și liniștea amară, ca un tutun în pipă-i,
Cînd forma ta în slovă lăuntrică o pipăi,
Cum caut în întunerec paharul pe un raft,

Drumul între cereale ca o lampă se stinge,
Glorioas-oboseală în fructele virtuale,
Cînd un cristal ecoul în vocea ta atinge
Și spumele așteaptă oceanul șoaptei tale.

Mărgeane-atîtea, scumpe au strălucit în pînză,
Cînd ploaia deșteptase legenda în corabie,
Și-n lacrimă grădina își trece fața stînsă,
Cu florile plecate sub vîntul lucit sabie.

Atîtea plete-n peșteri, și fugărită ziua
Ca un cerb în inelul de fosfor din odihnă,
Zăpadă și arome fărîmițate-n piua
Văii de solitudini cu profilul în tihnă.

Un anotimp zdrobește lacătul de pămînt,
În duzi și-n viermi mătasea vorbelor tale crește,
Și frumusețea-n somnul din plante se ivește
Cu lămpi de margherită trezind în noi alt cînt.

Dacă n-ar fi argila pe genunchii fîntînii,
Și, șarpe, unduirea trupului tău pe harfă,
Pe tîmpla în incendiu, suav hulubul mîinii,
Culorile vestite, vis viitor în larvă,

Dacă-n pădurea rară, soarele în răsuflet,
Mai obosit prin geamul adolescenței blonde
Miraj ce se agață de mărăcini, de suflet,
Cu noaptea — o fanfară care-a țîșnit din sonde,

S-ar aduna în ochiul cu modulări de mierlă
Ca prevestirea strînsă, crepuscul, în cafea,
Și cîntecul, în scoica urechii, ca o perlă,
Și lacrima în poem — cu inima sub za.

Ne dăruim obrazul, ecoului, seminții
Vîntului care-aduce păsări din miază-ziuă
Regretelor — cenușă în arsă urna minții,
O păpădie somnul rupîndu-se în ziuă.

Ne dăruim în fluvii sporind lumina grasă
Argilă amestecată cu oasele apuse
În timp ce aliajul de cîntece apasă
Cuvintele ce-așteaptă în fruct, să fie spuse.

În timp ce-un țipăt taie azurul, îl despică
E-un țipăt ce se curmă în pîine la ospăţuri,
E-o pasăre, e-un țipăt în steaua care pică,
Cristalele de gheață strunind munții în hățuri.

E țipătul mai ultim, în găunosul lacăt,
Tenebrele cu-o mînă te-acoperă în treacăt
Ghindă rostogolită pînă la gura pală,
Și amintirea-n ceața mai tulbure o spală.

Dar pîn-atunci, sub frunză, fragi binevoitoare,
Și anotimpul, buză mai răcorită-n ferigi,

Cu pescărușii-n spumă cuvintele la soare,
Și ancorele, cinturi, pe limbă le desferici.

Păsări în reculegeri pun o aureolă
Cărării ducînd în pădurea din noi, adîncă,
Și visul varsă-n tîmplă fierbinte o fiolă,
În timp ce seara se rupe ca un vultur de stîncă.

În timp ce noaptea triumfă pe coapsele furtunei,
Și amintirea aduce bogate secerișuri,
Oceanele pe geamuri ating obrazul lunei,
Și ochiul odihnește stelarele tufișuri.

Astfel adoarme ora ca în nisip o barcă,
În lac luceferi zvîrlă potolitele arme,
Pe clapele de mîine, o apariție, parcă
Mîna ta sideful de aer va să-l sfarme.

Privește : dau în lături stofele de tăcere,
Și, cupă, îmi plec ochiul spre ochiul tău : izvorul
Pe care-n febră noaptea lăuntrică îl cere,
În vreme ce pe buză destinu-a tras zăvorul.

În fiece șuviță un peisaj s-adoarmă,
Căldura unui fulger în gușter sub o piatră,
Cînd aurora rupe în lacrimă o goarnă,
Pînă-n tăcerea care, în despărțire, iartă.

Pînă-n fularul de șerpi limpezi la gîtul de-azur,
Pînă-n zmeura ce urcă pe o scară de sînge,
Pînă-n zăpadă vocea ce șovăie împrejur,
Flutur rotit lîngă lampa unui scîncet,

Cu dinții ce sunt strune pe-arcușele de șoapte,
Cu brațele prin sticla din inimă privite
Cu capu-nalt de liniști pe-oglinzile din noapte,
În teascuri viitoare cîntecele strivite.

Ascultă : de-aș fi fost corăbier aș fi răscolit
Toate algele, toate vînturile să-ți închin
Un continent nou, și țarinii i-aș fi dăruit
Numele tău ca pe-un steag de sare și de vin.

Giuvaergiu, în spumă aș fi smuls un oval
Și vaste candelabre aș fi topit pe buză
Ca păsări liberate frunțile din cristal,
Corăbiile de gheață într-un inel în spuză.

Dar numai în cuvinte, suavă, te apropii
Și farmecul acesta, de ruperi, de silabe
Cu vorbe-n care luna își aurește snopii,
Cînd știi-n nisip tristețea ca urmele de labe.

Figura legănată într-o vocală vie,
Verbul sălbatec mușcă în suvenir, în rocă
În pulberi substantivul, os luminat prin vie,
Strigătul tăind apa lucitor ca o focă,

Într-un cuvînt răzbate chemarea rădăcinii,
În altul năvălește herghelia de focuri,
Respirația oprită pe buzele ruginii,
Pădurea de catarge în lunecări pe scocuri,

Sunt cuvintele scumpe ca un alai de nuntă
Cuvintele lovite cu cheile de-arome,
Pe umărul vacanței cuvîntul ca o funtă,
Cuvîntul care fierbe, neîncăpînd în forme,

Sunt vorbe cu-nțelesul pierdut ca o intrare
Ce n-o mai știi în osul peșterii în perete,
Cuvintele rămase în glas cu-o tremurare,
Cu-o frumusețe calmă ca vechile portrete,

De asemeni sunt cuvinte numai de noi știute,
Cuvintele ca aburi în spasmul arăturii,

Mărgăritare, zboruri bolnave în volute,
Cuvinte poposite în primăvara gurii,

Iți dau miinile pline cu scoicile de vorbe,
Cu pașii cari sună pe treptele din vreme,
Frumusețea ta trece prin planetare orbe,
Naufragiate-n cîntec, corăbiile să cheme.

Cu panoplii aprinse de caldele amieze,
Cu noaptea de-o maree de evocare linsă
Cetățile marine în pleoapă să-nvieze,
Cu nourii de zvonuri pieptănătura ninsă,

Cînd pasărea e plicul și zborul e scrisoarea
Purtată în albastru peste legume, peste
Profilul de mesteacăn domol clătit în boarea
Stîrnită de amurgul descins dintr-o poveste.

Cînd ca o apariție te deslușesc în semne
Cu foșnetul de rochii marine-n buruieni,
Și-n geamurile vorbei iubirea să însemne
De diamant o dîră pe sticla unei ierni.

Alăturarea-n arme a strigătelor scrise
Tu o pricepi, rațiune, prin trecerea secretă,
Cu conjugări, cu rime, cu declinări, cu vise,
Cu urmele, pe deget, de aeriană cretă.

Cînd zornăiesc pe limbă argintării de sunet
Și-un anotimp sfîrșește ca o feștilă-n lampă,
Cu cavalcade-n viscol și însetări în tunet ;
Cu-o epocă depusă cu umbra pe-o estampă,

Cum flacără, prin nimburi, va poposi furtuna,
Pe tîmpla potolită a cremenei pe piscuri,
Din aer pogorîtă pe strună totdeauna
Cînd amintiri în cîrduri ne pipăie cu pliscuri :

Iată, e curtea udă cu o aromă-n lemne,
Octombrie, în clocot cazane de tomate
Și umbra în depozit de cherestea te-ndemne
Să recunoști în cîntec aceste flăcări mate.

Să recunoști cum fierbe în bulion, un suflet,
Atît de dulce chipul Mamei între tenebre
Cu vocile scăzute în anotimp, în suflet,
Și în magiun fantoma trecutului răsfierbe.

De-acolo se revarsă beteala glorioasă
Ca un oraș ce arde peste coline-n urmă
Prin pregătiri de toamnă se-apropie sfioasă,
Privirea ca un bucium șovăind peste turmă,

Dincolo, între scînduri sacul de-evenimente
S-a-nșurubat în zile, s-a rupt în calendare,
Și-a proiectat cenușa în vinele mai lente,
Au clocotit cascade și vulturi în căldare.

Ca un tavan ne-apasă, prieteni, viața scundă,
Potecile ca butii din care s-a scurs vinul,
Și sfîrîie tristețea ca un tăciune-n undă,
Și cu amar se-mbibă cîntecul și pelinul.

Vîrstele revenite pe-o targă de petale,
Cu umbra care frînge o oboseală-n două,
Sărbătorească butcă pe-aleele natale,
Tălăngile în lapte sug o dulceață nouă.

În penele de vorbe desfă nupțiale paturi,
Și vulturul înalță-l ca pe-o lumină-n sală,
Cu-o nestemată cîntu-l vei fereca pe laturi
Și cufărul memoriei cu-oseminte și zale,

Cu nopțile din peșteri în cîrtițe și-n urne,
Cu vegetala moarte slujită în cucută

Tu, apariție fîlfîi, în cărțile nocturne
Surîs rămas în rochia miresei ca o cută,

Cu fețele de fructe spre suvenir întoarse,
Cu mîna vrăjitoare trezind o floare-n clape
Cu șaluri de lumină, printre vitralii, toarse
Și buzele atinse de fluierul de ape,

Tu-mi dai prin viitorul de rîndunici o jerbă
Fum răsucit în arbori, perpetuînd oglinda,
Cu șoapta o cascadă pe umărul de febră,
Cu părul luminîndu-mi peretele și tinda,

Cîntec de leagăn, flaut, imaculată forță,
Viscol chemînd matrozii, torent mînînd butucii,
Prin tropicala rugă, luceafăr, fluviu, torță,
Ploaie spălînd în bronzuri omizile și nucii.

Cu stelele ca berze trecînd prin ochiul nostru
Plin încă de licoarea atîtor calme șesuri,
Fiece cînt își are în respirație rostu',
Cînd visul deslușește gravele înțelesuri,

Cînd crește-n jurul nostru albă singurătatea
Și-n deget se fărîmă cîntecul de faianță,
Cu poarta care-nchide în aventură cartea
Cu mîna înghețată înmărmurind pe clanță,

Cu vîntul care sună o miazănoapte-n carne,
Pe sînul tău lumina e-o pasăre, e-o umbră,
Sub pielea de ringlodă căldura să se-ntoarne,
Și eu îți sunt alături, și-n tine sunt, o umbră.

Să-ți cînt seara,
Să-ți spun tăcerea,
Să-ți aduc sarea
Uitată pe smalțul furtunii.

Pe terasă invitații
Cîntă în surdină
Cînd vom îmbiba poroasa tină
Vor cînta alții.

Un vuiet salin
S-a prelins în golf
Rochia urcă lin
Ca o flacără în sulf.

Prin palmieri plimbări
Scrijelesc un zbor
Lumini, întrebări,
Pe tivul unui nor.

Cu vînatul ascuns
În ecoul din zid
C-un suvenir uns
De untdelemn sfințit,

Și fluierul gras
A trecut în culori
Anotimpul c-un pas
A răsturnat ulcioarele cu flori.

În ghețari, în văi
S-au trezit orchestre,
Lumina-n odăi
Estivală zestre.

Vegetale ferești
Se deschid în ochi,
Vrăjitoare mă ferești
De semnul cetit în boghi.

O răcoroasă carafă
Reverși în viitor

Nava trece-n harfă
Noaptea se-oprește-n stor.

Cu creanga de excursie
Priveliște rapidă
Și frăgezimea sursei
Cu-oceanul din omidă.

Colierele de plante
Aici sunt, între clape,
Și păsările celelante
Din flaut or să scape.

Din bucle-un lăicer
Prin pădurea de gală
Și uiți luna pe cer
Ca-n iarbă o sandală,

Cu trecerea prin stîncă
De Dunăre matinală
Și inima sună încă
În roțile zgomotoase ale primăverilor.

Ecoul pune-un nimb
Pe piscul de cenușă
Și fructul în anotimp
A deschis o ușă.

Ispita frăgezimii
Prin rîsetul de voal
Cerbii de apă zi-mi-i :
Tăiați într-un metal

O șoaptă, o urzeală,
Cînd în casă mă-ntîmpini,
Și e-o dulceață-a lămpii-n
Privirea ce-mi treci pe oboseală.

În aer e-o laudă
Prin găsirea noastră
Cum cîntecul te caută
Ca pe-un auz în care să trăiască,

În bucuria din ciripit,
În laptele din talancă,
În numele tău iubit
Săpat în voce ca într-o bancă,

În Crăciunul din amintire,
Aceeași, ca un fruct poleit,
Și inimile seamănă leit
Cînd se-ating limpezi ca două potire.

Mă-ntîmpini cu lumina zvîcnită din cristale,
Si vinul e păunul mai tînăr în pahare
Șervetele reflectă zăpada feței tale,
Și-n buruieni pîndește tăcerea-n fiecare.

E-ntoarcerea prin ape în seara ce palpită
Prin frunza familiară și plînsă-n orologiu,
Cînd te străvăd columnă în umbra mai albită
Și treptele stelare suind îți spun elogiul.

Cu turmele vrăjite la stînga, cu colierul
De lacrimă în pietre la dreapta șlefuite
Cu buza ce-n rugină, de-obraz și-apropie fierul
Și dinainte haita de viscole vuite.

Se-alungă în pupilă cu pletele de munte
Cînd noaptea e asinul încovoiat sub sacii
De viziuni, și trece o dulceață pe und-te
Regăsesc auroră, vie-n paloarea salciei.

Fîntînă-n șarpe, fața în oglindă rămasă
Cearceafele de nouri cu albastru tivite,

Iluminare-n blidul ce mi-l întinzi la masă
Priviri, mărgăritare, din zăpadă ivite,

În pîine-mi dai iubirea cum un complice-nchide
În pîinea dăruită uneltele evadării,
Voi şti îmbucătura cu inima înghite
Şi-n azimă suna-voi metalele plecării,

Să fim ofranda pură pe rugul de cuvinte
Aureola smulsă frunţii necunoscute
Cu porturile-n brumă naufragiate-n minte,
Cu vuietul ce creşte în foame, o ascute.

Dreptate cuvenită în unanimul sînge
Cu noaptea furişată din uliţele strimte
Cu arşiţa amară a vînturilor pîn-ce
Prin somn o a mintire te bucură, te simte.

Un plus de-aici conduce erorile, iertarea,
Şi tu m-aştepţi aceeaşi la uşile luminii
Cînd strîngi în verighetă privirea, respirarea,
Sărut, ca o cascadă, pe fierbinţeala mîinii.

IX

În diamant tăcerea. Omule ascultă, învaţă :
În cîrtiţa flămîndă sub doliul din cărbune,
În culmea odihnită cu-o respiraţie-n gheaţă,
Cînd nu e încă şoimul rotit în soare-apune,

Ascultă : şlefuită în muzici sticla crăngii,
Profund pasul iubirii rostogolit pe minge,
În floare, ireală, e lacrima tălăngii,
Şi-n scoarţă suveniru-i răbojul pe meninge.

Priveşte : i-anotimpul din tine în afară,
Sau marmura e mielul cu blănurile de-apă ?

Ringloda revenită, cupolă, dintr-o vară,
Velurul ce, din deget, a lunecat pe harpă.

În şipotul acesta din somn spală-ţi obrazul,
Ca să atingi un suflu pe buza din legumă,
Să-ţi recunoşti în aburi şi-n peisagiu glasul
Tîrît în sfîşiere pe trepte ca o brumă.

Braţele legănate într-un pahar de vînturi,
Vor recunoaşte forma fiinţei tale pură
Cu mîna regăseşte pe coarde aceleaşi cînturi
Ca ancore ce-n funduri de muzică stătură.

Te-ntrebi : zilele-n palmă desprinse ca mătănii,
Furtunile — ca-n gheaţă corăbii — 'nchise-n carne,
Şi ochii de tenebre cari ne veghează cari ne
Duc pasu-n şovăire spre adăpostul stînii,

Am ştiut dintotdeauna în iarbă-n buruiană,
În prepeliţa sură sub frunzele de spaimă,
Cînd aurora duce lumina ca pe-o faimă,
Şi cîntecul ezită în lacrimă, în geană,

Prezenţa ta cetită pe-aripele de-omături,
Cum sună-n rădăcină, — ca în ocean un clopot
Scufundat — belşugul de viitoare pomături,
Obraz printre cristale trecînd în visul slobod,

Voi ciocăni în sînge şi-n vorbă ca un graur
Ce-n scoarţa rîciită ciuguleşte lumina,
Şi-n vers voi bate ca un căutător de aur
Care lovind în rocă îşi făureşte mina,

Astfel tu-mi eşti aproape şi chiar de-mi eşti departe,
Cum invalidul mişcă în minte braţul lipsă,
Te simt în glas, în bluză, în respiraţie,-n carte,
Cu liniştea-n oglindă, cu stelele pe prispă

De-aici, omule, iată : în fiece tulpină,
În sîmburul ce crapă fructul umplut cu soare
Și în măceș, aceeași lăută mai suspină
În os e fremătarea cenușii viitoare,

Ascultă : anotimpul din floarea de hîrtie
Prezență anemiată pe etajera zilei
E-asemeni cu ființa pe care-o mai crezi vie
Dar, amforă, în țăndări s-a reîntors argilei.

Culeasă ca o algă prin coamele de fapte,
Și migrațiune lentă-n funinginea de vite,
Sirenele din scoica în vuiete ivite,
Floarea ce se desface pe sticlă ca o noapte.

Sau trestiile-nodate în șarpe, în arbustul
Ca-ntr-o rețea adună un peisagiu sprinten,
Cînd o recoltă fierbe în arătură mustul,
Semințele înfipte în timp ca niște pinteni,

Sau tu care-n oglindă revii ca într-o lampă
Cu uliul de-aurora fugărit de tenebre,
Cu inima ce-o zgîlții la-ntoarceri ca o clampă
Prin aeriana ușă buchetul de vertebre,

Cînd un clavir în flaut trece fluida turmă
Si cîntecul străbate în noi ca o osmoză,
Cu vulpea de crepuscul mai fugărită-n urmă
Cu-omizile de sunet tîrîndu-se pe roză,

Pînă la vocea-n care s-a neclintit cleștarul,
Pînă-n, zăpadă, pieptul păsărilor de mare
Pînă-n zidul unde ecou-și rupe varul
Pînă-n unealtă, părul, pe treptele amare,

Tu ești lumina strînsă în zăcători în aer,
Dîra din fruntea-n alge tăiată în păratec,

Urzică-n suferință desprinsă ca un caier
Cu noaptea sfîșiată de jalea unui broatec,

Cu stelele gonite-n cirezile rotunde,
Cu lacrima și veacul ce-ți circulă în limfă,
Păun ce se străvede cu nufărul în unde,
Amurg ce se desface din arbor ca o nimfă,

Tu vei opri-n meduză, stîrnit un naufragiu,
Și mugetul din plante se va preface-n lapte,
Cu-oceanul ce te-atinge pe mîini ca un omagiu,
Cu circul de-ntuneric ce-a poposit în noapte,

Sunt saltimbancii, cîini dresați, cămila tristă
Fantomele mișcate în lacrima din mine,
În buzunarul orei, zăpada — o batistă,
Și-n geamul viziunii, asculți, nu bate nime,

Cenușă e. Cenușă. Un cîntec te aduce
Cu mîinile — răcoare pe febrele visate,
Cuvintele, ca hribii, la sobă se usuce,
Săniile năpustite spre troienite sate,

Cînd nemișcați rămînem uitați în izolare,
Și zvonurile-oprite, vînătorești podoabe.
Evoci în respirație cîmpiile solare
Cu rîsetu-n păstaie păstrat ca niște boabe.

N-am învățat oare din arborele-n odihnă
Din fluviile desfăcute-n adormire-n deltă,
Din urletul furtunei înșurubate-n tină,
Din ziua izbucnită ca o lupoaică zveltă,

N-am învățat din fructul înfăptuit ursită,
Din acele blajine pe-obrajii de ienuperi
Din frunzele culorii trecute printr-o sită
Din anotimpu-n spume cu apele în ruperi,

Iubirea ca o hartă ne-arată itinerarul
Prin fluierul de iarbă prin turmele de valuri
Eşti tu natura ştiută pe dinafară, darul
Sărbătoresc coboară cu lampioane-n baluri,

Şi inima-i ulciorul ce-a clocotit mîhnirea
Singurătate-nchisă cu lacăte în trupuri,
C-un corn de vînătoare cînd auie iubirea
Cu ziua ce-o adună al binele în stupuri,

Tu m-ai văzut prin noapte şi prin hemoragie
Cu lumina sporită în fructele cărnoase,
Cu-astralele dezastre prin vîntul de orgie,
Cu păsările ploii în toamnele din oase,

Cu apropierea scumpă, privire în privire
Clopot în amintire răstălmăcindu-mi versul
Prin grînele abstracte, cereasca ta ivire,
Şi-asemeni cu privirea acum ezită mersul :

E mersul aceluia care-a primit izbînda
E mersul în întoarceri cu-o pavăză de-nfrîngeri
E mersul care sperie cristalele şi pînda
Cerbului, la izvorul din ecouri, din plîngeri.

E pasul aceluia care merge să ceară,
E pasul care calcă pe treptele mîhnirii,
Un pas în dimineaţă, un pas sunînd în seară,
E pasul regăsirii, e pasul despărţirii,

Mersul întiiei ieşiri din casă după boală,
Mersul care duce la-ntîlnirea primăverii,
Mersu-n care-nvălui o zicere domoală,
Cerul mărit cînd scuturi ferestrele şi merii,

E mersul meu şovăit cînd ţi-am cerut iertare,
E mersul o zăpadă urcînd în suferinţă,

E mersul ce vesteşte o boreală zare,
E mersul, împletire pe linişte, velinţă,

Dar pasul înfometatului, dar pasul nedreptăţii,
Scrîşnind în os, în lacăt, prin temniţă, prin groapă,
Pasul din poeme peste desfrîul cetăţii
Miracolul din pasul singur plutind pe apă,

Pasul rămas în nisip de-oseminte
Cum lingă spartul flaut ecoul mai trăieşte,
Pasul de care-n uşă îţi mai aduci aminte
Cu ziua ce se-nchide în acuriu,-n peşte,

Mersul fără de urmă cînd trece prin oglindă
Pasul din verighetă, pasul din evocare,
Mersul cu-o-nfiorare îl recunoşti în tindă,
Fîntîna care-şi taie profilul în căldare,

Pe tîmplele furtunei să-ncetinească zborul,
Barca să eşueze în trestiile din cîntec,
Rotund pînă-n memorie şi-n goliciune norul,
Paharul de cuvinte, clătit pentru descîntec,

Între lagune fundă, şi-ntre frontiere vaer,
Chemînd cîinii în stingeri albastre de trompetă
Prin pletele de valuri coroanele de aer,
Şi stelele cerceii, în noaptea — o casetă,

Cum s-ar putea, pe buze, o flacără, o plantă
Cuvîntul care-nscrie geometrica lui gheaţă
Trenul în buruiană rostogolit pe-o pantă
Neprevăzutul fulger, balafră pe o faţă,

Cum s-ar putea cu renii din mergerea polară
Plecările închise, sigilii, în zăpadă
Prezenţa ta pe mîna din minte, o brăţară,
La-ntoarcerea-n ferigă şi-n cheie o răsplată,

C-da 271 coala 5

Cu sufletul să treacă prin scîndura tăcerei,
Şi vorbele s-atingă cu sîngele auzul,
Cu lacrima-n silabă ca-n tremurarea cerei,
Lumina, pîn-la urmă împleticind apusul,

Va trebui în slovă, numele cizelură,
Cu un briceag pe fluier privelişte săpată,
Şi versul să te afle în lemne vioară pură
Cîntec muiat în sînge asemenea cu-o spadă,

Poemu-atunci e focul ce-n insulă l-aprinde
Sperînd, naufragiatul, corabia de departe
Şi-n solitudini verbul de flăcări te cuprinde
Ca o barcă iubirea chemată într-o carte,

Sau un şirag de zile în pivniţă, în vinul
Ce-n dedesubturi fierbe privighetoarea slovei
Ca o cenuşă-n urnă, în inimă e imnul,
Ca-n crap inelul magic, te aflu-n carnea vorbei.

Dar mai e vînătoarea păstrată-n panoplie,
Lebăda legănîndu-şi între cuvinte gîtul,
În fum e carnavalul voit în insomnie,
Amiaza ce-şi desface în evantai omătul,

În anotimp sămînţă şi în pupilă, barză
Crepusculul tăindu-l cu-autumnale arme,
Pe ugerul culorii ţi-opreşte buza arsă,
Şi-n resemnări, în temeri, cu frunzele-n alarmă,

Aceasta e lupoaica pîndindu-te-n rugină
Şi valurile-acestea lucind ca nişte cranii
Cu oasele ciocnite paharele la cină
În aiurări citeşte ca într-o palmă anii,

Ascultă : nu e vreme de broderii, de joacă,
Luminile ţîşnite din pasărea ductilă,

Şi marmora fluidă ce şovăie în troacă,
Cu feţele trecîndu-şi cerneala pe o filă,

Îţi spun : în clipa asta în ocne, în uzine
Semenii tăi sfărîmă cu tîrnăcopu-un ţipăt
Surîsul e o lampă mai pală în saline,
Amintirea doar cade pe tîmpla nopţii şipot,

Ascultă : cînd te caut în strofa aeriană,
Şi tîmpla mea atinge cristalele văzute,
Atîţia în spitale şi-n lacătul din iarnă,
În temniţă atîţia sub nopţile scăzute,

Vor prinde-nfiorarea şi stelele în crustă
În peşteră, în mină, în spaimă, în osîndă
Cu şerpi de frig în gheţuri, cu însetări în pustă.
În jale-atîţia în timp ce poetul te cîntă ;

Tu-acoperi peisajul ca o zăpadă pură,
Şi apele le farmeci sub frunţile-ncruntate
Cu-ntoarceri din excursii prin înserări prin bură,
La trecerea tristeţii barierele lăsate.

Prin sintaxa culorii, prin zilele-ncărcate,
De aurul prezenţei, de borangicul vocei,
Ca o baghetă atinge mîhnirea în brocarte,
Şi lacrima reintră izvor sub geana rocei,

Cînd mînă-n mînă mergem printr-un tunel de frunze
Şi-un tîrnăcop desface un curcubeu în sare,
Cu tristele vedenii sub anotimp ascunse,
Cu cîntecul : în memorie colacul de salvare.

Coroane-otrăvitoare de corbi pe aplecate
Busturi de crengi atente la degetul de vînturi
Cu pîinea şi cu vinul la mese fermecate,
Fiinţa ta cînd cheamă pe limbă alte cînturi :

Cristale, flori
Linii boreale,
Privire-n viori,
Părul în cereale,

Vei lua o vopsea
Din gîză, din flaut
Pe arcuș lipsea
Degetul precaut,

Îngerească buză
Pe-umanul elan,
Soarele cu-o scuză
Trece-n nocturnul plan,

Burduful colinei,
Cu licori de zboruri,
Arborii colinde-i
Pentru crepuscularele onoruri,

O ! Viața întregită
În ochiul tău scump
Anii trecuți prin sită,
Inima-n fund bumb.

Ploi emoționate
Se-opresc la ferestre
Cu buclele deznodate
Pădurile celeste,

Mările-n sandale
Au călcat pe plajă,
În somn mîinile tale
Ating obraji, orașe.

Cu lebede, cu goarne,
Cu iceberguri grase,

Cu plugurile-n coarne
Luînd fecundele oase,

Imagine rămasă
Cum în unelte cîmpul,
Clare fîntîni la masă,
Liniști crescînd în sîmburi,

Salue, podgorii, sonde,
Cu sîngele din țărînă
În țelinele blonde
În zvîrcolirile din rîmă,

Tămăduiri, patlagini,
În stalactite-n norme,
Pe lacătul din pagini
Salut, noile forme,

Primăvară fanfară
Izbucnind la ușă
Cu funda stelei afară,
În respirație brîndușă,

Zborul rotit în slavă,
Gras viitor în seve,
Cu cîntecul, o navă
Pe gura ta aieve.

Și frunzele sunt scule
Pentru careta furtunei,
Cu notele globule
În circulația de sînge a strunei,

Te recunosc dulceață
Prin toarcerea suveicii,
Nori înfloriți cu ață
Pe-aleea udă, melcii

În scoică, în ureche,
Pe vîntul promoroacă,
Stîncile stînd de veghe,
Cînd gîrlele se roagă,

Cînd foile prin schimburi
Pe fruntea gerului castă
Și cele patru anotimpuri
Năvălesc în iubirea noastră,

Cînd eu-ți leg glasul
Ca o brățară
Deschid atlasul
La altă țară,

Aceeași te află
Gîndul sprinten
Și eu te port cum o calfă
Își duce meșteșugul pretutindeni,

Prin obrazul ploii scurs
În pîine, în perne,
Prin vegetalul discurs
Ascultat în vecerne,

Prin mătasea ce taie
Gîndul spre mai bine,
Azurul în odaie
Venit o dată cu tine.

În insulă să-ntirzie vreau alba ta prezență,
Voi sfărîma corabia ce te-a adus prin rimă,
Profil între stamine purtat ca o esență,
Blîndețe ce mă-nvălui ca o stelară climă,

Șopîrlele de vorbe le voi zdrobi sub pietre,
Și voi uita și graiul și gustul știut în stradă,

Să inventăm cristalul de litere mai certe
Prin care numai gîndul nostru să se străvadă,

În piersică, în struguri, e carnea ta fecundă,
Și-n amfora de zboruri un alfabet de ape,
Cu herghelii de nuferi în stelele din undă,
Cu păsări legănate pe fulgerele salbe,

Cum e-n cerneală frîntă și-n lacrimă o vîslă,
Cealaltă în privire și-n voce înecată
Culoare revenită cu-albinele la matcă,
Prin izolare uger ca o lumină mulsă,

Uneltele plecării lîngă tăcere sparte,
Furtuna aruncată prin crengi ca o sandală,
Cărarea care duce din anotimp în carte,
Și inimă în spumă prin vers ca o zăbală,

Neprevăzuta mînă care ți-a șters desemnul
Cu ziua ca o cretă atinsă de luceafăr,
Zbor odihnit în gheață și-n respirație semnul,
Ce-n trecere îl lasă cu buclele o harfă,

Distanțele scăzute prin cîntece, ocheane,
Lumină răsucită lîngă pupilă pururi,
Orașe cu incendii și turle sub oceane,
Singurătății noastre și dragostei de-a pururi.

X

Respirația păstrată în filele acestea
Cum în oglindă zboară adînc de albatros,
Cum sîngele își urcă pînă în cîntec vestea
Și degetul te află pe fluierul de os,

Pădure presimțită în somn ca o corabie,
Cu focurile stinse, înaintînd în voce

Și-n tîmplă laolaltă e acvilă, e vrabie,
În literă ovalul iubit să ți-l evoce.

Sunt nervii ce sub carne se vor preface-n odă,
Cum frunzele căzute vor deveni cărbune,
Și anotimpul trece cu turmele-n ringlodă,
Cu toamna răcorită în soarele-apune.

Sunt munții ca burdufuri de liniște, mai pline
Cînd ochiul tău inundă priveliștea și fața
Ca migrațiunea lentă a sîngelui în vine
Cînd aeru-n odăjdii primește dimineața

Adio, e zăpada prin boreala faptă,
E buruiana-n bucle scăzind ca un arpegiu,
Pe buzele de stridie e perla ca o șoaptă
E lacătul, paianjen, ce-nmărmurește beciul,

Cuvintele hrănite cu pasăre, cu fructe,
Cu sîmburi spărgînd zarea în unghi precum cocorii,
Și-o vioară se trezește în nufăr și-n cucute
Cînd inima atinge arcușele culorii,

Privire ce te poartă în dans ca o sandală,
Făptură în pleoapa ca o odihnă știută,
Cu glasul ca o ciută prin arborii de gală,
Cu o lumină rochia tîrită-n iarba udă,

Ar trebui obrazul pe ugerul de vînturi,
Și glezna mult mai pură a scoicilor prin apă,
Surîs, în naufragiu, pe-o insulă să-l vînturi,
Și inima, în pește, zvîcnită ca o clapă.

Ar trebui magia din anotimp, din rimă,
Fîntînă înăuntru adusă în privire,
Cu fructele cascadei în sevă și în climă,
Cu muzici poposite pe nevăzute fire.

Ar trebui. În carne și-n suvenir copilul
Obraz ca o corabie plutind pe largul stanței
Dar foarfece ecoul va rotunji profilul
Nocturn, să-l deslușească în pletele speranței.

Strîng cioburile zilei din fluiere, din sticlă
Și-auzul deslușește printre fărîme glasuri,
În respirație-oprește tăcerea ca o spilcă,
Sunt glasuri care cîntă sau care plîng, sunt glasuri,

Mai potolite-n ploaie, mai odihnite-n pîine,
Sunt întîlniri, sunt certuri, sunt clopote, sunt șoapte,
Oglinzi : mătasea trece din fluture în mîine,
Spărturi prin care cîntul s-a despletit în noapte.

Sunt zgomotele-ntoarse în citadina urnă
Cu peștii în acvarii lucind ca policandre,
Cu-accentele plutite ca bărci în vocea brună,
Cu-o liniște deodată mărindu-se în carne.

Somnul trecînd prin sînge cum prin mireasmă parcul,
Fantome prin sărutul luminii în havuze,
Cu stelele-n cădere închipuindu-ți arcul,
Care-a atins tăcerea și cîntecul pe buze.

Vei recunoaște-n palmă nervurele de plante
Cînd în cristale urcă fierbinte-o aiurare,
Și mările prin fluxul de lebezi mai înante,
Vor odihni în tîmplă perdelele de sare.

E-n amintire vara prin vegetații grase
Cascada care-n fildeș peste zăpezi veghează,
Oglindă răsucită peste ținuturi arse,
Torente care-n osul ecoului nechează,

E-ntre matrozi beteala clătită-n curcubee,
Prin boreala nuntă statura ta visată,
Pe gîtul unui șipot dantelele lactee,
Cu mîinile pe ziduri, o trecere înceată.

Treziri în așternuturi mai proaspete de alge,
Treziri între ferestre de luminoas' Elveții,
Și-o auroră nouă sub tălpile-i să calce
Pe lacurile-n fluier, statua frumuseții.

Treziri în dormitoare încolăcite-n șarpe,
Treziri în buruiană cu tîmpla în patlagini,
Treziri într-o tristețe cu fluviile pe harpe,
Treziri rămase-n inimi ca panglici între pagini,

Treziri. Treziri suave. Treziri în gări mai calme,
La-ntoarcere sub ceasul cu-o viziune mată
Treziri în vis, în temnițî, treziri tăind în palme
O dîră cu amurgul din sticla sfărîmată,

Treziri în revelații, treziri în libertate
Cu lanțurile, prăștii, prin geamurile suple,
Și sîngele, același, se va răsfrînge-n fapte,
Cum zborul e același, din aripile duble.

Treziri în excursii
Vînatu-n fundul genței
Cu coacăze pe guri și
Roțile diligenței,

Treziri între ienuperi
Cu păstrăvi în torente,
Și lacătul din nuferi
Toamna-l deschide-atentă

Treziri cînd ziua sună
În buzunar rotundă
Și șoimul se adună
În cercuri ca o undă,

Treziri în despărțire,
Treziri în revedere,
Cu lacrima subțire
Vestită în artere,

Cu o tristețe-n oră
Ca de paing o pînză
Cîntată-n auroră
Și în crepuscul plînsă.

Să vie răsărirea
Să lumineze întinsul
E o barcă privirea
Și ochii tăi sunt insuli.

Să-ntîrzii ca o buclă
La templele trezirii
Și degetul să mulgă
Dulceața regăsirii

S-apari cu-o reverență
La clavirul bătrîn,
Treziri dup-o absență,
A mobilelor bătrîne.

Cînd te aleg pe plajă
Prin rămășițele furtunei
Treziri de vrajă
În scrinul cu arome al strunei.

Cînd te scot ca pe-o vioară
Din cutia trecutului,
Și-ncerc ca-ntîia oară
Silabele cîntecului,

Cînd descui o garoafă
Lacătul din mireasmă
Inima e-o potcoavă
Legată cu funda sîngelui albastră,

Cînd o pădure inundă
Liniștea, oglinda,
Prin trestii pătrundă
Cu lotca, cu flinta,

Ca un abur obrazul
Clătinat în creangă
Să ezite pasul
Cu amurgul spre o bancă

Cu surîsul desfășurat
În dimineață zorea,
Ca un drumeț întîrziat
Spre tine gîndul zorea.

Ca un cuvînt în piatra
Spălată de pîrîu
Ca fluviile pe harta
Glasului tău,

Cu liniștea la ușă
Ca o respirație tăiată
Și sîngele ca o gușă
De pasăre înfiorată,

Cînd trilul e pe limbă
Alături de sevință
Și steaua polară schimbă
Drumul înspre ființă

Prin vegetale turme
Aproape de țărînă
Cînd vocea lasă urme
De fluture pe mînă

Prin crizanteme de-apă
Sub cîntece crescute,
Și-oglinda ca o harpă
Și-amintește privirile dispărute,

Cînd rîndunica-și strînge
Ca pe o rufă zborul
În amurgul care-și frînge
În pupilă cositorul,

În sîmburii ca iepuri
Pitindu-se în roade,
Cînd trîmbițe de ierburi
S-au deșteptat în coarde,

În respirație — sticlă —
Știindu-te mireasă,
Și vorbele ca țigle
Lucind în vara arsă,

Cu-obrajii-n suprapuneri
Cu respirația în împletiri,
În răsăriri, în apuneri,
În adormiri, în treziri.

Aici e amintirea cum într-o rocă fierul,
Cum prin orchestră trece obrazul tău, aramă,
Și-n fluiere ezită ca-ntr-o poiană cerbul,
Cînd toamnele ucise au mai gemut în armă.

Va trebui prin mine să treci ca-ntr-o odaie
Sau ca o ploaie fină prin curțile cu păsări
Cu-o boare clătinată în noi ca-n evantaie
În dungile de soare mălaiul de mătăsuri,

Pleoapele închise abia să le atingă
Din buruiană clopot și din oglindă scut,
Cînd ochiul înăuntru trezește o tilincă
Și visul ca pe-un vuiet de scoică îl ascult.

XI

Cu inimile albe învăluite-n lună
Și cerul prin vitralii ca o plantă de apă,
Cu liniștea mărită cu-o tremurare-n strună.
Cînd un clavir deșiră mărgelele pe clape.

Pereții devin păsări atunci între cristaluri
Cu oboseli căzute, ca nuferii,-n mătăsuri,
Cu urmele-n nisipuri de-amurguri și de valuri,
Cu-acea suavă tihnă ce n-ai putea s-o măsuri,

Obrazul tău alături de-al meu, ca două glastre
Din care respirația e floarea luminată,
Și sîngele tîrăște căderile de astre
Prin vinele ducînd spre inimă rămășițele zilei,

Prin iubirea mea în iarna ca un drumeț fluid
Cînd lunecă o barcă de sticlă în legumă,
Prin iubirea mea în toamna ca un țipăt suit
Din generoasa vrană pînă-n stelara spumă,

Prin iubirea mea în vară sau în primăvară,
Ca un foc de popas la subțioara colinei,
Cînd somnul se trage înăuntru ca o scară
De mătase, și numai noi rămînem pe balconul cîntecului.

Ascultă, o lumină bolborosește-n plită,
Buchetele de lebezi în cupele zăpezii,
Din marmora iubirii știu vocea ta cioplită
Știu tîmpla aplecată pe umărul amiezii,

Vom luneca pe-alee ca o zi încă nehotărîtă
Cu porțile în aburi prin parcul din memorie
Figura la fereastra unui fulger tîrîtă
Tristețea ca o brumă pe-amurgul din podgorie,

Dar în artere planează bufnița de mîine,
Ca-n curțile cu păsări umbra unui erete,
Un schelet se mărește în liniște, în pîine,
Arbori ating lumina nesiguri pe-un perete.

Știu ; un început de toamnă cu-o potolită bură,
Degetul mai încearcă trecutul zvon pe coarde
Și o cenușă îneacă descîntecul pe gură
Mîinile se-nclestează pe nevăzute torte,

Păduri halucinate ca herghelii-n crepuscul,
Și țevile de sînge în cîntec se vor sparge
Poteca prin tufișuri e-n respirație fluxul,
Și-i inim-albatrosul răpus între catarge.

Dar pe brațul tău ziua suie ca o mînușă
Și frumusețea-ți cîntă prin viorile de ghețuri,
Ca un dulău minunea-ncolăcită-n ușă
Trecutul ce se-așează cu noi odată-n jilțuri,

Sunt cheile de păstrăvi ce-au descuiat pîrîul
Privirea ca un ivăr peste auroră,
Cu berzele deodată e-n migrațiune grîul,
E cîntecul de sare ce-l spintecă o proră.

Amîndoi plutim peste lucruri ca o deplasare de aer
Și frumusețea ta e-aceeași în torentele fierbinți ca și
în trîmbițele frigului,
Cu-o atingere dai viață plantelor, animalelor,
Și-n cursa unui țipăt se prinde vulpea albastră a tăcerii.

E umbra revenită în dimineață, în seară
Obrazul care-nchide, harbuz, o prospețime,
E depărtarea, vie deodată pe ghitară,
E beteala visului prelungită în trezie.

Sunt peisagii-n haite urmîndu-ne ca lupii
Sticlind înspre conacuri pupilele din struguri
Profilul, verighetă, găsit în fundul cupii,
În brazdele din inimi cuvintele ca pluguri.

Ești tu în cartea-nchisă, în cartea viitoare,
În sunetul ce încă n-a poposit pe buză,
În apusul ca un cerb tîrît prin vînătoare,
În panglicele toamnei trecute prin meduză.

Ești tu în perindarea de anotimpi, de roade,
În tulburări de marte, în chiot de septembre,
Pe violoncelul serii cînd șoaptele sunt coarde
Și-o amitire urcă luceafăr din tenebre :

În oglinzi, cu plute
Ducînd copaci de tăcere,
Prin zvonurile multe,
Acord, urechea te cere

În cutele luminii
Rămase ca o culoare,
În vitrina colinei
Cu ceasornicele de soare

Cu plopii-n legănare
În viziunea frustă
Trecînd prin calendare
Și prin belșug lăcustă,

Pe degete cenușă
Din tot ce fùrăm noi
Prin tril lucind în gușă
Defunctele ploi.

Vor mai musti podgorii
Sîngele, năpustit, troică,
Și-n anotimp cocorii
Vor aui ca-n scoică.

Slovele în răsfrîngeri
Vor mai păstra păunii,
Se vor smuci în plîngeri
Lacătele furtunii,

Iradiere, spumă,
Pe ugerul de fulger,
Vis îmbibat în humă,
Mireasmă dreaptă-n luger,

C-da 271 coala 6

Marmora prelungită
Prin somn de nemișcare,
Zăpada adîncită
În zbor, purificare,

Fii fermecata buclă
A păsării în oră
Pe umărul meu culcă
Tîmpla de auroră,

Prin lacrima potecii
Privire în vibrație
Și prin poem în vecii
Vecilor, incantație.

PETRE SCHLEMIHL

1932

La o oră incertă

Dacă-mi ridic în soare trupul ca un ciorchine
Se vede irizarea sîngelui prin aurora boreală,
În undă peştele luminii atinge hohotul rotund al
pietrelor
Şi orele sfărîmă osul timpului ca nişte maxilare.

Porţile umbrei închise cu lanţuri în trecut
Şi, curcubeu, pe buză oprit cu-o respiraţie,
Sub arborele care înaintează ca o navă
Cu toate lampioanele roadelor lui aprinse,

Sau în hambarele-n care cad draperiile grele ale grînei,
Şi-arcuş, singurătatea, atinge corzile belşugului,
În satul fumegînd molcom ca o farfurie cu supă,
Sau în capitala zăngănind toate armele foamei,

Culorile întoarse cu-albinele la stup,
Garoafele, noduri de-amintire, în batistele verii,
Şi cerul care-i pînza de păianjen reţinînd zborul
mărunt al stelelor,
Cînd ziua se tîrăşte în buruieni ca potîrnichea rănită,

Prin rădăcinile îmbrăţişîndu-se în marmoră şi-n carne,
Furtuna rămasă în crengi cu bandajele desfăcute,
Dimineaţa făcîndu-şi loc ca zahărul în legumă,
Şi toate aleile care se prăbuşesc în mine cu un dulce
huruit de cenuşă,

Singur, singur,
Plutesc peste mahalaua depărtată.

Dar tălpile fîntînilor ating cerul încuiat în pămînt.
Sunt sigur prin cositorul înviind cohortele de îngeri,
Fără umbra mea ruptă fărîme ca o scrisoare aruncată
vîntului,
Fără umbra mea care era scara de mătase conducînd
spre balconul altor oameni,
Și totuși am văzut ce ascundeau ferestrele semenilor
mei : masacrele, îngenunchierile.

Și cînd desfăceam brațele țipătul sîngera ca o rană,
Ecoul care-ți taie palma sub cupa sfărîmată,
Ecoul care-și mai amintește vocea defunctă,
Cu firul electric al speranței conducînd prin braț spre
lampa inimii.

II

Fără să fiu trist

De-aici umbra mea ca o flacără brună,
S-a gîtuit în sticla verbală ; în arcuș,
S-a prefăcut în scrumul din răsturnata urnă,
Sau un dulău e umbra care va face sluj,

Umbra ca un lacăt aruncat în fîntînă,
Și unde-i cheia care va descuia tenebre ?
Și voi, zei, ca o gheață, topindu-vă în mînă,
Prin fierbințeală, apă între cuvinte sterpe.

În golfurile tăiate de foarfeca furtunii,
Cînd norul ca un magnet îți atrage ochiul,
În călătorul ducînd în inima lui o corabie mai mare
decît aceea în care călătorește,
În avalanșele prăbușind în văgăuni toate coloanele
luminii,

Îmi voi clădi o vizuină caldă din paiele nopții,
Sau chiar în ceasornicul cu acele la miezul nopții,
Sau chiar în dezgustul tău cînd taurii își răsucesc
capetele în burțile cailor,
Și toreadorul flutură prin mîneci panglicile mațelor ca
un iluzionist.

Prin pădurile scuturînd în viscol coame grele,
Cu somnul sub pleoapă fîntînă arteziană,
Cînd lătratul răzbate prin ceața unor ziduri,
Și inima se strînge ca la despărțirea amintită.

III

Pe deasupra dosarelor

Nu, n-am fost eu alături de voi, oameni, în cîmpuri,
Cînd hohoteați lîngă grînele decapitate,
Nu, n-am fost eu alături de voi cînd aruncați în furna-
lele lacome
Lopeți pline cu zilele și nopțile fraților voștri în locul
bulgărilor de cărbune.

Nu, n-am fost eu alături de voi la ospețe cînd
străluceau pe tăvi
Parcuri de vînătoare, în vreme ce sub ferestre
Refluxul de tenebre tîra înfometații în nisip ca niște
alge,
Și-n mintea poetului aurora se rumenea ca o pîine.

Nu, nici cînd răscoleați intestinele munților și nici
Cînd în butoaie vinul îl ondulați în bucle,
Nici cînd îmi deschideați plămînul ca pe-o pungă și
luați moneda de sînge
Cu care vă plăteam dreptul la muncă în birourile
mucegăite,

Nu, niciodată, oameni, n-am stat de voi alături,
Regretul meu prin hornuri de fabrici ca un imens
liliac
În ghiare cu un țipăt ca un cuțit al memoriei,
Lumina țîșnită din apă împiedica vederea,

Și nici acum cînd vă zvîrcoliți în paturile lîncede
Oameni : în cătune, lîngă opaițe ; în capitale : lîngă
marile lampioane,
Cu glasul legat în gîtul vostru ca o cheie
Cu care veți descuia mîine dimineață alte ordine, alte
case de bani,

Nici acum, cînd amintirea gîfîie lîngă respirație,
Și ca o buză genunchiul se sfîșie în buruiană,
Nici acum cînd singurătatea îmi bate în inimă ca o
ciocănitoare,
Nu vă voi fi alături oameni dormitînd pe scheletele
aurului.

IV

Un semn al lui octombrie

Nu. Ochiul ca un plumb liberat din pușca vînătorului,
Va trage-n aer firul văzut al unui zbor,
Lac cu oglinzi lucite în lunecata toamnă,
Septembrie taie trepte de piatră în răceală,

Și noaptea poate fi mierla care geme între zăbrele
Cînd între torțe vînatul cu pletele de flăcări,
Și bucățile de vînt zvîrcolite în șopîrla tăiată,
Pînă ce ușile furtunii se deschid pe coridorul pădurii,

Să fie zgîrietura fecundă pe-obrazul de-argilă,
Și vioara prelungită în succesive fluvii,
Suavă-mbrățișare pe pernele zăpezii,
Amurg vestit prin buză, în cornul de vînătoare,

Dar : punte care leagă corabia de țărm,
Și pe care năvălește în fierbere mulțimea,
Așa un cîntec leagă inima mea de toamnă,
Pe unde-și taie drumul mulțimea de podgorii,

Așa în crengi e cuibul luminii, îl sfărîm,
Cerul scăldat în ape e o vesperală barză,
Inima e-un Octombrie cu glorioase musturi,
Și-n chiote e-un clocot din fructul luminos.

V

Nici o amintire intunecată

E ziua adunată în ochi o stalactită,
Privirea care-atinge un animal sălbatec,
Cînd din tufișuri vocea într-un cristal clătită,
Lumina îndoită sub vrejuri ca un spate,

Coroana mea de slove e rubiniul sînge,
Sunt țevile prin care colinele în mine
S-au revărsat cu focuri cu struguri și cu sînge,
Cu-oglinzile sparte în buzunarul unui amurg,

Ca să-mi aduc aminte de graba voastră stearpă,
De ancorele care în creierul vostru înțepeniseră visul,
Cum să-mi aduc aminte de privirile voastre veninoase
Ca niște șerpi înălțînd capul în pupilele viclene ?

Aici unde ecoul, în spumă, o zăbală,
Și în memorie-alămuri lucesc ca-ntr-o vitrină,
Și vîntul e ștergarul la masa mea frugală,
Cu lacrima, de ierburi și de lumină plină,

Căderile mai clare de păsări între gene,
Cînd aurora-n cușca văzduhului : păunul,
Cu flăcări pe comoara de sulf a unei ierne
Și sub pămîntul înghețat gîfîitul de trudă al legumei.

VI

Am privit amurgul în ochi

Ah ! Ce bine mi-au făcut pietrele pe care mi le-ați aruncat.
Și ocările și scuipatul vostru ca niște hățuri ale solitudinei,
Prin huiduieli, în aer, țesute-n curcubee
Tristețea subțiată pe inima-nicovală.

M-ați alungat din ogrăzile ude de ploile tîrîte
Și în Decembre de lîngă sobele voastre în care focul trosnea ca un harbuz,
M-ați alungat de pe ulițele pline de vuiet,
M-ați lovit cu bice în piețele publice ca pe un cal bătrîn,

Ați știut : poemul se rupsese de mine, umbră, și călătorea departe,
În vreme ce voi erați legați, cu lanțuri, la ușa unei umbre,
Și ochii voștri, ca niște găini în coșurile vînzătorilor,
Se zvîrcoleau, fără să poată atinge bobul de porumb luminos al aventurii.

Îmi amintesc o zi suplă ca o adolescentă,
Pe care am urmărit-o departe pînă dincolo de periferia sărăcăcioasă,
Și am văzut-o cum își lipea obrazul transparent de arbori
Și mîna luminoasă și-o înălța spre frunză ca o sevă,

I-am văzut trupul înfiorat aievea,
Pînă ce toată lumina căzuse de pe ea ca o rochie,
Pe care o păturea cu grijă și-o ascundea în scrinele din plante,
Și cu o dulceață în gesturi se apleca înspre întuneric,

Am stat singuri și-n depărtare sclipeau chiote,
Și fruntea-mi aburită ca o oglindă-n ierburi,
Și-am vrut să mă risipesc în aer cu ziua adolescentă,
Și să rămîie numai o dîră subțire ca un zbor,

Ah ! Știam că la întoarcere mă va primi aceeași larmă,
Și aș fi vrut o dată cu ziua să mă-nfiltrez în pămînt ca o apă
Știam că pe fața mea lacrima, cicatrice,
Nu-l va face să șovăie pe acel care mă va lovi mîine.

VII

Hemoragie, ascensiune

Lîngă armele voastre, oameni neînduplecați,
Lîngă vulturii voștri pe cari i-ați dresat să sfîșie plămînii
Oricărui aducător de flăcări ; e umbra mea între munții aplecați
Atenți spre orașul încleștat sub cătușele pîinii,

Dar vă spun : chiar dacă m-ați răscoli pînă în cele mai adînci măruntaie
Cum ai sparge o vioară ca să găsești în ea cîntecul,
Sau o oglindă în dosul căreia ai vrea să deslușești imaginile,
Nu veți putea atinge viziunea din mine.

Prin dimineața care-și deschide o arteră
Cu ceața adunată în funduri de eprubete,
Cu sufletul care-n carne, ca-ntr-o cămașă de forță,
Se zvîrcolește, zgîrie, ar vrea să se elibereze,

Și voi mușcînd zăpada sau mușcîndu-vă între voi
Ca niște cîini înhămați la sania urcînd spre care viscol ?
Călăi sau frați, iată-mă pășesc printre voi,
Și nu știu ce-mi înfigeți în omoplat: un pumnal sau o aripă.

VIII

Un obraz apare în mine

Un om sau o ferigă re-ntoarsă în țărînă
Un om sau un crepuscul spărgînd, alună, ochiul,
Un om care aduce hrană viermilor un alt om,
Un om ca un măr nemișcat în care viermele crește
lîngă sîmbure,

Am văzut și eu fluviile întinse, hățuri,
Mînînd spre viitor oceanele ca niște cai înspumați,
Am văzut marea cu un singur gest năruind palatele de
pe țărmuri,
Ca un jucător care-și strînge înfrigurat cîștigul în
zorii zilei,

Am văzut pescărușii ciugulind oceanul ca pe-un stîrv,
Și stîrvuri reîntoarse mai vii în clorofilă,
Un om prin pămîntul poros filtrat ca o lumină,
Un om în care cresc dureros cuvinte ca niște măsele adulte,

Nici o speranță-n vîrstă întoarsă bumerang ?
Nici o cometă cîntec incendiind o voce ?
O faună, o floră în anotimp paing,
O pînză prin mireasmă și muzică să urce ?

Nici un luceafăr cîrma corăbiei să-ndrepte ?
Lumină ca o turmă prin tenebre condusă,
Nici un pămînt în hohot să nu-ți deschidă trepte,
În peșteri să desfacă o viziune frustă ?

Glasul meu va sfîșia pe ulițele cetății,
Oricîte răni îmi veți face în carne, în speranță,
Glasul meu va pluti spre fruntea acelei ființe scumpe
Care a știut să-mi fie refugiu, aureolă.

IX

Să întîrzii la acest profil

De aceea cînd trec pe sub ferestre, pe sub balcoane
orgolioase,
Și nu iau parte la jocurile și la rîsetele voastre,
Cînd armele voastre mă rănesc tot atît de mult cît și
vorbele voastre,
Ca o umbră a trupului meu e amiaza fierbinte din inimă,

Și cînd toamna lucește prin panoplii, prin săbii,
Cîntecul ce-și desface ca o corabie pînza,
Și-n lacrimă e ochiul ca o lacrimă mai mare,
Roșeață care urcă pe-obrajii palizi ai aerului,

Și mai departe codrii, drapele victorioase,
Și mai departe alte orașe, suferințe,
Izvorul ca o ureche lipită de pămînt,
Și mai departe alte neliniști albind ca niște pietre,

Reptile, păsări de pradă, îngeri cu brațele vîrîte-n sînge,
Cirezi, ca niște arbori, doborîte-n măcelării,
Ziduri care se-nalță la o atingere a luminii,
Și pe care noaptea le șterge cu un burete de lună,

Și mai departe : plantă, cordon ombilical
Din adîncimi, spre floare sau fruct, urcînd o rază,
Cu fluxul, algă-ntoarsă cu laptele la mal,
Sau vară cățărată c-un gust amar în zarzăr,

Acolo între creste și nebuloase-așteaptă
Hamacul de luceferi spre care pasu-mi șovăi,
Și somnambul — maree către această faptă,
Pînă ce obrazul ecoului în slovă-i,

Dar : muzică oprită în liniști de-un auz,
Și-n minte îmi deschideți hotarul invizibil
Oraș în hieroglife c-un răcoros havuz,
În ouă viitorul c-un gălbenuș lizibil,

Nu-mi veți retrage steaua polară din pleopă,
Nici mîinile plutite clare prin sinucideri,
Cadavrele de nouri într-o comună groapă,
Cînd ca un clopot ploaia sună în planta medicinală,

Sau ultima lucire în aripa de lavă :
M-am desfăcut de voi, pereți familiari, alei natale,
Și de voi, oameni cari ați umplut cu otravă
Și de voi, generoase armuri ale memoriei.

Voi merge în mansarda sărăcăcioasă, în coliba umedă,
Acolo unde singurătatea-și taie lumina de vitraliu,
Acolo unde șarpele de aur nu se-ncumetă,
Să-și desfacă inelele pe-un coridor de orgoliu,

Și-n aer și în silex tăiat profilul scump,
Voi nu-l veți recunoaște și nu-mi veți ști iubirea,
Cînd, albatros, din haina azurului un bumb
Inima să se rupă spre-oceanul de evocare.

X

Numele tău : Colomba

Eu știu : fluviile ca niște cerboaice vin să-și potolească
setea la digul înalt al mării,
Și prin pupilele noastre ca prin rocile de calcar se
filtrează evenimente și ape,
Și din hangarul mic al ceasornicului timpul ca un
avion minuscul
Pleacă spre traversarea unui ocean necunoscut.

În rîurile tinere, de munte, spălătoresele
Lasă rufele să se îmbibe bine cu lumină,
Și după ce le storc de apă ziua rămîne în ele,
Ca pe-o masă plină de fructe și de calma strălucire a
laptelui.

Eu știu : în fiecare clipă unelte uriașe pipăie glandele
pămîntului,
Și din porumb, din secară se-naltă un abur al inspirației,
Treci prin tunelul, botniță pentru urletul de dulău al
trenului
În timp ce viața noastră se împarte ca o rație de pîine.

Știu : obuzele zgîrie mai dureros obrazul
Acestui pămînt amestecat cu sînge, cu semințe,
Știu : obuzele au bătut de mult în cuie
Aripele cîntecului ca pe-o pasăre împăiată.

Și știu : cu toată singurătatea, la un țipăt de-al meu,
Vor veni lîngă mine atîția alții cari au fost primiți cu
pietre,
Și versurile acestea sunt bucățile de argilă
Din care voi clădi un cuib pentru tristețea noastră
comună.

Vouă, numai vouă, vă deschid porțile de tenebre,
Și inima e stiloul încărcat cu sîngele vostru
Noi am putea sta-n calea oricărei suferințe,
Am putea gîtui obuzele ca pe niște bufnițe ;

Și-n timp ce case strînse ca niște dinți de piatră,
Sfărîmă citadinul vis devenit mai lent,
Netemători prin fluviul desfăcut pe o hartă
Vom sta într-o tăcere lîngă norul adolescent.

Și vom putea de mînă prin somnul ca o apă,
Să trecem spre grădina ce undeva se surpă,
Metal din miază-noapte luceafăr care scapă,
Vis strălucit ca meiul în gîtlejul privighetoarei,

Și oamenii prin forme, prin spații-ncremeniți,
Cu gări ce se destramă sub frunte-n despărțire,
Prin plante, prin alămuri, oameni încremeniți,
Cu buze-nvăluite de-o liniște subțire,

În glas, pădure calmă, un peisagiu lînced,
Și cerul e-un ciorchine pe care-l rupi cu mîna,
Prin stăvilar — poemul, zi luminată-ncet,
Memoria e moara plină de numele tău ca de-o făină.

XI

O tulpină bate la ușă

Și-astfel de lîngă arborele care se smulge ca un ponton
Voind să se prăvale cu spumele furtunii,
Sau de lîngă oceanul care păstrează infiltrat un naufragiu
Ca și cîntecul rămas în vibrarea trecutului,

Cînd noaptea geme în tine ca o ființă străină,
Sau cînd te mușcă ziua ca pe un măr sălbatec,
Cum un miner scoboară c-un felinar în mînă,
Eu am scoborît în tristețea noastră cu lampa iubirii mele,

Luați seama : cînd îmi aplec prin fereastră obrazul
însîngerat,
Ca un nor uriaș încărcat cu armele ploii,
Cînd în ochiul meu circulă un fluviu de vedenii
Ca miile de insecte circulînd în scoarța copacului,

Luați seama : cînd privirea voastră nu bate mai
departe decît o pușcă ruginită,
Cînd în creierul vostru anotimpul adoarme într-un fotoliu
confortabil,

Eu văd peste munții pleșuvi, sau peste vînturile tinere,
Cum vine înspre voi un fiu pe care cîndva l-ați izgonit.

Din care fruct veți lăsa atunci să țîșnească aurora ?
Ce providență — spuneți — veți smulge din sămînță ?
Numai eu, afară, în cîmp, îl voi vedea venind
Pe acel căruia nici un vameș nu-i va putea deschide
inima ca pe-un cufăr,

Și fulgerele sterile instrumente chirurgicale,
Vor sfîșia atente mușchii unor tenebre,
Și-n carnea mea iubirea alături de suferința unanimă,
Își va face loc ca o rădăcină în pămînt alături de fulgere.

Dar un om care trece de prezent ca de-o frontieră,
Un om ca o tulpină cu seva în viitor,
Cu respirația vuind de ecouri ca o pădure,
Un om pe care poetul îl va găsi ca pe un cuvînt inedit,

Și vinul în care fierbe o auroră nouă
Cînd omul invizibil va spune : „Înapoi fețe crispate
șacali înveștmîntați în sintaxă,
Înapoi convoiuri de-ngropare spre mormîntul unei silabe,
Înapoi, voi turme, mugetul vostru-i biciul,

Prin ierburile suple și pietrele funerare,
Ducînd cirezile de oameni spre abatoarele eterne,
Înapoi cînd numai obrajii plînși lasă o urmă în aer,
Ca liniile albastre salutate în marmoră".

Vedea-veți atunci viața spartă ca o lucarnă,
Prin care ziua-și trece părul lucind de grîne,
Și-o inimă pe masa-mpăcării să răstoarne
O flacără din sunet plecîndu-se sub bîrne.

C-da 271 coala 8

Şi veţi vedea lumina universală, calmă,
Umplînd ca o coroană de foi pădurea veche,
Azurul ca un cîntec pe crengile de alamă,
Şi în torente ochiul pietrelor stînd de veghe,

Veţi auzi-n legumă clopote minerale,
Veţi auzi cum aripi cresc în huliţii semeni,
Şi, cioburi, rîsul vostru rămas între cristale
Vă vor răni gîtlejul şi vocile de-asemeni.

XII

Toţi aceşti oameni

De aceea aici lîngă trunchiul carbonizat
În solitudinea întoarsă prin scorbură în pămînt,
Îmi sun în tîmplă orele de demult ca nişte tacîmuri
Înainte de ospăţul izbucnind în focul de artificiu al furtunei,

De-aceea, cum circulă prin noi toţi, nu numai pădurile,
Ci chiar şi casele, vulcanii, vitele, corăbiile, oraşele,
Cînd noi toţi buni sau răi suntem ca nişte conducte prin care circulă
De la buruiana umilă pînă la vulturul ca o carte semeaţă.

Acum, cu fruntea lipită de-oglinda unei scoarţe,
Cînd ştiu că tu care m-ai biciuit eşti ca şi mine,
O pîlnie prin care lumina se scurge în pămînt,
Ca să se-ntoarcă iar în aer prin formele vieţii de mîine,

Cînd ştiu că în limfa noastră e-aceeaşi sare solară,
Şi-n amîndoi albeşte scheletul o zăpadă,
Şi capetele noastre sunt roţile de moară,
Prin care trece răceala în spume a azurului,

Acum cînd ştiu culoarea şi planta transparentă,
Cînd e-un paing cuvîntul suind pe pînza vocii,
Şi-n noi gîndeşte firul de iarbă, sau izvorul,
În noi gîndeşte mireasma uşoară, sau aleea care a rămas în pîine,

Acum cînd ştiu că acest fum acest gol e ceea ce noi credem că suntem noi,
Şi-nfring încă o dată festinurile voastre, luptele,
Acum cînd lacrima se deschide lacăt,
Şi-un şipot de răcoare trece prin plumbul topit al tristeţii,

Intre florile pe care aurora le deschide cu-o mînă străvezie
Sau intre caii speriaţi de neliniştea din mine,
Imi amintesc atîtea fapte şi existenţe pe care nimeni nu le ştie
Asemeni fîntînilor ce zac în funduri nedescoperite încă.

XIII

De ce îi goneşti cu bice ?

Şi e aici sau acolo, un om grăbit să ajungă la o limită.
Şi el nu ştie : această limită e în el,
Cum sunt în el toate zgomotele, toate vocile care se deşteaptă,
Cînd le atinge numai imaginea lor de pe oglinda dinafară.

Un om care nu poate fi nici mare nici umil,
Un om care-şi abureşte ca pe o sticlă visul,
Un om al cărui sînge disimulat ca un manifest incendiar,
Va tîrî în artere mulţimile fanatice.

Ecouri prăvălite-n carne ca fabuloase sănii,
Cu străluciri şi urlet de lupi la focuri pale,

Tăiș crestînd în creanga din inima poetului
Luminoasele litere știute numai de dînsul.

Singurătate slabă, înfierbîntată rimă,
Ai fi voit prin ușă țipătul înstelat,
Corabie, să oprească o migrațiune-n climă
Peste ziduri să sară hoțește peisagiul.

XIV

Ciubotele de șapte poști

Dar am știut : versul e chivăra fermecată
Care va face să trec nevăzut printre oameni,
Prin noaptea ca o rază în jur desfășurată
Nimeni nu-și va mai spune, poetule, de-i sameni.

Și poemele sunt ciobotele de șapte poști
Care mă duc din cercul polar la caldul tropic,
Și-n vers ca-n geanta unui botanist recunoști
Ierburile atîtor distanțe stînd alături.

Cine a spus că slova e-un lanț de-ncete schimburi,
Și literele închise ca păsări în odaie ?
C-un singur vers poți trece prin patru anotimpuri,
Și pasul din poeme un continent îl taie.

Prin untdelemnul gros al luminii în peisagiul ecuatorial,
Sau în caverna rece de la Nord, sau în șovăirea albastră
A valului, printre coralii, șerpii, de la Miază-zi,
Prin harfele desfăcute în părul vîntului de la Răsărit, sau de la Apus,

Acum lîngă plugarul înverșunat peste fiarele sale,
Sau lîngă roțile gemînd ca niște cîini uriași,
Acum între șoselele — curele — punînd în mișcare orașele,
Și după aceea alături de sălbatec în pădurea virgină,

Astfel poemul trece cu mult înaintea zilei,
Sau o ajunge din urmă prin schelele aurorei
Poemul poate fi și pușculița în care s-au strîns toate monezile cerului,
Alături de stelele căzute din palmele destinului,

Vocală ca o vacanță prelungită în somn,
Cum te recunoști în sămînța care e un solz al toamnei,
În clopotele-aprinse de-o apă în crepuscul,
În vrăbiile care fac să vibreze capacul ca o vioară.

Poet ești și, de aceea, pururi Ahasverus,
Fără umbră și cauți cheile șipotului,
Iubirea sună-n tine ornic deșteptător,
Ai cîntat și umbra s-a speriat și a fugit ca o pasăre,

XV

Capul legat de soare

Dar am rîs atît de luminos între hamurile iernei,
Cuvintele trezite pe gingiile zăpezii,
Și umbra între cristale ca o rufă înghețată,
Pînă ce capul în aerul greu îl legi puternic de soare.

O ! Flacăra rece în mîini ca un bulgăre de zăpadă,
Și-un viitor văratec în strălucirea surprinsă,
Așa focul se dezbracă de flacără ca de-o păstaie
Și rămîne numai, mazăre, cenușa tulbure dintr-o după-amiază.

Și cînd te desfaci din străzile atîrnînd pe umerii tăi
Ca niște serpentine după ce părăsești orașul ca o sală de bal,
Și-ajungi între patlagini prin febra aeriană,
O auroră încearcă rîsul din clapele fîntînii.

Nu-ți mai întorci fața ca un crepuscul prin coline,
Cu ziua spartă lacăt la porțile grădinii,
Atîția ochi smulși din țărînă o dată cu tulpinile,
Și dimineața — cleșțe scoate cuiele stelelor.

Tot timpul capul e legat, cu panglici, de soare,
Fructul tăiat în două de o căldură liberă,
Și după aceea capul rămîne îmbibat de lumină
Cum și apele și aerul păstrează ceva din lumina apusă.

Singurătăți, voi, mînați mai departe cirezile de flăcări,
Și focul poposește în orișice colibă,
Cuvîntul pe care-l duci la ureche atent ca pe-un
ceasornic,
Cuvîntul de iubire scoborînd de pe culmi ca un cioban.

Duceți-mă și pe mine la vale turme miraculoase,
Prin evocări și sete litera presimțită,
Vedeți, departe e umbra care ricîie pămîntul,
Voind să tragă după dînsa trupul însuși ca pe-o umbră.

Lîngă iarna care s-a oprit limpede în mine,
Cum îngheață în țevi pumnalele de apă,
Și capul va rămîne încă încleștat în soare
Ca o rădăcină pe care furtuna n-a putut-o smulge.

Sau lîngă tăcerea, creangă sfărîmată sub talpă,
Cînd iarna capătă tonuri din alte anotimpuri,
Ca un flaut în care distingi un glas de femeie,
Și ochiul e plin de un reflex al nopții,

Dar capul va rămîne încă legat de soare,
Pînă ce craniul va fi în rocă zăcămîntul de radium,
Pînă ce poemele ca niște vase comunicante,
Se vor goli de toată lumina hohotind în iarnă.

XVI

Cuvinte esențiale

Dacă aș voi să găsesc drumul înapoi,
Fi-vor oare cuvintele firimiturile de pîine care să mă
conducă pe aleea spre inima voastră oameni ?
Acum cînd capul înălțat zmeu în marea solitudine,
A primit ca o orgă avalanșa de mătăsuri a spațiilor libere?

Am învățat cum genunchiul atît de fin al plantei
Se tîrăște pe patul nupțial al gliei la venirea nopții,
Și umbra ca un fum în amfora de tenebre,
Se pierde ca o crisalidă pe care n-o mai recunoști în
fluture.

Am învățat cum lumina se-mpotmolește uneori printre
arbori,
Ca un sunet care nu mai poate ieși din gîtlej,
Și am văzut cum vioara își potolește setea,
La căderea de ape năvălind între coarde.

Dincolo de pădurea bătrînă a odihnei,
Se ascunde ziua ca un alfabet în abecedarul de mîine,
Și din pămîntul scormonit, dimineața apare albă
Ca o armă îngropată, sau ca o rădăcină de țelină.

Am văzut și zilele care se încarcă pe vapoare,
Și pornesc cu migrațiunile spre miază-zi,
Și schelele luminii rămîn devastate pe maluri
Pînă ce păsările cu zborul îngreuiat de tenebre le
cutropesc

Am văzut viața, aceeași, închisă în animal, în plantă,
Și fiecare ființă, cu-nverșunări, cu ură păstrînd forma de
la-nceput,
Dar cu cheile morții s-au descuiat toate lacătele
Și fiecare s-a-ntors în înfrățirea unanimă.

Așa se deschid porțile oricărei ființe
Și dinăuntru apare același alai de flăcări,
Cum același luceafăr se liberează din cremene,
Și pasărea străbate aerul ca o sămînță.

Prin perdelele nopții obrazul stelar se-arată,
Crepuscul ca o grădină năpădită de ierburi,
Sub scoarța de copac a tăcerii e puzderia de ochi,
Și pasul călcînd prin pietre învierile succesive,

De-aici dacă m-aș întoarce aș putea aduce
Burdufele pline de șipotele oglindite în verbe
Și-atîtea învățături în esențialele cuvinte
Dar știu că și în cuvintele mele veți azvîrli cu pietre.

XVII

Față în față

Și totuși, tirziu într-o noapte ploioasă
Voi bate omule la geamul tău,
Și nu vei ști : e liniștea umedă în oase,
Sau e o veste pentru mai bine sau mai rău.

Păsări încetinite cu un amurg in vine,
Obrazu-acestei umbre sfîșiate de fulger,
De unde sună-n cupă lingurița luminei,
Strălucitor vestigiu tăind aerul-luger.

Vă voi vedea pe voi oameni și uneltele voastre,
Veți sta într-o tăcere în jurul unei mese,
Și lampa ca o ceață prin respirația noastră,
Se va urca pe buze, prin vorbe, ca o tuse.

Între ziduri cu fluvii și drumuri sfirșind albe,
Cu toată viața voastră oprită-ntr-o odihnă,
Prin somnul care trezește formele lui albe,
Și-n anotimp tristețea ca un profil al fructului.

Bătaia unui deget sau unui glas de geam,
Cînd lacrimi stau la pîndă, cu bufnițe, prin gene,
Și-auzul vostru pipăit încet ca un perete,
Pînă ce voi nimeri amintirea comună ca pe-o clanță,

Înfiorat în moarte ca-n creștere o apă,
Nepămîntean prin sticlă un gest parcă de cretă
Cu vocea sfărîmată în sunet sub o clapă,
Și-ultima strălucire șovăită în plete,

Oare veți fi voi, oameni, sau doar umbrele voastre,
Prin toamna prelungită în fruntea transparentă,
Șoaptele ofilite cu florile în glastre,
Fără ecoul vierme de mătase răzbind prin coconul vocii,

Eu vă voi spune : „oameni, nu sunt decît un frate,
Același smuls în ploaie, îngenunchiat în toamnă,
A mea e tristețea voastră, ale mele sunt înfrîngerile voastre,
Ca și voi nu sunt decît un copac pe care se-odihnește o vreme pasărea călătoare a vieții".

Și fața mea-n șivoiul de lacrimi pe ferestre,
Și zilele departe arzînd ca niște vreascuri,
Cu viscole gonite în membrele terestre,
Podgorii viitoare înaintînd spre teascuri.

XVIII

O fantomă de mîine

Voi sufla peste veștejirea voastră primăvara din cuvintele mele,
Ca un lucrător care poleiește uneltele cu aur,
Voi învia prin buze sticla fierbinte a vocii,
Și cu suflarea plămînilor mei voi rotunji versul ca pe o retortă străvezie,

Între crestele de corăbii ale munților sau între
Algele sărate ale mărilor pletoase,
M-așteaptă primăvara clătinată ca o luntre,
Fructele călcînd peste crengi ca o luminoasă oaste,

M-așteaptă drumul sprinten învăluit în soare,
Hotarele pe care le va lărgi poemul,
Și voi toți ca àcele ornicului întoarse,
Veți atinge iarăși toate orele inimii mele.

Voi, oameni îngenunchiați lîngă un frate bolnav
Sau voi în cari foamea își răsucește coarnele
Ca un taur. Voi, lîngă un mîine mai suav,
Depunînd copiii voștri cum ați depune armele.

Iată obrazul meu plin de tăieturi ca o brazdă,
Prin care lacrima a trecut ca un plug fecundă,
Iată-n coastele mele un porumbel adastă
Cîntec să se desfacă prin înțelegeri undă.

XIX

Closca fermecată

În loc de umbră-mi trec prin pas o viziune,
Ca spuma clătinată cu tălpile pe apă,
Trupul meu de drumuri acoperit ca de frunze,
Iată-l, cu-o primăvară bătînd la ușile voastre.

Oare gîndul nu mai sparge peretele-anotimpului
Și rădăcinile-n tuburi nu-și mai transmit aurora ?
Peste durerile voastre, peste oarbele voastre certuri
Oare ploaia ca un diamant uriaș nu se sparge în miile de străluciri ale florilor ?

În fiecare din voi am trecut ca printr-o odaie
Și am văzut speranța inundînd o fereastră,
Și inima voastră ca un ou părăsit în paie
Aștepta cloșca fermecată, aventura, care să-i dea viață.

Dar un destin mă rupe iarăși de lîngă voi, mă aruncă,
Între turmele cailor sălbateci mînînd din urmă dimineața,
Pe piscuri lîngă piatra aridă sau în deșertul fierbinte,
Cîntecul meu face să apară un oraș ca un miragiu.

XX

S-au întors cîteva orașe

Un oraș în rana acestui aer fierbinte,
Un oraș ca un obraz apărut în perdele,
Vă știu, obraji cu sînge, cu chiote în minte,
Orașe lîngă fulger șovăite în stele.

Prin aburi, calmă, iarna poate mai sufletească,
Și mugetul sau vocea filtrate prin zăpadă,
Inima pîlpîită în funduri ca o iască
Și botniță tăcerea pe-un urlet de zăpadă,

În frigul care-mi pune vestminte ireale,
Și vorbele-nghețate pe guri ca niște țurțuri,
Și umbra în ninsoare sub formele ei pale
Ca o apă tăindu-și sub gheață alte cursuri.

Am tras în pribegie peste orașe-o dungă,
Plutind peste cupole ca o uriașă barză,
Cu cîntecul în mine zornăind ca o pungă
Ce-n viscole metalul pe streșini și-l revarsă,

Atît de liber : veste trecînd în auroră
Sau în amurg, verigă, prin lanțul de orașe,
Orașe, c-un prieten, cu un dușman, cu-o soră
În cale-mi : devastate sau somptuoase-orașe,

N-am fost eu oare semnul dessurubat în zare
N-am fost eu arătarea stranie-n iarmaroace,
Un curcubeu mantia tîrîtă-n ploaie,-n sare,
Pasărea, ca-ntre pene, în flacără se-ntoarce ?

Vestit, aici, acolo, în ulițe, în turle,
Trecut ca o corabie prin somn dau în trezie,
În scorbura ce-n crivăț ca un dulău să urle
Spre luna, dacă noapte nu știi sau dacă zi e.

Neputincioase ziduri : voi n-ați putut cuprinde
Neliniștea mea, visul ca un nisip în trombe,
În abundență turmă și-n sărăcie linte,
Sau anotimpuri smulse, de elefanți, cu trompe,

În cărnurile voastre orașe, sau în hamuri
Pe-nverșunate pietre în opintire vită,
Și stofa unor toamne odihnite pe ramuri
Altă cetate-n vraja aventurei ivită,

Am șovăit în tristețea voastră, am dat tîrcoale
Porților ferecate de-o interioară noapte,
Sau am adormit în brațele cîmpului goale,
La fel cu-o rădăcină în țărînă, în noapte,

XXI

Schutzhaus

Odaie cu arome a unui han în munte
Soarele, naftalină, în rufele din scrinuri,
Cu brazi ce-și trec lumina în cerc ca niște unde
Ecourile, butii, pleznind de-atîtea vinuri,

Sau aurora clopot de var în căni cu lapte,
Culori, zvonuri clătite cu-odihna în cerdac,
Umed și bun pămîntul cu aburii în șoapte,
Tristețe sfărîmată sub crengi ca un gîndac.

Voi sta aici pe banca de lemn, singurătate.
Voi auzi talanga trezită în ferigă,
Aici, mult mai departe de temnicer, de frate,
Și soarele prin creier trecînd fără să-l frigă,

O ! Pămîntul regăsit, lumina regăsită,
Nu-mi pasă că mi-e umbra o vioară sfărîmată,
Destindere trecută în inimă prin sită,
Iubire prin amiaza din piept desfășurată.

Voi sta aici, și osul și carnea întregită
Împreună cu viața ce freamătă în seve,
Călătorie-o clipă între molifți oprită,
Prin dimineața bruscă să te-ntîlnesc aieve.

Și nu voi ști de-i toamnă, de-i iarnă sau de-i vară
Voi fi ca o corabie plină de mirodenii,
În care naufragiul stă lîngă primăvară,
Și tropicale fructe lîngă steaua polară,

Sau poate-asemeni fi-voi cu-o goarnă luminoasă
Vuind de-atîtea zvonuri din viața mea apusă,
Și inima prin vorbe în fierbere spumoasă,
Suind ca un arpegiu cu aerul pe buză.

Dacă spre soare,-n iarbă ne-am înălța pe piscuri,
Și-am frînge-n pîini lumina — fraternă-mbucătură
Vocalele rotunde care-au sunat în gură
Și țipete lemnoase rupîndu-se ca pliscuri.

Aici, din ochii noștri incendiat-amiază
În flăcări, pretutindeni, vădindu-se pleoapă
Și pasăre prin trilul colinelor mai trează
Viețile noastre-unite în unanima apă.

XXII

Mulțime, tu

M-am oprit în porturi cu scrîșnetul de spume al ancorelor,
Am pipăit nesigur aerul ca o frunză care-și înalță timid umărul la începutul de primăvară,

Am stat lîngă podurile care continuau să cînte în schele
Ca o rimă tăiată în atîtea bucăţi şi totuşi zvîrcolindu-se.

Am trecut printr-o amiază perpetuă fără umbră
Şi în inima mea a sunat nesecătuit versul ca o pungă a lui Fortunati,
Am stat cu vînzătorul ambulant în ceainăriile aburite,
Am plîns sau am cîntat o dată cu parcurile devastate.

Mulţime, tu, ca şi o maree m-ai reprimit, m-ai aruncat,
În teascurile tale singuratecul ca o strălucire în cărbune,
Şi am ştiut prin dunga tăiată în adîncime de un naufragiu,
Glasul meu care face în tine unde din ce în ce mai mari.

Noaptea am ascultat în tîmple huruitul de lanţuri al sîngelui,
Pînă cînd corabia capului se va libera dintr-o dată,
Şi va trece cu încărcătura de tristeţi, de regrete,
Prin marile perdele ude ale pămîntului.

Şi tu, mulţime, neînduplecato : îmi vei putea spinteca ochiul
Ca pe o pipotă de pasăre în care mălaiul e cald încă,
Şi vei putea găsi înăuntru munţii şi ţările şi oceanele,
Toate viziunile care s-au suprapus ca-ntr-o lanternă magică.

Dar oare oasele mele nu vor auì ca nişte scoici
Pline de ţipetele de foame, de înfrîngeri, pline
De soarele sărat infiltrat prin nisip,
De gheţarii lunecînd în tăcere spre corăbiile somnului ?

Vei fi lîngă mine, mulţime sălbatecă, triumfătoare,
Şi chiar în lumina care-mi va putrezi în carne,
Vei trece încă o dată prin mine cu oraşele, cu abatoarele tale,
Vei smulge cîntecul meu ca dintr-o hîrcă un dinte de aur

Şi îţi vei spune : astea sunt zilele transformate-n calcar,
Şi astea buruienile care au devenit încheieturi şi glande,
Undeva în fund va fi o după-amiază
Cu o fereastră şi un obraz lipit ca o ploaie de geam.

Şi vei pricepe ? Nici o unealtă nu mi-a ucis destinul
Vocala mea a fost în palatul sonor ca şi în cocioaba umilă,
Am trecut pretutindeni cu inima mea ca o colivie
În care pasărea tristă a poemului cînta singură.

XXIII

Începutul lumii

Cu-acelaşi deget care întoarce versul-ornic,
Nu aş putea rubinul să-l mişc al unui timp,
Să fie-ntreg prezentul sau un trecut mai spornic,
Şi lîngă vechi fantome prin veacuri să mă plimb ?

Statuie sfărîmată şi cîntec sfărîmat,
Adolescente suple mergînd spre o fîntînă,
Tribuni văzuţi, în pieţe cu robi, prin geamul mat,
Oraşe dărîmate, în vis, numai cu-o mînă.

Un cer de inchiziţie apoi oprit în ruguri,
Cu flacăra tîrîtă spre tîmplă ca un nimb,
Cu jarul stors sub talpa roşind ca nişte struguri,
Pînă ce-n cupă, vinul cu sîngele îl schimb.

Cetăţi antice, turnuri, medievale norme,
Mulţimi amestecate în ochiul meu şi-n must,
De-aici din cîntec ştiute sau presimţite forme,
Cometa altor vremuri în cerul azi îngust,

Foc încuiat în tîmplă ca azima în grîu,
Flacără ca o scamă pe forestiera rană,
Cîntecul care taie cetatea ca un rîu,
Albastru-n primăvară sau cenuşiu în iarnă,

Nu-s eu, nu-i timpul, nu e obșteasca înflorire,
Sub rădăcină, umbră, firul de ploaie supt,
Torentul care mușcă sub punți o înnoire,
Lumina e aceeași în sus ori dedesubt,

Să-ți pleci aicea trupul măcelărit suav.
Cînd scotocești stelare chei pentru-abstracta ușă
Epocile de-a valma în trombele de praf
Și de pe mînă timpul desprins ca o mînușă.

Va fi o buruiană, în gură, mai fierbinte,
Și oglindit în rouă e ultimul oraș,
Cu-orhestrele trezite-n arama din cuvinte,
Fier roșu, revelația, pe-obrajii noștri arși,

Voi aștepta acolo să mă prefac în scrum.
Cum fulgeru-i arcușul pentru pădurea-vioară
Și peste cîmp din mine va mai rămîne-un fum
Ce va găsi în aer umbra-mi de odinioară.

Pescar strîngînd în coșuri oglinzile plutite,
Cosiță despletită în indulgența undei
Răsărit ca o rufă între vîsle clătită
Și-n cioburile apei obrazul nu-l știi unde-i.

Așa-i amnar poemul în cremenea din sînge.
Ce luminează-n vine deodată un trecut,
Și inima-i garoafa nocturnă ce se strînge,
Pe-această slovă-n care luminile se-ascut.

XXIV

Totuși un regret

Și totuși : am vrut să te ochesc în inimă auroră
Sau în ochii tăi din care pleacă zilele și hulubii,
Pînă ce peisagiile zornăind în locul monezilor
Se vor revărsa din săltarele descuiate în mine.

Voi pleca și voi lăsa deschis robinetul luminii
Și soarele să-mi inunde sîngele ca pe-o placă fotografică
Dacă obrazul e un cadran vorbele sunt minutare,
Sunt alte vorbe aburite lîngă pîinile din brutărie.

Dar : să mai aud o dată dulcele tropăit al catîrilor lîngă șipote,
Și călăuzele care își răspund și copacii cari cad în mine,
O mînă răcoroasă ca o rochie foarte subțire,
Să-mi acopere cîntecul în zăpada străvezie.

Dincolo de pădurea aceasta așteaptă aceeași solitudine,
Pasul e lîngă scorburi aceeași fosforescență de șarpe,
Lumina veștejită pe o balanță de tenebre.
Ploaia de huiduieli trecînd prin fruntea mea permeabilă,

Vă știu : bijuterii triste ascunse în priviri
Și despărțiri prin fluvii ducînd spre un ocean
De departe amintirile care își răspund, se salută
Ca un singur parfum circulînd prin mai multe rădăcini.

XXV

Ai șovăit lîngă

Șovăi în jurul altei cetăți șovăi în jurul altor oameni,
Și litera ezită și ea într-o gargară a goarnei,
De aceea poemul înaintează sau se retrage ca o maree,
Și glasul meu se cațără în crengi o dată cu vestmintele zilei.

Așezări liniștite cu piei de animale
Uscîndu-se la soare, cu hribi și țițe de femei
În curți am văzut lumina rămasă în hainele sărace
Ca și amiaza din ochiul unui cal istovit.

C-da 271 coala 7

Mai pot bate într-o fereastră, mai pot deschide-o poartă
Să merg pe-aleea udă c-un grădinar bătrîn,
Să văd cum seara-n aburi se rupe din legumă
Cum înțelesul se-ntoarce, ca o barză, în cuvinte.

O ! Depărtări ghicite în focurile roșii,
Vieți evocate numai cu o chemare-n ușă,
Forme și străzi trezite cu-atingerea pe clape,
Și-această plutire nedefinită peste case și oameni.

O ! Ziua plină ca un harbuz de sîmburi
Distanțele băute cu roua de pe-o frunză
Șovăi lîngă o cetate, șovăi lîngă o toamnă
Și tot astfel cîntecul șovăie lîngă un cîntec.

XXVI

Alte păreri de rău

Am privit în pîine și am văzut un obraz chinuit
Și-n flacără de-asemeni am recunoscut un obraz,
Atît de-adînc în mine lîngă pietrele căzute,
Lîngă omul care atinge în somn lacătele vieții.

Dar am trecut prin tîrguri ca un vîrtej de pulberi,
Sau o stelară goană prin intestinele nopții,
Fără umbră și totuși eram întreg o umbră,
Lunecînd în același timp prin toate punctele cardinale :

Sus : unde în căldări vaste stăteau grămezi de apusuri
Cum stau strînse-n coșurile de paie albiturile uscate,
Sau la miază-zi : între coamele marine ale primăverii
Cînd din cornetul furtunii se varsă zaruri fulgerele.

Pe vreme bună sau rea, melancolie, rătăcire
Pînă ce, ca un fluviu mă apropiam sinuos de orașe,

Și un glas putea fi deodată curcubeul vestind sfîrșitul
singurătății,
Un glas, un cîntec care aduce mai mult sînge în
mădulare,

Voi ajunge atunci pînă la marginea luminoasă
Va fi atunci fereastra de han strălucitoare
Unde m-așteaptă azima pîlpîind ca o lampă
Și surîsul prietenos ca un pahar cu lapte ?

Voi asculta cum vîntul își încearcă-n scorburi cheia,
Copacii care își pocnesc încheieturile oaselor
Și anotimpul devastat cu o grădină în amintire
Pînă ce lumina intră sub pămînt ca o cîrtiță.

Voi ști : alți vagabonzi vor trece printre semnale oarbe,
Voi fi tot eu sau alții în jurul unor nedefinite gări,
Obraz scăpat din mînă ca o ceașcă prea subțire,
În timp ce-n casele joase troznesc grinzile somnului,

Vieți ce roiesc în mine ca orele-n pendulă,
Voci care lasă dîra-n auz a unui zbor,
Vis deschizînd secrete săltare ca o sculă,
Și tu tinerețe, cu gustul amar, ca o țigară pe jumătate
fumată

Voi mai fi eu printre liniile trase pe cer sau pe țărînă
Prin claiele nocturne lucind între finețe
Lîngă bariera lăsată la trecerea în goană a dimineții
Lîngă omul matur desfăcînd în barcă pînzele rîsului.

Sau din pupila mea tristețea va trece-n altă pupilă
Cum trece o culoare din zi în altă zi,
Vor mai fi alte păduri spre care topoarele voastre,
oameni, au să migreze,
Și din sîngele scurs din vinele mele se vor desface alte
păreri de rău.

XXVII

Mai departe

Văd departe fanfara podgoriilor,
Cîntecul cățărat pe haracii de flăcări,
Dar un nor îmi trece pe față
Și-mi ascunde uneltele lacrimei,

Coviltire luminate de-un hohot,
Umbre tîrîte lîngă soarele din apă,
Convoiuri de oameni mergînd spre o altă așezare
Și inima mea legată de ei, ca un cîine sub o căruță.

Un amurg ; o fereastră ; o iarnă ;
Și înălțimile spre care pîlpîie poemul
Brazii cari se rup de pe creste devin vulturi
Și de-aceea în somnul nostru trosnește o pădure de
zboruri.

Dar ochiul e șoimul care plutește în aer
Pînă la locul unde se formează zilele,
Și în vitrina cîmpului strălucesc laolaltă
Toate brățările aurorei și ale apusului.

XXVIII

Fanfara podgoriilor

Lîngă stejarul credincios, arcul întins al plecării
Și strîngerea într-o oră tînără a cortului și a armelor,
Cu aburul care freamătă o dată cu vocile
Pînă ce amiaza se frînge din fructele înfierbîntate.

Înfățișări umane prin zările abia atinse,
Suferință îndulcită cu băutura calmă a somnului
Lîngă obrazul desprins ca o flacără din focul de tabără
Și plutind apoi, frunză, peste toamnele imaginate,

Cine mă ia de mînă pe toate aceste drumuri ?
Printre ziduri dărăpănate sau cîmpuri cosite ?
Duc sub braț un orizont ca o geantă vînătorească,
Și turlele orașului se împleticesc între plante.

Dar în privire mai așteaptă o dimineață,
Și fluviile deapănă un caier al zilei,
De-o parte și de alta lumini cu rădăcinile smulse
Și departe incendiate alămuri din fanfara podgoriilor.

Mă voi opri cu voi oameni ai aventurei
Lîngă muntele în care bat orele de plumb ale vînatului,
Sau lîngă pămîntul nerîcîit încă
Și în care imaginea seminției se-arată ca-ntr-o oglindă
fermecată.

Roua să ne spele obrazul și frunzele
Cînd în azur gonesc turmele furtunii,
Duc o plantă ca pe o scoică la ureche
Și aud cum auie înăuntru creșterea ei viitoare.

Voi însemna căile prin flora luminoasă,
A marilor capitale sau a secularilor codri,
Printr-o tristețe-alee, cu ciute, apărută
Chiot care conduce pînă la gura nomadului.

XXIX

Un bun rămas, o iertare

Voi, drumuri nedefinite, ca un dor de plecare,
Voi oameni și arbori conspirînd în crepuscul,
Și voi turme care aduceți gustul furtunii în ugere,
Și voi ziduri cu lacrimi și rîsete cum e vuietul în scoică,

Voi. Străluciți sau păliți ca lama de cuțit a ochiului meu,
Pînă ce ultimele locuințe au dispărut pe-o linie
În zare, unde se-aleg formele primăverii nerostite,
Cum sunt cuvintele care încă nu s-au format în noi.

Un bun rămas în zăpada culcată la picioare,
Ca un cîine alb cu care voi merge la vînătoare,
Un bun rămas, o iertare la ferestrele apărute
În amintirea plină de unelte ca un pod familiar.

Coline sau șesuri, sau cămări, sau hambare,
Aici fiarele ruginite sau florile înclinate
Cînd oriunde m-așteaptă o tristețe, o suferință nouă,
Și-un bun rămas spre voi oameni și arbori, o iertare.

PATMOS ȘI ALTE ȘASE POEME

1933

COLOMBEI

PATMOS

I

Hotarul de fum

Auz și văz. Ochi plini de constelații,
Și norii străvezii pe frunți, pe voce.
Columne de cenușă să evoce
Prieteni dispăruți. Și-atîția alții.

Arbori de fum. Prund. Călătoare roce
Miresme fugitive. Zvon. Migrații
Planete-aduse-n sare cu-necații
Păunii răsuciți în mări și-n orge.

E-adevărat ? Extaz să te salut
Tărîm al liniștii. Copac și flaut
Vînt ars. Și-obrazul tău — un vas de lut —

Să-mi stingă setea-n amintire-l caut.
Glii : păsări veșnice sub cer. De mult
Aici. Cu fața mea spre voi. Vă laud.

II

Întîia apariție

Pe drumul acesta. Da, pe drumul acesta
Mai fusesem poate cîndva
Într-o după-amiază sau într-o toamnă,
Recunoaștem o creangă, o fereastră

Ca un surîs întîlnit altădată pe un obraz răvășit,
În vocea mea ca într-un pămînt moale se întipăreau
pașii unor vorbe cunoscute
Călăuza rupea o frunză, o liniște,
„Soarele va fi din ce în ce mai puternic"
Și totuși gesturi dintr-o adormire apropiată sau dintr-o
aducere aminte cu totul vagă,
Țeseau în jurul meu o ceață făcută din berze foarte obosite,
Nu știam cînd mai văzusem toate acestea
Sau poate acum eram o amintire dintr-un viitor
presimțit,
Fusese la o vîrstă fragedă, la o oră încă tulbure,
Cînd părinții și servitorii plini de frigul luminos
de afară
Strălucind ca o pojghiță de gheață pe miinile lor
răcoroase
Mă smulgeau din clapele de pian ale patului ca
pe un arpegiu al somnului,
Și mă duceau pe brațe pînă la docarul de aburi
Excursie în munți,
Totul era neprecis și în ochi o dulce licoare, o dulce
oboseală.
Poate atunci să mai fi trecut pe drumul acesta
Sau poate altădată,
Eram ca într-o trezire plină de scamă
Cînd prin pleoape mai trec fîșii din bandajele
desfăcute ale nălucilor
„Ia seama — era glasul călăuzei — umbra rămasă
în această văgăună
S-ar putea să te absoarbă ca pe o picătură de lumină
Umbră ca un liliac ieșind totdeauna în calea luminii
Hrănindu-se din sîngele ei
Ia seama. Și totuși în curînd soarele
Se va încurca în ramurile tot mai stufoase
Ca o pasăre cu aripile prea mult desfăcute
Sau ca un cerb cu coarnele foarte grele".

Lumină nesigură, roșiatică,
Soarele rupea o cămașă de dantele,
Din fiece dantelă o flacără
Și flacăra se spărgea ca un ou de aur

Și peste brazii ciuntiți
Se scurgea gălbenușul limpede al focurilor.

„Pune piciorul aici pe treapta acestui gușter,
Atinge cu miinile tale oglinzile vîntului
Și toate zvonurile lumii îți vor veni în palme ca niște
hulubi"
Deșurubam citeodată rotițele mici ale florilor
Mă uitam înapoi la lumina care se apropia ca o turmă
de bivoli.
Așteptam totuși obrazul tău să mă-ntîmpine,
Iubitul tău obraz încadrat de buclele negre
Tu, numai tu,
Plutind peste amintirea și prezența mea
Ca nimbul parfumului peste o pădure.

Dar,
Ce fulgere au rămas în trîmbițe
Ce fulgere vinoase, negre ca niște rădăcini,
Piezișind pe scoarța zbîrcită a acestei argile ?
Ceasornicul deșteptător nu mai sună în scorburi
Leagănul șipotelor nu mai plimbă setea noastră
adolescentă
Pe poieni, lingă frunzele veștede
Au rămas numai resturi de arme și cranii și oase
sfărîmate,
Asta să fie toată tinerețea noastră ?

De cine-și mai aducea aminte pămîntul acesta
Hei, călăuză, glasul tău nu mai răspunde
„Ia seama — ai spus — o umbră ca un uliu invers
Va urca din văgăună"
Pasul meu va fi potîrnichea gîtuită
De cînd am rămas singur ?
Și cine era călăuza pe care o crezusem lîngă mine ?
Să fi fost oare tot eu însumi ?
Și tu, oare tot eu să fi fost ?
Tot eu ?
Și tu ?
Și voi ?

Şi primăvara ?
Şi iarna ?
Şi lumina ca o pădure cenuşie ?

Singur. Şi un tîrziu cît mai luminos.
Noapte boreală,
Lumină dureroasă ca ţăndările intrate sub unghie
Lumină ca o pînză lipită de un schelet
Lumină polară.

Ai fost munte sau apă ?
Te-ai desfăcut din atingerea mea
Sau ai venit reală spre mine
Ca respiraţia trecută din gura strămoşilor pînă la gura mea ?

Pe malurile surpate stăteau frumos păturite albiturile timpului.

Lumină perpetuă,
Un vînt roz ca o scoică şlefuită de aurore
Îmi spăla sîngele cald
Lumină clară,
Arborii tînjeau după noapte ca după o ploaie.

Cînd vei ieşi oare în întîmpinarea mea lumină fantomă ?
Cînd vei sparge ziua fărîme ca pe o oglindă
Şi în fiecare ciob să te arăţi ţie sub un alt obraz ?

Prin buzele crăpate ale ţărînei
Izvoarele nu mai pot străbate.
Lumină de stîncă.

Vîntul a atins strunele bufniţelor
Şi zborul cleios mi s-a prins de degete,
Braţele, gîtul, pulpele unei femei

Vin încet ca frînturi dintr-o melodie pe această pală de vînt.

Femeie măcelărită de vînturi
Cînd te-ai aruncat sub roţile furtunii
Şi trupul tău în fîşii de cîntece,
S-a oprit pe aceste piscuri ?

Lîngă lumina tot mai neliniştită
Atunci deodată INSULA NĂLUCĂ
S-a apropiat de fruntea mea ca o bucată de gheaţă.
Insula pe care o simţeam ca pe o mare tăcere.
Atunci am ştiut că este

INSULA NĂLUCĂ

PATMOS ? Pămînt al apocalipsului ?
Atunci plutind în jurul tîmplelor mele
Insula nălucă s-a apropiat de mine
Ca de o scorbură un şarpe
Ca orele de un ceasornic
Ca sunetul de o trîmbiţă.

Ce pînze desfăcute !
Ce navigări ! Pleoapă
Pe sufletul meu cute
Tăind ca într-o apă.

O ameţeală dulce
O apropiere lină
Dintr-o privire smulge
Un ţipăt o tulpină,

Numele tău : NĂLUCĂ
De insulă, de femeie
Ia tîmpla mea şi o culcă
Pe piatra rece a revolverului.

III

Pregătiri de plecare

Printre crengile clătinate
Se arată obrazul furtunii,
Dar în ochii tăi se întoarce lumina.

Aici sunt insule foarte frumoase.
Ele au bucle. Ele știu să surîdă.
Un navigator trece, le salută.

Și multă vreme crepusculul lor stăruie
În măceși sau în coacăze.

Să te oprești la frontierele somnului
Acolo unde turmele se oglindesc în nouri
Și păstorii speriați o dată cu corăbierii
Citesc destinele scrise cu fulgere.

Se vor privi munții față în față ?
Sau numai apele odihnite în țevile orașului.

Acestea și totuși fluviile
Vor muri ca niște orătănii
Din pădurile mari, miresmele
Vor porni o dată cu arborii spre fierăstraie.

Noaptea va încerca ferestrele
Va pune lacăte de ploaie
Vor fi vînturi mai mari decît țările,
Păsări îți vor ciuguli hohotele.

Vei ști atunci să strîngi vorbele
Ca pe niște aripi în tine,
Și-n chiotul tău să fie tăcerea
Cum e vinul în bobul de strugure ?

Dar numai glasul va rămîne
Ca o sare a mării ucise.

Și zidurile vor porni în noapte
Ca niște bărci rupte de la maluri.

IV

Leagănul de zăpadă

Iarnă, tu, soră invizibilă
Cînd șoimul arată drumul viitor al vînătorului,
Și buchetele strînse de pe cîmp izbucnesc prin lacrimă,
Mă voi prinde și eu de roțile carului tău triumfal.

Pleoape, pleoape de scrum peste fotoliile de stejar,
Și tu noapte care ne amesteci obrajii în paharele somnului
Că dimineața nu ne mai recunosc oglinzile
Paloarea se urcă în sînge cu porumbeii aducători de vești.

Trasare timpurie de drumuri în zăpadă.
Ne-au vizitat salcîmii prin amintirea aceasta
Cum parfumurile sunt fantomele florilor
Cum o muzică apare numai la un miez de noapte al auzului.

Anotimp aruncat cu hoiturile peste zidurile orașului
Unelte putrezind între frunze o dată cu vorbele noastre.

V

Vești în orașe

Semințe umflate de victoria viitoare a fructelor
Corzi vibrînd în vocile de argilă ale brazdei
Limpede navă pornită
Din aceste vocale de polen.

Am stat lîngă împărțitorii de pămînt
Lîngă vînzătorii de cifre, de armăsari, de cuvinte,
Am fost pretutindeni omul Străin,
Care ascultă, fără să ia parte, tocmelile căderilor la
învoială.

Ah, rădăcina zbircită afară din orbita orașului
Rădăcina de care vîntul își freacă botul ca un mînz,
Pămîntul secetos unde fruntea mea se odihnește
Ca un alt pămînt, reîntors în cioburi, după ce olarul
l-a șlefuit.

Pe sus, berzele uscate ca niște rufe
Duceau, oglinzi, sub aripi, strălucirea cupolelor
Paie, fulgerele în zăbala mată a oceanului,
Fîșii de fum transparent peste pleoapele pădurii.

Clară, mereu mai clară
Vedenia suptă în tîmplă și în aceste grăunțe
Dorul, ca o găleată, umplîndu-se în noi
Cu cîntece, cu nori cu havuzuri.

Nu mă așteaptă nimeni
Pe străzile foșnind ca niște catarge putrezite
Voi sosi nesimțit ca o primăvară
Pe locurile virane unde liniștea se descompune.

Dar anotimpul luminos deodată
Îl voi recunoaște în vocile cîntînd în cartiere
Și oamenii îmbrăcați în soarele nou
Vor fi stîngaci în adevăr ca-n niște costume nepurtate.

Suflet ducînd înăuntru
Insula fantomă ca o lampă,
Voi trece printre oameni și case
Cu insula închisă-n mine ca o veste pe care nimeni
n-a aflat-o încă.

VI

De ce atîtea priviri ?

Peste rîul strălucind de frumusețea brună sau
blondă a femeilor
Cînd soarele își împarte cele din urmă raze.
Și tu, cetate care te rupi în aburi peste trestii ca
o rață sălbatecă
Cu străzile — oficiind începutul de noapte
Peste munții care își înalță în sufletul nostru
crestele lor albastre
Peste mările care spumegă cu vuiet de scoici în
vocile noastre,
Cetate poposită cu ancorele grele
Cu pînzele de corăbii sau de circuri
Cetate ca o uriașă pasăre antediluviană venită
Din apele defuncte pînă la spaima noastră
Și turlele se umplu de zbor ca de-o funingine
Și cei treizeci de ani ai mei se amestecă în băutura de
silex a trotuarului.

Din ce fîntînă moartă din ce cratere stinse
Picla aceasta groasă de oameni ajunge pînă la mine ?
Mulțime neîntreruptă prin roțile mari ale amurgului.
Alunecînd pe dinaintea ochilor și ferestrelor mele
Mulțime aceeași pe podurile întunecate
În tribunele funeraliilor sau ale serbărilor populare,
La cursele de cai tîmplele mele au scăpărat sub
atingerea suavă a copitelor,
În iarmaroace mi-am încercat puterea cu buzdugane
steiare.
Am fost pretutindeni tînărul fericit, rîzînd,
Sau profetul deslușind semne
Omul răsucit pe rug între lemne
Aievea, arătare sau gînd.

Dar acum cu iubita de mînă
Prin valul de oameni pe marea cenușie
A străzilor. Ne oprim la micul negustor de castane
Privim afișul în culori care ne cheamă
Spre o altă dragoste venită dintr-o închipuire.

C-da 271 coala 9

Pe urmă trupurile ca niște haine rămîn mototolite pe
fotolii
Și ființele noastre într-o goană tinerească
Străbat sala cinematografului se regăsesc se scufundă
În imensul ecran de muzici.

Timpul și spațiul albesc departe ca niște resturi ale
iernii defuncte
Vieți adîncite în oceanul de pînză
Nu mai privim ci suntem noi înșine
Care surîdem stafiilor noastre din sală :
Iată-mă pe mine, cuceritorul de femei,
Cintărețul care las toate pădurile să se umfle în
pieptul meu ca niște coviltire,
Prințul generos restabilind cumpăna dreptății
Luptătorul făcînd să triumfe inima lui bună.

Dar cum te-ai apropiat deodată iarăși de fruntea mea,
Insulă-Nălucă ?
Eram în sala obscură ca într-o crisalidă a liniștii,
Din vocea mea, venită, de-acolo de pe pînză
Se desfăceau atîtea acorduri
Dar deodată prin peretele permeabil
Te-ai apropiat iarăși de fruntea mea, Insulă-Năluca,
Era din nou, ca presimțirea unui zbor greu
Ghiceam în sînge vuietul pe care-l face un avion
încă invizibil
Sau zgomotul nedefinit, în membre, care precede
un cutremur.
Pasăre cu pieptul de ulei
Cu aripile de camfor
Era o prevestire
Sau numai, asemeni cu o clipă trăită altădată,
O amintire care aduce în coaste,
O sfîrșeală dulce.

Insulă-Nălucă
Dădea tîrcoale în jurul capului meu
Hei, unde sunteți voi ?
Nimeni nu mai răspunde ?

Prin spărtura din zid lumina trece ca o iederă ciudată
Hei, voi nu vedeți Insula,
Și fluviile fierbinți care pornesc din mine
Scăldau copacii de brumă, animalele de crepuscul.

Prin ce lentilă deslușeam acele figuri nedefinite ?
Prietenii pluteau în sîngele din acvariu,
Un soare de bronz
Și un gust amar, de anotimpuri, răsucit în cerul gurii.

Ființe cunoscute apăreau fără să le pot spune pe nume
Un gest, un strigăt rămînea ca o ușă prăbușită,
Erau și vechi ziduri de cetate
Cu gușterii și ierburile uscate luîndu-se la întrecere
pînă la setea noastră.

Insulă mai mare decît o lacrimă,
Și cine îmi face semne, mă cheamă să mă sui
Pe blana de urs sură, a insulei a iernei
Prietenul, de este, va-ntoarce fața lui
Ca o răcoare crinul tăiat pe fața pernei.

Și, lebede, aceste reci zvonuri înspre tîmplă
Sau insulă-amibă cu margini neprecise
Acum sau altădată, cînd buzele se-ntîmplă
S-atingă nevăzute-n somn florile ucise.

Peste lumina mare căzută-n vocea mea
Ca un luceafăr făcînd un arc larg în esofagul nopții,
Mai răzbătea chemarea din Insula-Nălucă :
Mi-a dat tîrcoale, m-a invitat spre călătoria de umbre
Și-acum se depărtează asemeni zilei clare în boabele
de struguri.

Dar unde voi găsi zăpada estivală
Care spălîndu-ne obrajii va face să apară
Doi ochi luminoși sub fruntea noastră ?

Zăpadă dătătoare de ochi.
Pînă ce Septembre își sună uneltele stelelor căzătoare.
Și marea țipă cu zborul aproape de pămînt ca un cird
de gîște.

Să plec de-aici cu gîndul plin de arome ca o pîine,
Printre cirezile de cai sălbateci ai acestei solitudini.
Cu buzunarele pline de fiolele farmaceutice ale
anotimpului.

Nu va fi mantia căzută de pe umerii mei
Sau umbra care își așteaptă pe țărm
Marinarul credincios la întoarcerea de pe mări :
Nu va fi poate fata tînără ispitindu-mă pe un
bulevard lăturalnic,
Frînturi metamorfoze din Insula-Nălucă
Sau cea din urmă sirenă gemînd pe nava scufundată.
a cinematografului.

Singur printre aburii răsuciți peste mahalalele
narcotizate,
Insulă urcată la suprafață din adîncimea oglinzilor,
Sau smulsă ca o mărturisire de pe buzele muribundului,
Insulă, cîntec apoi căzut în noi
Lîngă toate șoselele răsucite pe fulgere,
Lîngă focurile roșii de tabără din sîngele nostru
Insulă, asemeni cu vălul unui nor
Trecîndu-mi peste tîmplă ca peste o arătură.

VII

Bună-ziua urcă limpede

Zi liniștită. Zi luminoasă,
Cu semănăturile strălucind lîngă soarele de aramă,
Cu împărțirea dreaptă a bucatelor,
Lîngă aburii desfăcuți între fînețe și vînturile de argint.

Iată-te, tu, omule bun,
Argat sau cîntăreț cu uneltele amiezii,
Cîinii latră bucuroși, plopii îți ies înainte
Din vocea ta bună-ziua urcă limpede.

Poate e spumă poate e pasăre.

O ! voi vite plutind în preajmă cu niște zei familiari
Și tu, pămîntule zgîriat răscolit pentru o fărîmă de pîine,
Argila rămasă pe tăișul lopeții
Ca și o tristețe pe lama unui cuvînt.

Unde să plec ? Unde să cînt ?
Unde să însemn o întoarcere, o rechemare ?
Liniștea aceasta între scaieți și soarele de aramă
Și somnul ca un poem uitat apoi regăsit — iată-l.

VIII

Cartierele noi

O ! cum așteaptă cărămizile ude încă,
Să le mîngîie dalta fină a soarelui
Și acest foșnet suav care se revarsă pe inimă
Să vie din afară sau din frunzele care se trezesc
în mine ?

Viitor cu o împărțeală dreaptă a șesurilor
Cu vorbele cîntărite pe talgerele de pîine
Se vede marea ca o lupoaică
Primind la țițele ei toate rîurile înfometate.

O viață nouă coboară din munții limpezi
Cu turmele de capre și de ape tinere
Și șoimii rotesc în oglinzi printre brazii
Cari mai cîntă încă în rafturile pline cu arome.

Să se zbată, pește, ziua în plasa acestui crepuscul
Și să plutească în mahalale strigătele o dată cu funingii
Pînă ce livezile își vor înstruni poamele ca lăutarii
Și noaptea va lumina clară în căruțele cu zarzavaturi.

IX

Marele plugar al solitudinii

Degetele mîngîie bucle de aer sau
O șopîrlă îmi freamătă deodată în palme.
Au pornit clopote undeva ?

Schițez un pas și toate mările își întind gîtul
de girafă sub gleznele mele. Un nor cu ugerul
plin tropăie în curte și mugetul umed trezește atîtea
pajiști căzute în ochiul meu.

Îmi întorc fața spre umbră
Îmi întorc fața spre lumină
Și văd cum vă opriți lîngă negutătorii de covoare :
Voi, cascade, focuri de tabără, curcubee.

Ploaia pătrunde încet prin pereții odăii, ca un
chiuit pe care vîntul îl apropie sau îl depărtează.
după voie.

Cine bate deodată la ușă ? Sunt singur prin ceața care
leagă rafturile de stejar ale bibliotecii de toate ghindele
mele. Și totuși emoția aceasta : cine-mi bate la ușă ?

Întredeschid și iată apare o insulă
Învăluită în coarnele de spume marine
Ca niște legături de usturoi :

O insulă bate la ușă,
Prea singur intre-acești pereți
Viscolul rupea cătușe
Vîntul în genunchi îl ierți.

Fum gras în mădular, în spaimă
Și insula ezită-n prag
Cînd întrebări în dinți se sparg
Din gură-n gură ca o faimă.

Avea o formă de pian : puteai să smulgi din ea
acorduri cum din pămînt arme și monezi
și statui îngropate.

Avea ape și luciul lor închipuia tresăririle unor
coapse negre de mînz.

Dar scîncetul prin fibrele subțiri ca niște rădăcini
de țelină, cili vibratili în jurul lemnului de
stradivarius, era un scîncet tremurat și dulce
de focă.

Ce-avea să-mi spuie această apariție în miezul de noapte al singurătății mele ? Plecaseră toți prietenii și cîteva sfărîmături de cupe aminteau festinul care se sfîrșise. Între gratiile ferestrelor atîrnau fîșii sumbre din cuvintele de revoltă care ne însuflețiseră. Așteptam o iubită, așteptam poate să vie paznicul cu legătura de chei să-mi spună : ești liber și să văd că dincolo de zăvoarele grele ale porții, libertatea îmi era de prisos. Ce să fac cu florile, cu turturelele care își izbesc capetele de oglinzi ? Ce să fac cu libertatea, cu convoaiele care în fiecare seară la ora prevăzută de regulament, escaladează treptele respirației mele ?

Așteptam sau nu așteptam nimic, era tîrziu, era noapte, era o singurătate compactă ca un fum gros sub zidurile care mă copleșeau, era totul atît de zadarnic, auzeam viscolul încercînd rezistența multor feluri de burlane, presimțeam cum oamenii se sfătuiesc, aleargă, poate complotează, poate rîd în jurul zidurilor afară în ploaie, în resemnare, în amintire.

Și iată, acum, sub pelerina romantică luată anume din scrinul închipuirii mele : Insula.

Dar Insula stătea acolo : cineva putea să surprindă înțelegerea mea supranaturală, să mă acuze de magie, poate pe drept, să mă ardă apoi pe rug pentru această vrăjire a unui pămînt migrator.

M-am dat la o parte şi, în aerul îmbîcsit plutind ca o lampă, cu legăturile însă invizibile, luminînd chiar ca o lampă mare cu petrol, într-o agonie lentă, Insula între podea şi tavan, cu marginile devenite cu totul neclare era acolo Insula, Insula mea Nălucă, Insula scumpă, Insula focă.

Prin pereţii (în adevăr de sticlă ?) alge se împletesc într-o goană de coame sălbatece de mustangi. Sunt fiorduri foarte fine, comunicînd prin tuburi de cauciuc cu împărţirea regulată a sîngelui în meduzele străvezii ale plămînilor noştri. Suntem deodată mai mulţi în jurul acestei protoplasme uriaşe ? Braţele se învîrtesc într-o nebuloasă, am străbătut de mult dincolo de pereţi, dincolo de cuvinte, ce noi sisteme de aştri se vor rupe acum ?

Prieteni, voi, o ! zile ale copilăriei
Am trecut printre stoguri înalte de fîn,
M-am suit pe coline fericite,
Am întîlnit o rasă de oameni noi.

Aveau gesturi calme ca apele foarte adînci,
Vorbeau plimbîndu-se liniştit pe cîmpiile scăldate
într-o lumină egală,
Femeile lor puternice îşi împleteau în păr aurore sau
amurguri,
Erau prinţii acestor ţinuturi scoborîte dintr-un neam
de centauri.

O tăcere fără asemănare, o după-amiază perpetuă
Ce recolte abundente ajungînd pînă la umerii noştri,
Anotimpuri amestecate ca nişte polenuri
În gurile noastre devenite corole.

În formele, orchestre care se trezesc
Era Insula plutită în adolescenţa mea sau a ta
Printre turmele de flori uriaşe înaintînd spre ţărmuri,
Şi păduri ca nişte vite fabuloase amestecîndu-se cu
valurile.

X

Oraşul fără nume

Într-o dimineaţă întîia oară pe străzile unui oraş
Tu, călător abia sosit pe străzile unui oraş
Ai lăsat marea în port ca pe-o valiză plină cu unelte
şi haine de călătorie
O ! cum mai strălucesc vitrinele, obrajii, anotimpurile.

Treci atît de invizibil atît de transparent printre localnici
Fără să-ţi pese de graba lor, de bucuria sau de
tristeţea lor,
Într-o dimineaţă călător abia sosit pe străzile unui
oraş,
O ! Cît de proaspăt sună vocile. O ! Dulceaţă a
unei lumi fragede.

Sunt cristale şi flăcări. În chioşcuri
Muzici albe şi ape minerale între priviri plutite,
Părul femeilor se apropie sau se depărtează ca o
altă zare,
Atît de liber, hohot de rîs, spumă printre aceşti
localnici.

Tu, străin, nu te închini în temple, nu gîfîi în
ateliere,
Nu calci furiş pe dinaintea Domnului Contramaistru,
Domnului Director.
Nu aştepţi ceasul să sune o întoarcere grăbită, tristă,
Tu singur în acest oraş plutind ca o mireasmă
sălbatecă adusă de vînturi.

Sunt şi ganguri răcoroase şi squaruri cu nisipuri solare.
Şi tramvaie cu clinchetul limpede şi băcănii cu
fructe exotice
O ! Fanfare, mulţimi fastuoase. O ! heralzi şi
mărfuri strălucitoare,
Într-o dimineaţă, întîia oară pe străzile unui oraş.

XI

Păsări smulse cu rădăcinile

Flori mari zburau prin aer,
Nu erau păsări, am văzut bine, erau flori,
Înapoi cerurile străluceau puternic
Un geniu al apelor preschimba miresmele în luntri subțiri,
„Ne vom urca în ele“ îmi spuneai, „vom răzbi prin
somnul luminos prin nebuloasele primăvăratece“.

Te salut, paradis plutitor, aureolă,
Văd acum cristalul difuz în această presimțire a nopții,
Orice voce aprinde o stea palidă,
Furtuni foarte frumoase ne iau de mînă.

Și tu anotimp care faci să se desfacă pînzele minuscule
ale acestor semințe
Pînă ce tot pămîntul ca o serbare navală strălucește
în slavă,
Întoarce spre mine oglinzile tale de polenuri
Preschimbă sîngele meu în vin sau într-o corabie
incendiată

În urma noastră toamne și veri se risipesc
Ca un nor de praf după trecerea mulțimii
Vom călca mereu prin ierburile acestea incandescente
La marginea terestră vom privi cascadele
de stele căzătoare.

Crinii loviți își răspund din loc în loc,
Parfum subit tăcerea tăind-o ca un țipăt
Departe ne surîd prietenii și apusurile dispărute,
Și noi vom merge fără să ne oprim prin această
veșnicie suavă.

XII

lui Roger Vailland

Intr-un rădvan din alte timpuri deasupra orașului. De unde ai luat malakoful tău ca un clopot sunînd ora unor ospețe, dispărute ? Gulerul meu larg, cu dantela răsfrîntă peste reverul din pluș lustruit trage o dîră albă prin această plutire. Mă plec, apariție, înspre părul tău fluturat. „Paloma e numele meu“ îmi șoptești, „Paloma“ rostesc eu și e atita lumină deodată în vocile noastre împletite. Fîșii de nori subțiri ca niște cîrduri de porumbei se țin după noi. Să le aruncăm semințe toate silabele noastre de mirare de întîlnire. Și o adiere risipește cîntecul nostru ca un fum. Caleașca ne duce pînă la porțile parcului. Am trecut ușori în miresmele dinăuntru. Tei, salcîmi, tei. Crengi tăcute, bătrîne. Am salutat înfiorați fantomele de copaci venite cu puhoaiele primăverii. Amintirea mea e în munți lîngă buciumul sfărîmat de stînci. Sau e între turmele de oglinzi migrînd înspre oceane. Nisiparul timpului oprit aici. Pe balanțe de liniște foarte fine, cad cuvintele noastre. Alei golite de preumblări. Singuri între copacii din ce în ce mai înalți. Pe potecile mai stufoase, mai pline de taine. Noapte cu obrazul palid lipit de obrajii noștri, nici un flaut, nici un cuvînt nu ne atinge buzele.

Deodată, în poiana minusculă cu iarba netezită în tăcerea și în lumina foarte scăzută, neîndoielnic eternă, cerul e atît de aproape încît ne doare chiar apăsarea lui pe frunte.

Repede ne încleștăm pe pămîntul reavăn. Un tîlhar ar putea să ne măcelărească, să ne amestece gurile, părul, sîngele. În fundurile de sare ale țărînei, răspunde cu un gîfîit imperceptibil altă tăcere, altă singurătate. De jur împrejurul pămîntului devenit un soare al solitudinii roiesc mii de sori, se aprind cu tiv roșu nebuloase cu presimțiri de furtună : cetăți viitoare se vor înălța în aer acolo unde acum se clatină numai traiectoria de polen a unui zbor. Războaie. Împărțiri de arme, de ținuturi. Ploi atîrnînd ca niște rufe de fum pe funiile văzduhului. Și în această tăcere, acum tu în brațele mele ca o torță cu părul fluturat, cu hainele căzute în

incendiul din mine. Și poiana pe care continuăm să fim singuri în această eternitate a devenit un tron între ierburi de mătase, ridicat pe o colină deasupra pămîntului, de unde privim toate înfățișările lumilor : cirezi de bivoli sau oameni sălbateci se arată ca un nor înalt în lumina roșiatică. Prinți și calfe, în haine strălucitoare oficiază în fierării. Meseriași îndemînateci captează în instrumente mici ca niște ceasornice de buzunar, căderile de apă pe care le duc apoi la ureche și fac să se reverse chiote,
lampioane, uzini hidraulice.

Vîntul aduce cu dînsul și lumina soarelui
Ca o albitură luată de pe o frînghie
Vîntul aduce, spre mirarea noastră, și vorbele
Pe care mi le-ai spus acum cîteva ceasuri : „Paloma e numele meu".

Din timpul măsurat înainte sau înapoi,
Ne ieșim în cale sau ne ajungem pe noi înșine,
La fel copacii ies din iarnă ca să se regăsească pe ei înșiși,
La fel obrazul legumei întîlnește în pămînt propriul ei obraz.

Veșnic aici. Fericiți aici. Pe colina aceasta.
Nemuritoare pășuni ale tăcerii. Seminte încolțind în măruntaiele nopții,
Sau în orele dimineții cînd toate stelele de pe cer se ascund în fundul ochiului nostru.

Da. Am stat deasupra orașului în tăcerea înmărmurită
„Paloma", ți-am spus, „lumina violetă a nopții e o băutură minunată,
Uite cum apar în piețele pustii bărbați și femei cu mersul atît de liber,
Mîine, cînd negustorii își vor deschide tarabele nu vor ști nimic despre această procesiune.

Dar tot noi mai suntem și pe mări, corăbieri căutînd pe țărm
Urmele unui oraș. Sau în deșerturi
Cu setea noastră în mîini ca o pasăre care își dă sfîrșitul,
Și tu îmi spui acolo ca și aici „Paloma e numele meu".
Fețele noastre spre cer, fețele noastre deschise nopții
Pe unde vor intra coviltirele înalte ale revoltelor.

Duh blînd al apei sau croncănitul sălbatec al culmilor pietroase.

Urzeală din incendiul nostru. Horbote deșteptate
Din înălțarea noastră printre arborii înaripați,
Și iată-ne porniți să călcăm înapoi pe pașii noștri
Ca un sunet care nu se poate întoarce decît pe propria lui coardă.

Vor luneca tălpile noastre pe cărările revenite
Tu cu capul gol, cu bustul umezit în frăgezimea dimineții,
Prin porțile mari ale parcului vom aduce în oraș
Neliniștea noastră ca o transfuzie a miezului de noapte.

Nu mai vorbesc de copacii care ne-au ghicit. Nici de umbrele care s-au dat jos de pe ramuri și au venit să ne cerceteze. Poetului îi voi aduce aminte noaptea aceasta. Și opririle pe scările mari de piatră ale caselor ca să ascultăm respirația oamenilor cari dormeau mai departe. Și fuga ta în gangul întunecos, eu rămînînd la intrare cu numele tău în palme ca un văl care căzîndu-ți de pe umeri ți-ar fi păstrat silabele și aroma : Paloma.

XIII

Minunata călătorie

Ți-ai smuls mîna mătăsoasă mică din mîinile mele
Și te-ai înălțat sprintenă ca-ntr-o figură de dans
Pînă la platforma tramvaiului înțesat de lume.

În mișcarea aceasta rochia s-a ridicat puțin
Și s-au oprit și alți trecători să vadă tresărirea
genunchiului subțire
Eu am rămas năuc singur, în începutul de ploaie,
Revărsare tulbure, nisipoasă a vremii
Cuvinte de dragoste năpustite în gură
Și dinții mei încleștați peste zvîrcolirea lor sălbatecă.

Pe străzi dosnice, apoi, între pereți de iederă,
Ultimii bani dăruiți haitelor de copii în zdrențe
Rămășițe ale soarelui de glastre
Mîini experte ale vrăjitoarei căutînd bobul de aur în
lăzile de gunoaie.

Eu însumi atunci : declasatul, netrebnicul, golanul
Privind în curți maldărul de tingiri strălucitoare
Aburul acelor ospețe sărace dar atît de potolite,
resemnate,

Foamea mea îndîrjită sărind peste garduri
Rîcîind țărîna zbîrcită,
Pînă ce urmează prăbușirea pe pietrele de tenebre
Și în ierburi fruntea mea ca o coajă de pîine
Roind de furnici lacome.

Sîngele scurs aici nu va însemna nimic ?
Și nici geamătul meu ? Și nici funiile albastre
Care leagă vinele mele de corabia, cu chiote, a
primăverei ?
Vor trece alaiuri de copaci și de podgorii
Orge ridicate la suprafață din mîlul muzicalelor
mlaștini,
Oglinzi venite pînă la porțile orașului o dată cu
rîurile revărsate.

„Ai văzut — îmi spui — am rămas singuri pe platforma
tramvaiului",
„Cînd am ajuns aici" — te întreb, și mă minunez de
rochia ta

Atît de fină, făcută dintr-o spumă de aer,
Văd pulpele slabe, nervoase, zvîcnind sub o lumină
tremurată,
Pîntecul mic, spatele de sidef,
Văd și sîngele în irizări, văd și întrebările
Și fericirea mare venind să-ți umezească vorbele.
Suntem singuri — îmi spui — s-au dat jos toți călătorii
Și încasatorul și vatmanul s-au dat jos. Nu se mai văd
nici case nici străzi
Geamurile sunt inundate de o lumină egală, de o
lumină surprinzătoare,

O lumină foarte albă. Tramvaiul
Plutește liber în voia lui ; s-a ridicat afară din șine,
E o navă aerostatică tramvaiul acesta,
Și suntem numai noi. Îmbrăcați în dantele transparente,
E o lumină tot mai mare tot mai albă
Sunt bărci sau sunt nouri subțiri în jurul nostru,
Ce păsări sunt acestea care au ajuns pînă aici
Ce cîntece,
Ce pești fosforescenți va mai aduna plasa auzului
nostru ?

Trecem acum printre ruine de porfir
O mare liniștită ne tămăduiește cu saliva ei gleznele
Înaintăm în Insulă,
E o altă planetă ? Desigur tramvaiul ne-a dus pe-o altă
planetă,
Mergem ținîndu-ne de mînă. Suntem atît de transparenți
atît de fericiți,
De ce ești palid ? Îmi spui. „În aerul albastru coline
înalte se rotunjesc"
Uriași atît de indulgenți se ridică din ape ne fac semne,
Palate fermecate apar și se scufundă cînd ne apropiem
de ele,
Dar cerul se desface majestuos deasupra ruinelor
Furtunile potolite ca niște aripi vaste coboară în
nisipuri,
E în amurg dar cît mai e lumină locuitorii
întîrzie aplecați peste pupilele mării,
Ei știu să strîngă în coșuri imaginile răsfrînte de amieze,

În orizonturi de unde vin anotimpurile în calești strălucitoare
Păduri se-nfiorau ca de o boare, de rătăcirea noastră,
Deveneam invizibili ? Florile se înălțau pe tulpinile lor firave,
Turme de curcubee fumurii treceau prin zarea halucinată,
Prin munții depărtați ca o marmură roșietică
Se vedeau vinele de metale, izvoarele minerale ale aurorei.

Sîngele meu a țișnit sau sunt numai valurile de somn ?
Tîmpla mea rănită în buruieni pe țărîna zbîrcită
Singur aici, în cîmp, afară din carnea orașului
Și tu fluturînd mîna mătăsoasă mică
De pe platforma tramvaiului înălțîndu-se în veșnicie.

XIV

Tristețea unanimă

Vizită la prietenul poet. Poveste.

„Casa e pătrată în mijlocul unei curți cu vecini mulți. Corăbiile serii se subțiază între rufele întinse, între gardurile cu iederă și mesele frugale, văratece, pe răzoarele improvizate. Suavă atingere a aripei de nisip la geam. Pașii mei au plutit pe frunțile acelor oameni. Clătinare, apropiere a capetelor bătrîne.
„E tînărul care dă mereu tîrcoale".

O umbră numai, sau făptură adevărată sub cămașa cu dantele din alte vremuri. Totul foarte neprecis. Apariție, voce ca o pînză de păianjen rupîndu-se pe obraz. Perdelele date la o parte, sîngele meu ca un havuz țișnind pînă la fereastra de vraje.

Tăceam amîndoi. Legături nevăzute
Între noi. Fluvii fierbinți circulînd între noi.
Pe cer se alegeau vorbele stelelor
Și în gura mea numai stelele vorbelor de iubire
Pe o scară închipuită urcăm în podul cu unelte al nopții,
Sau pe străzile sfîrșind ca un țipăt în gîtlejul sfîșiat al Dîmboviței,

Gifîim ca niște rădăcini în argila plină de somn a cetății
Ne minunăm lîngă ochii mari, de copil, ai cîmpului.

Pe locuri virane. Vorbe ca un polen plutind în jurul nostru
„Cine sunteți ?" A trebuit să ne arătăm actele agentului de poliție
Pe cartea de studentă fotografie luminată de lună
Privire stăruind pe obrajii tăi ca o paloare.

Povesteai despre fratele aventurier. Despre tatăl
Care nu poate găsi de lucru. Sau despre
Prietenii poeți măcinați între roțile de moară ale închisorii
Despre foame povesteai. Și despre sălile de așteptare cu aerul acru, ale spitalelor.

„Am un picior mai scurt, mi-ai spus. Da, n-ai băgat de seamă
Că șchiopătează ? Am stat multă vreme nemișcată
Cu piciorul în ghips. Am vrut să-ți spun de mult să știi că șchiopătez".
Și vocea tremura ca o voce slăbită, ca o voce care a stat în ghips.

De ce mi-am amintit atunci servitoarea tînără și singură
Care se scoală în odaia înghețată iarna la cinci dimineața
Și trebuie să care cu picioarele goale în zăpadă lemne și găleți cu apă.
Părinții și logodnicul i-au murit. Și e tristă că nimeni nu-și amintește de dînsa.

Foarte multe lucruri triste. Și cabinetul Judecătorului de instrucție
Și mama aducînd un pachet cu mîncare săracă pentru fiul care stă în prevenție,
Și părul tău ca un curcubeu negru peste pleoapele orașului.

C-da 271 coala 10

Cîntece se tîrăsc în glasul meu ca ancorele unor corăbii scufundate
Vom întîlni insuli izbucnind din apă ca niște păsări speriate de trecerea noastră,
Ești minunată, prietenă, și gîndul meu de unanimă tristețe te cuprinde
Nu sunt decît fratele tău — îți spun — și îți vorbesc de o altă iubire.
A fost o sfîșiere între lampioanele triste ?
Și vara obosită cu fluturii în grădină
Cînd ne-am întors printre alei și ospețe sfîrșite
Fețele de masă ca niște năluci se risipiseră de mult în aer.

Și am lovit cu scîncet uscat ierburile făcîndu-și loc printre bolovani
Și în lăzile cu gunoaie cîrpele care vor fi perna de la căpătîiul cerșetorului,
Am plutit amîndoi prin acea prevestire a liniștei a veșniciei ;
Și fiecare s-a-nvăluit în gîndul lui. Și a fost o întîmplare ca oricare alta.

XV

Eu sunt acel fără odihnă

Voi, păsări care treceți pe obrazul acestei mări
Sau voi, spume fericite între rotundele valuri,
Aici pe țărm, între scoicile foșnind ca niște ierburi
Cînd noaptea trage din adîncuri toate alămurile scufundate,

Fără trecut. Fără viitor. Fără să știi cînd
Și cum și unde. Și cu vorbele mirosind a sare
O ! Voi vînturi binecuvîntate sus între luminile catargelor
Și sîngele care se muncește în noi să-și facă drum spre marile ape.

Să fiu pămîntul care alunecă pe țărm
Tîrînd după el semănători și gospodării și copaci înclinați
Sau să fiu omul minunîndu-se la toate acestea
Cu ochii măriți ca niște păsări pe care nu le mai încape cuibul.

Departe mai sunt orașe liniștite. Dar în larg
Armata furtunii și-a ridicat corturile. Delfinii
Taie undele mai în adînc. Pe harpele vîntului
Cîntă zboară fără nădejde. Plîng marile divinități dispărute.

Nici aici odihna pentru noi. Nici acolo
În stațiunile de vilegiatură unde la șapte seara apar bătrînele pianiste în restaurante,
Nici între stînci cu șerpii răsuciți pe fluierele apusului
Nici în cetățile noi ridicate în chiotele unor oameni tineri

Nicăieri odihna pentru noi. Nicăieri
Nici în primăvara adolescentă care coboară de pe munți
Nici în ceasornicul toamnei plin încă de orele roșcate ale frunzelor,
Nici în cristalele iernii în care se pot desluși destinele

Un popor în nisipuri. Un popor în ținuturi aride
Pe deasupra trec zilele cu un zgomot de lanțuri,
Nicăieri odihna pentru noi. Nici în seara care amestecă
Pămînturi și ape. Dar dimineața le desparte iarăși.

Și acum aici pe țărm. Unde e omul împăcat
Pescar întors din larg cu barca plină de pești
Nu e odihna pentru noi. Nici aici și totuși
Mai sunt în zare orașe, mai sunt spume fericite pe valuri,

XVI

Poporul nălucă

Între mare și pămînt. Între piatră și cer
Cu pîinea galbenă a șoselei. Cu vinul ruginit al pădurii,
Iată lucrul meu împlinit. Și uneltele de muncă
Au devenit instrumente de muzică.

Așa
Prin flacăra din memorie toate lucrurile se transformă
în cuvinte.

Pe promontoriu, aici, ultimă veste a omului,
Vîntul aruncă în spumă săbiile lui de apă
Păsări taie geometric singurătatea
Aici fețele vieții arată-se.

Soarele căzut în ochiul meu sărat. Pînze
Printre alge pletoase și-alaiuri de pești
Obrazul meu ciocnit pe alocuri de vînt ca marginea
unei cești,
Auroră, sau amurg : sunet, pe buzele mele strînse.

Fără plasă de pescuit. Fără arme de vînătoare
Lipit de stîncă. Vulturii de spumă rotind
Sub mine. Singur cu munca mea împlinită între pămînt
și mare,
Undițele au devenit harpe. Flintele flaute.

Dar inima e nava sprintenă a lui Ulise
Care se apropie trează de-atîta știute insuli.
Mai sunt arhipelagii pe hărți încă nescrise
Și-odată cu ținutul se va schimba și insul.

Aici, pe promontorii aștept acele treceri
De insuli : păsări stranii care-au venit pe strune,
Pămînt zgîriat de pluguri și netezit de seceri
Prin migrațiuni de insuli vreau insula minune.

Te voi recunoaște, fantomă, între acele coviltire
De pămînturi nomade. Acolo : lîngă poporul străin,
lîngă poporul fără odihnă,
E locul poetului. Acolo pe Insula Nălucă
Voi veni cu instrumente de muzică, cu ziua mea
împlinită.
Timp de exil ? Nu. Fugă prin ghețarii somnului ? Nu.
Viermele durerii zvîrcolit în mărul din rană.

Dar pînă atunci : fără arme, fără unelte de muncă
Aici pe cel mai înalt punct al continentului
Între stînci și valuri care aruncă
Pîinea albă a spumei pînă la foamea mea foarte tristă.

Aici. Departe de omul neînduplecat. Departe
De împărțitorii de pămînt. Fără întoarcere. Fără fugă
Cu vocea mea uitată în mine ca un cuvînt într-o carte,
Aștept poporul nălucă, insula mea nălucă.

XVII

Colomba

Te chem și iată obrazul tău se-arată lîngă mine
Cum un oraș apare din ceață la primele silabe ale zilei

Printre buzele crăpate ale pămîntului. Printre aceste
Mari vînturi ca niște schelete de păsări antediluviene
În nisip. Fruct al singurătății și gîfîitul
Anotimpurilor peste noi cu berzele plutind dinspre
miazănoapte.

Nu ne așteaptă nimeni și numai cuvintele se revarsă
pe inimă.

Un cort ? Sau ceasornicul unui zbor oprit aici ?
Cînd marea aburește din toate părțile ca respirația unor
animale nocturne.

Și plantele se căznesc să străbată argila la fel cu șipotele
Pînă ce pădurile ca niște mulțimi își vor așeza tabăra
pe aceste întinderi.

Vor mai fi unelte omenești ? Nechezaturi de cai
Și ciudatele chemări de cocoși în neliniștea unor zori
Tu, lîngă mine, plutind printre căderile de sori,
Înfiorată lîngă mine o altă plutire prevesteai :

Va veni o adiere și va lua gîndurile noastre
Ca pe niște semințe înaripate. Și noi în vestminte
Străvezii cu o rouă de luceferi vom trece înainte
Și-auzul va distinge tropăitul luminii apropiindu-se ca
o oaste.

Dar această zi înaltă care se arată pe coline
Ca o fata morgana sau ca o cetate cu ziduri de gheață
Și nici o urmă a omului. Numai între mine și tine
Generos sîngele nostru foșnind ca o verdeață.

Suntem umbre ? Și alte umbre așteaptă ?
Un cer
De fum. Pe margini de prăpastie sau pe o treaptă
Și vocea risipită o dată cu noi în aer

Cu tine de mînă dinaintea poporului meu
Izgoniți aici ? Între vorbele pline de fructe
Inima se va rupe din sforile vinelor ca un zmeu
În înalt patru sori luminînd în cele patru cardinale
puncte.

Serbări ca un cristal transparent. Lăudată
Regăsirea noastră. Numai armele mării
Lucesc departe. Nu sunt huiduieli. Nici o gloată
Nu aruncă pietre. Noaptea ca și ziua spală obrajii
noștri.

Ape limpezi sub pleoape. Numele tău
Luminîndu-se. Uniți. Și în jurul nostru poporul
nălucă

Spre înnoptate mări amintirea noastră călătorind
ca un rîu
De mînă tu și eu prin acest răsuflet pe-această
insulă Nălucă.

XVIII

Au fost oameni ?

„În ce lume suntem ?“ spuneai. „În ce lume“
Această spaimă liniștită ca un obraz mut cuprins
De spaimă. Veșnicia e acolo pe o culme. Pe altă culme
Din nisipul fierbinte se rostogolește un astru aprins.

E puțin înainte de auroră. Dar aurora
Nu vine niciodată aici. Poate e un etern amurg
Și undele acestea cu văluri ușoare să-nsemne ora
Dintre seară și zi. Mai rece roua strînsă în crug.

„Simți — îmi spuneai — prezența altor călători
în jurul
Nostru. „Invizibili“. Nori suflați cu aur ca niște
calești
Merg spre apus. Sub respirație se aburește ca o sticlă
azurul
Cer risipit în suflet. Și tu ca alt cer te risipești.

Dar poate suntem chiar norii ușori suiți în slavă,
Clari, fără legături, cum sunt bulele de aer într-o apă
Atît de senini. O pace apărînd treptat la orizont
ca o navă,
Și timpul ca un fum prin mîinile noastre de apă.

Sus întîlnim păsări lîncede ca niște valuri
Liniștite. Suflet numai. Atît mai suntem. Și ce bine
Ne simțim. O adiere calmă ne duce pe alte maluri
Din plante întîlnim numai aroma. Numai zumzetul
suav din albine.

Cum mai vedem fără să avem ochi ? Şi auzim
Fără cornete acustice. Obrazul tău e foarte frumos fără
să mai fie obraz
Flori palide vor creşte pe unde au trecut ochi. Zi-mi
Alte povestiri — îmi cereai — Nu mai era timp.
Etern azi.

Mă recunoşti ? Numai o dungă subţire la orient
Ah ! Şi voi de asemeni prieteni printre constelaţiile
fericite
O patrie generoasă. Un soare egal atent
Şi o mare nemişcată. Ce naufragiu s-o agite ?

Trecem printre columne albe, diafane, fireşte
Insesizabile : Un palat asemeni vuietului dintr-o
marină
Scoică. Luminoasă ploaia lactee ne primeşte.
Şi amintirea, rană ? Fantomă ? ne-o alină.

Au fost oameni ? Au fost vedenii ?
Dar o iubire vastă. Şi văzul mult mai mare
Decît ochii. O lacrimă de pe strunele genei
Rostogolită : astru aprins. Veşnicie. Netulburată
mare.

XIX

Somnambul

Vei învăţa plămînii să nu mai respire
Aminteşte-ţi : te-am luat de mînă şi ţi-am arătat
trecerile secrete
Cuvintele vorbeau singure între ele fără nici o gură
Fluteam şi numai ţie ţi-am spus de Insula Nălucă.

Pe auzul, ceasornic oprit, o oră eternă
Tristeţe scăzînd în urmă ca plîngerea unui corn de
vînătoare
Din oasele noastre rămăsese o lumină
Somnul meu şi al tău încrucişîndu-se ca două drumuri
albite de lună.

De cînd a încetat în noi sîngele să mai răspundă
La bătaia în artere a unui nou anotimp ?
Nici o suflare-n lampă flacără să s-ascundă
Ah ! Mai sunt încă vieţi scurgîndu-se liniştit într-o
provincie undeva :

Un fum şovăind în seară peste o colibă
Fericită. O zi încheiată mulţumit cu o carte
Pe genunchi. Şi o odihnă clară ca un tutun în pipă
În vreme ce-ntre brazi iarna ca o moară părăsită arde.

Dar să nu rosteşti numele meu. Să nu mă aduci
Înapoi. Mai sunt atîţia oameni fără adăpost, fără drept
La odihnă. Şi ceruri foarte negre, de tuci
Să nu mă trezeşti. Toată această lume amară am
închis-o în piept.

Mai sunt toamne şi verzi cu zgomote în oraşe
Şi uleiuri tîrîte în fluviul citadin. Şi fraţi
De-ai mei şi de-ai tăi care se veselesc sau plîng.
Străzi mărginaşe
Cu o mizerie fără scăpare. Şi inima căzînd istovită
ca un braţ.

De aceea să nu mă chemi. Mergi în tăcere
Lîngă mine prin nisipul fără vîrstă
O piclă fără coborîri fără înălţări. O tăcere
De milenare frunze migrînd spre diamantul de mîine.

Poate am devenit flăcări palide peste cine ştie ce
zăcăminte
Aurifere. Poate rotim acum peste un iaz mort : bîtlani
Poate iubirea rămasă încă nealterată în minte
Cum un gheţar aduce un trup fraged după nenumăraţi
ani.

Ne ştim unul pe altul şi numai noi.
Privirea ca o monogramă descusută din pupile
Din fundul unor vise venită pînă la noi
Această barcă de pămînt dezancorată de zile.

Tremurători, nesiguri arbori încep să ia ființă.
Arbori de rouă. Arbori de polenuri. Și plămînii —
ți-am spus
Au învățat să nu mai respire. Vaporoși prin această
știință
Și nu e miazănoapte nici miazăzi nici răsărit
nici apus.

XX

Cu insula nălucă

Frumoșii nori cu cari ne jucăm aici pe înălțime,
Cu lumina fără lacrimi pe-obrazul transparent
În suava eterna înserare. Și o liniștită mulțime
Plutind o dată cu arborii din care a rămas numai un
abur lent.

Nu mai e somn, nu mai e trezie.
Și nu gîndim la nimic. Prezent sau trecut
Subțiat ca un cîrd de cocori prin fruntea mea străvezie
Nici așteptare nici deznădejde. Un apus. Și un
fluviu nesfîrșit, mut.

Cum să-mi amintesc ? Fără vorbe ? Tot așa unii
scot ochii
Privighetoarei. Și oarbă privighetoarea cîntă mai
frumos
Cine i-a smuls poetului vorbele cum i-ar smulge ochii ?
Și, orb de cuvinte, poetul cîntă mai frumos.

O pace veșnică. Liberi. Și nici o apăsare.
Pașii abia atingeau nisipul. Un profil al argilei
Pe țărm timpul rămas în dungile albe o dată cu stelele
de sare,
Demult. Da, demult : priveam cum se depărtau
oameni și zile.

Și atunci stăteam unul lîngă altul la o fereastră
Nemișcați în crepuscul. Și atunci tot în eternitate
Treceau ploile ca niște turme fluide pe dinaintea noastră
Femei sau bărbați plecau sau veneau în cetate.

Palizi și luminați de amurg amîndoi. Și necunoscuți
Atunci ca și acum pe marginea de prăpastie a unei
Nopți. Știam numele magice care făceau să apară munți
Sau valurile somnambule suind o dată cu noi treptele
lunei.

Știu bine : nu mai sunt eu, și tu nu mai ești
Tu. Atît : dîra în aerul de cristal, amintirea noastră
De unde ar putea să vie pînă aici vești ?
Marea ca un foc de tabără. Și o tăcere vastă.

E o chemare puternică. O chemare imensă. Dar fără nici
Un sunet. Un strigăt ca o pîclă pe care nici un auz
Nu i-ar putea auzi. Risipiți sau strînși acolo, aici
La o adiere între norii frumoși cercuind un havuz.

XXI

Ultima ușă a vorbelor

Noaptea. Îmi amintesc noaptea ca un pîntec zvîrcolit
Între nisipurile mișcătoare din vocea ta
Pămînt sau apă pură. Tenebre care-au strălucit
Acolo unde tu sau eu ca o piatră limpede voi sta.

Au trecut furtuni și au deschis păsările-n aer
Ca niște cuști de pene. A fost o cădere dureroasă
Zboruri dezbrăcate de zgomote și rîs ca de niște straie
Plante răzbind prin noaptea netedă, arsă.

Iată-mă strig în această lumină iată-mă
Sunt o privire deznădăjduită. Sunt o mînă istovită.
Nu v-apropiați de mine, orașe, suflul vostru mă vatămă
Noapte cu străzi, cu oameni, cu închisori peste
mine prăbușită.

De unde aceste sfărîmături de obraji ? Şi aceste
Vaiete ? Şi aceste ţări ca nişte focuri mari ?
Totul pare a fi şi la o atingere nu mai este
Ar trebui o cheie, un glas pentru aceste tăceri ca
niște lacăte mari

Şi totuşi oraşele sunt undeva, aici. Nu mai există
„Aproape“ sau „Departe“. Dar stăm pe o fîşie
Invizibilă. Străini de oraşe. O chemare nici tristă
Nici fericită. Mulţimi trecînd prin noi fără să
ne sfîşie.

Dar din inima rece a pămîntului
Nu va mai sui oare pînă la inima mea
Iarna ca o albitură spălată în cristalul vîntului
Nu va mai sui primăvara ca o polară stea ?

Pe ce creangă să odihnească seara ? Spre care
Gură să se tîrască ploaia ca o rădăcină
Şi unde să te mai îmbie o plecare
O aventură s-acopere ochiul cu o suavă rugină

Îmi voi ieşi eu însumi înainte
Într-o gară în munţi sau între scoici pe-un ţărm
Un trup rănind aerul fierbinte
Sînge ca o maree retras spre alt ţărm.

Dar cine îşi mai aminteşte-n noi sau în afară
Cînd numai un abur, un fum am mai rămas
Şi noaptea zvîrcolită-n nisipul din gura ta amară
Cînd tu sau eu sunt această piatră limpede. Fără glas.

XXII

Un vechi calendar

Coloane-apoteoze prăbuşite-n aer. Vuietul mării care-şi încearcă instrumentele ca o orchestră înaintea începerii concertului. Violoncele aceste valuri. Voci sprintene aceşti pescăruşi. Cu ce cuţite voi deschide trandafirii ca pe nişte scoici din care perla rotundă a parfumului se va rostogoli în nisipuri ? Ce secerişuri sunt acestea prin care plantele trec ca o nesfîrşită defilare de steaguri sfîşiate ? Mîinile de fum. Şi glasurile noastre tot de fum. Imense convoaie de păduri prefăcute în ţipete. Clopote sunînd fără zgomot, arama lovind fără sunet arama, ca o confluenţă de oglinzi. De aici scoboară spre ţinuturile locuite popoarele de spumă ale somnului ? Voievozi cu şoimii legaţi de oblînc, cu suita de arcaşi în cenuşă. Cratere stinse ca nişte şerpi morţi răsuciţi peste arborele găunos. Obraji. Şi flori abia auzite. Şi veşnicia.

Dar de unde tictacul acestor petale ? O ! Nenumărate apariţii ca nişte funigei prin aerul vederii noastre. Nu cu ochii vedem ci cu toată fiinţa, aşa cum prin toţi porii pămîntul absoarbe o imensă fîşie de apă.

Trupul nostru devenit o placă sensibilă. O sită de infuzorii. Poduri. Peste prăpăstii fără fund. Catarge şi bărci cu pînze în adierea marină a recoltei. Oceane aplecate sub vînturi ca şi cîmpiile cu grînele grase ale cîntecului. Trecători — abia ştiute — spre zăpezi eterne. Bîlciuri în care monezile lovite de trotuar spre a le încerca sunetul, glăsuiesc ca nişte viori minuscule. Stalactite oprite pe pleoapele unor grote. Şi iarăşi, în cavalcade, instrumente de muzică. Hoarde de orge din care ca un colb răscolit fumul imnului se înalţă. Marea întinde un braţ, ne cuprinde, ne adînceşte în anotimpul frăgezimii sale. O metropolă. Pe scările templelor orbi cerşind banul suav al unei priviri. Ce toiag va face să ţîşnească din pietrele albe ale ochilor lor apa limpede a văzului ? Cine-i va ridica pe schilozi şi îi va face să meargă ? Cine-i va aduna pe suferinzi ca pe un mesagiu al visului pornit din trîmbiţi spre cele patru puncte cardinale ? Viziuni rupîndu-se, formîndu-se iar, plecînd sau venind spre gura noastră ca o respiraţie.

Potolire a străzilor. Seara ! Şi ultimele raze ale soarelui. Elanuri noi ale vieţii. O ! Apusuri. O ! răsărituri. Şi despărţirile fără lacrimi într-o frumoasă dimineaţă cînd pleci fără să ştii că nu te vei mai reîntoarce.

Şi într-un bob de sare — acest mic cristal în palma ta — uriaşele terase ale mării. Coloane — apoteoze prăbuşite ca o floră multicoloră de păuni. Sau cîte altele încă. Şi într-un vechi calendar. „Primăvara nădejde de

moină. Aprilie amestecat. La Mai frig însă întii nu prea, dar roditor, în sfîrșit puțină nădejde de zăpadă. Vara întii nu prea bine ; apoi se schimbă cu ploaie. Ziua cald noaptea rece. Iulie nu prea cald, la mijloc cald și pe urmă răcoare".

XXIII

lui Geo Bogza

Anotimpuri plutind ca niște văluri subțiri peste plante
Soare umed scînteind prin pietrele lacrimei. Brumă
Liniștită, luminoasă. Dulcile cîmpii ale crepusculului
și o mantie
Furtuna odihnită pe crengi. În aer nici un zbor
nici o urmă

Dar semănăturile se înfiorau adesea. Nu la o adiere
Nu la un vînt binevoitor. Nu la trecerea triumfală
A verii. Ci la o voce suavă — miere
Din care fugare scursă în cupa auzului nostru ?

Mulți diafani. Munți limpezi. Dincolo de ei
Ca niște pești subțiri printr-un acvariu : nouri
Albaștri se străvedeau. Aurore-au căzut pe alei ;
Și mai departe cele din urmă ecouri.

Ploi înduioșate au șters obrazul de ceață
Și prin aburii sfîșiați apar stelele cîtorva locuințe
Apoi dispar. Fără să știi, o dimineață
Și altele încă, au trecut cu un vîslit în argilă de semințe.

Ah ! Ce liniștit curg fluviile de purpură, de metale
Topite acolo. Și flăcări peste păduri rotind
Ca păsări. Grădini din ținuturile copilăriei tale
Ca un hohot din gura de pămînt spre noi suind.

XXIV

Temnița de fum

Pace în inima voastră. În pura
Oră oprită cu-o nălucă-n casă
Rotiri prin veșnicia ca o axă
Cu-oceanele, ca vorbe umplînd gura.

E ziua pe ochi trasă ca o cască
Și limpezi stele-acoperind făptura
Vești despre-o umbră. Dragostea sau ura
Din care o slovă nouă va să nască.

Tîrît în larg. Ce bărci mă vor aduce
Spre stîncile de var ca o chemare
Și-apoi spre alte stînci ? Spre ce răscruce

Mulțimi schimbate-n năvi ? Și-un cort. O mare
Spre cer, un fum, cu Insula să urce
Și-n carte-nchisă această arătare.

ȘASE POEME

UN VULTUR ÎN PIEPT

lui Ion Pillat

De cîte ori
De pe înaltele claie de fîn ale aurorei,
Mi-am desfăcut pieptul spre nașterea sălbatecă a luminii,
Și-am așteptat, adîncă să mă rănească
Pliscul de piatră fosforescentă,
Și valul de sînge să-mi aducă pe buze cuvintele esențiale.

De cîte ori,
Prin pasărea plină de fum ca un tunel,

Privirea mea răzbise spre dureroase zboruri
Şi gleznele, ca melcii, prin gîfîirea ierbii,
Tîrîte în salivă spre flacăra fără uşă,

De cîte ori,
Căderile de ape ca nişte evantaie
Rărindu-se pe-obrazul de porţelan : raţiune,
Lăuntric cuib în ochiul din bălegar, din paie,
Rîndunică uitată, în frig de migraţiune.

În cremene copita subţire a căprioarei
Mă aştepta alături de marile respiraţii,
Spre culme să mă ducă un ţipăt al vioarei
Cu valurile în barcă năvălind ca piraţii.

De cîte ori,
Cereasca putere desfăcută
Din vîrfurile suple de arbori, în omidă
Sau palida lumină în scorbură crescută,
Prin planta străvezie ca trasă cu o cridă

Spirit al înălţimii chemîndu-mă în aer
Supremă putrezire din care naşte viaţa
Planetele : globule în vinele de aer,
Şi o baghetă opreşte orchestrele de ceaţă.

De cîte ori,
Cu băţul pribegiei am riciit ţărîna :
Reflexele cascadei, amurgurile difuze
Ţîşneau din buruiana care-mi rănise mîna
Distanţa care cîntă cu frunzele pe buze.

Ştiam că între oase şi bufniţe în cărbune
Unde o piatră ucide ca pe-un hulub cuvîntul
Victorie de gheaţă sub soarele-apune
Ştiam purificarea în vierme cu pămîntul.

Ca un cearceaf auzul învăluind tăcerea,
Bijuterii căzute din degetul fîntînii
În lacrimă amintirea ca într-un fagur mierea
Pe înălţimi lumină într-o cămară a stînii.

În lapte-adăposteşte în spumă o dimineaţă
Cu prăbuşiri de semne prin nevăzute lăncii
Ger ca o muşcătură pe îngereasca faţă
Corabia zdrobită de un cristal al stîncii.

Cu dungile de sare şovăite în membre
Vocea ca o lumină liberată din carne
Va pluti ca o plantă pe piscuri în Decembre,
Şi-obscurele proverbe sălăşluind în iarnă,

Aici unde privirea ca-n diamant sterilă
O curbă-n anotimpul neştiut în calendare
Cu plete amestecate în pieptenul de-argilă
Singurătăţi destinse în plana desperare.

Şi goana ca o sabie tăiată în cascadă
Cu paturi desfăcute în trecătorii nouri
Filă cu filă noaptea pe lespede să cadă
Fără răspuns, un ţipăt iscat fără ecouri.

Aici, unde de atîtea ori
Am urmărit prin sticlă baletele de stele,
O ! Balete cu genunchii luminaţi electric
Dansatoare înlănţuindu-se, îndepărtîndu-se în dantele
Am aplaudat risipirea voastră ca nişte bule de aer.

În zadar au căzut perdelele grele de brumă
Şi în zadar mai cîntă pe undă înotătorul
Balete dispărute care aţi lăsat o urmă
În privire,
Asemenea cu bucla pe care-o lasă zborul,

Balete, dansatoare, vestminte ale luminii
În ghearele nocturne o spumă de vertebre
Flux aruncînd pe țărmuri meduzele sau crinii
Strigăte de sirene prin zăpezile sterpe

Balete,
Vă rupeți, vă refaceți în mantia nupțială
Și seara e compasul ce rotunjește apa
Balete,
În stalactite o umbră, o sfială
În somn petală ruptă o dată cu pleoapa,

Balete,
Sunteți glezne sau luceferi ?
Vă văd cînd dispăreți
Dar cum din adîncile tenebre ale pămîntului
Țîșnesc miile de fărîme solare ale florilor
Tot astfel din dispariția voastră țîșnesc alte fîntîni
arteziene ale mișcării

Pe crestele de arbori semne ca niște voaluri
Și clopot legănare în suplele cereale
Păsări de mare aprinse de un amurg pe valuri
Sau rădăcini împleticite în părul sălbatec al furtunii.

Cu voi dansuri și cu voi vegetații luxuriante sau sărace
Cu sîngele meu umil care-mi bate în fagii albi ai
tîmplelor ca o ciocănitoare
Și cu voi de asemeni tristeți ca niște corturi la marginea
orașului,
Voi pluti lîngă butucii tîrîți de torentul de oglinzi
al aurorei,

Voi trece printre scuturile invizibile ale viitorului
Pe înălțimile unde m-a dus fuga nocturnă a caprelor
Sau jos unde lumina pe umeri ca un jug,
Mă duce lîngă turme în arăturile foamei,

Sau de lîngă vulcanii stinși, sau de lîngă oceanul gîfîind,
Sau de pe străzile capitalei unde aceeași mulțime te
poartă în triumf, te linșează
Sau din aventura ca o zbîrcitură a feței,
Sau din grădinile ca mirezmele limpezi ale odihnei,

Voi fi în revelația supremă a aurorei
Mă voi deschide-o dată cu brazdele răsturnate
Ca o pasăre fructul în colivia florii
Sau putrezirea care te așteaptă ca un pat după munca
încheiată.

Poemele din tine ca mazărea din păstaie
Ochiul nu mai vindecă formele întîlnite
Fulgere devenite prea largi ca niște straie
Stelele după ploaie, cu noaptea revenite.

Și știu, va fi călușul de cenușă pe gură,
Dar soarele din lutul fierbinte mă va-nchide
Spectacolul terestru la limita obscură
Voci liberate, fluturi din oazele crizalide.

LANTERNA MAGICĂ

lui Mircea Grigorescu

Amintește-ți :
Prin pomi cerul izbucnea ca o trompetă
Și sub carnea fragedă a caisei simțeai osul viitor
al soarelui
Simțeai
Oasele, ca peștii, în sîngele din noi,
Și spuneai :
Din schelete vor crește florile
Și din flori lemnele
Pentru armele viitoare.

Golfuri atîtea-n care ca o algă aurora
Se va prelinge neagră prin bărcile poroase
Uleiul sfînt al umbrei amestecat cu roua
În timp ce dimineața cu știucile în plasă,

Sau printre jnepi aminte ți-aduci cu vînătorul
Dimineața speriată ca-n cremene o ciută ?
Răceala tăind ochiul ca un erete zborul
Abur pe care noaptea peste creste îl uită.

Fără de somn cu visul rezemat într-o mînă
Cu urechea spre pulsul podgoriei plecată
Pămîntu-n ziua coaptă își va deschide-o vînă
În gîlgîit de struguri toamnă desferecată.

O ! Viața în corăbii pîntecoase,
Sau în sălile reci ale închisorii,
Sau într-o insulă nouă cu ierburile în incendiu
Sau între dosare ; între voi, dosare care sunteți
Sîngele vîscos al marilor Capitale
Ca și al micilor primării de provincie.

Viața care ne scapă din mîini ca niște hățuri
Cînd în cazanul verii fierb stelele și vinul
Pe-opac zidul tristeții cu iedera te cățări
În timp ce soarele-ți cere sîngele și imnul.

Amintește-ți
Beteala atîtor anotimpuri
Sprîncenele pădurii răcorite de vînturi
Auzul ca o frunte învăluită-n nimburi
Plutind dintotdeauna sau de acum prin cînturi.

Prin zgomote în goană ca printre mlaștini pline
Și vuietul te stropește alăturea de frunze
Lumina ce deodată s-a coborît în tine
Ca pasărea slăbită poposind între pînze.

Deodată,
E flacăra în tine venită din natură
Cum un profil pătrunde cu ploile în frunză
Secretul ca o spumă va înflori pe gură
Va fi magica vorbă ca o cheie ascunsă.

Dar spune-mi :
Care va fi ochiul și care va fi urechea
Ce-ți vor primi ființa adinc ca pe o esență ?
Vei fi tu prin tăcere, fără memorie-n vechea
Cetate, călătorind prin umbra mult mai densă ?

Sau vei mai ști cuvîntul curea de transmisiune
Care va da mișcare roților mari din inimi ?
Lumina care-n vorbe a-nchis o misiune
Sau prin ecou, în noapte, nu va răspunde nimeni ?

Atunci,
Pe buza ta surîsul îl voi reda luminii
Mă voi urca spre suflul eliberat în spații
Și soarele pe creste ca o floare-a reginii
Pentru tine-l voi rupe ți-l voi aduce în brațe.

Și tot de acolo
Șerpii și lianele amiezii vor răzbate în flaut
Tot de acolo
O adiere vine pînă în pădurile somnului
Și astralele vestminte atîrnă peste poduri
Simetric
Cu procesiune de cristale trecînd pe dedesubt.

La-ncrucișări de vise spasmul ca o troiță
Sîngele meu spre tine ca mările spre lună
În împletire astru și val ca o cosiță
Fără să poată încă s-alunece-mpreună.

Dar cînd se vor atinge ca două minutare
Astru și val ?
Și cînd mă voi apropia de tine
Ca o pădure călătorind spre eternul fluviu ?

Și cînd, un flux de oameni cu brațele-amestecate
Mă va zvîrli-ntre melcii de pe țărm în nisip ?
În timp ce mai departe
Ca un sînge atras de inimă
Ultima lumină se revarsă în gîtlejul privighetoarei
Unde
Se va preface în triluri.

Și mai departe
Cu o lactee scamă pe rănile crude încă,
Să nu închizi ochii
Și vei vedea cum ziua se prăbușește ca un tavan
Praf înălțat din ruină spre lămpile plăpînde
Și vei vedea cum vîntul îmi smulge vocea
Ca de pe gard o rufă
Și-o duce mai departe
Pînă la melancolia albă
A zăpezii.

Să nu-nchizi ochii și vei vedea
Prin carnea mea transparentă armatele de mîine,
Plantațiile toride,
Orașele virtuale,
Grînele viitoare le vei vedea în mine
Ca un diluviu oglindit în picătura de ploaie

Va fi un aliagiu și-amestecatul sînge
Din care în iubire vom bate o monedă
Oprind umana goană cu îmbrățișarea stîncii
Cînd, ca auzul, marea ne va ghici atentă.

Pe umărul meu cofă pentru o stelară apă
Zi după zi filtrată în stalactică, în pîine,
Voce care răzbate ca o rază mai slabă
Peretele ce-n seară dintr-un amurg rămîne,

Și vei vedea cum capul înaintează în timp,
Ca în pămînt o rădăcină,
Vei vedea cum capul întîlnește alte capete
Ca o rădăcină care întîlnește alte rădăcini

Și-n jurul lor fecunda recoltă pune o aureolă
Prin succesivele uși ale anotimpului
O horă de capete,
O horă de rădăcini,
O horă de cranii
O horă de corăbii.

Și-n timpul acesta viața
Ca un lignit în locomotiva puternică,
Viața în patul strîmt al azilului de noapte.
Viața în sala de dans a marelui transatlantic
Pînă ce ochii se amestecă
Asemenea frunzelor veștede.

Și vei vedea
Cum un om cuprinde alți oameni
Ca o pădure care cuprinde alte păduri
Si inima mea va putea fi lupa
Care atrage razele de întuneric ale tristeței
Solitudine,
Și botul vîntului în sacul cu ovăz,
Solitudine,
Și între construcții în schele de metal luminînd ca un curcubeu
Peretele care urcă încet
Ca o sevă în arbore
Și în ciment răsfierbe o sinucidere, o iubire
Pînă ce zvonul vine între odăi
Aievea.

Îți amintești,
Cu fața întoarsă spre mîine sau spre ieri.

UNELTELE CĂLĂTORIEI

lui Perpessicius

Acești munți ca niște turme de elefanți
Aceste oceane care n-au putut umple
Ochiul mult mai vast

Al iubitei mele,
Aceste orașe care te așteaptă în tenebre
Cum în cerneală te așteaptă cuvintele,
Aceste lacăte,
Aceste răni ale primăverii
Acestea și altele încă
Te vor urma pe căile de fier ale unei intoarceri,
Și-n păru, tău va trece pieptenul călătoriei
Cum prin goanele cailor trece un arcuș al respirației
Și vîntul își va deschide arterele
Și peste frunze va curge sîngele cald
Al furtunei.

În pădurea care-și întinde oasele lenevoase,
Vei găsi vorbele ude ale femeii,
Vei găsi aurora ca o agrafă desprinsă
De pe mătăsurile căzînd în falduri, ale zilei,
Vei găsi
Luminile înhămate la ape
Cum sunt hăţurile sîngelui în tine,
Ferigele și arborii care-ți dorm în carne
Cum în argilă ploștile pentru setea de mîine
Vei găsi
În minune ecoul redat vocii
Ca vederea redată orbului,
Și prin capul înălțat ca o sită
Pentru cernerea grăunțelor invizibile
Vor trece :
Cascadele,
Preumblările,
Cărările verzi
Izvoarele gureșe
Intiiele silabe rostite de rouă
Vor trece,
Cum trec prin cer rădăcinile luminii
Și în pămînt transparenta creștere a căldurii,
Cu trezire ca o rană vindecată
De suavul fier roșu al somnului,
Pînă ce-ți iei capul în mîini,
Ca pe-o scoică plină de alge și de plante marine,

Dar ființa ta să atingă deodată
Arăturile fecunde
Ca valurile de cristale alunecînd prin rădăcini
Ca niște rîme,
Să ajungă la noi.
Aventurieri cîntînd în corturile pline de aerul nisipos
al aurului,

Pînă la voi
Focuri de popas pe înălțimile deșarte,
Pînă la voi
Mîini crăpate de soarele aspru al cărbunilor
Pînă la voi
Călăreți îndrăzneți prin savanele incendiate,
Pînă la voi
Corăbieri scăzînd treptat ca bătăile vinelor mele
In sîngele dînd tîrcoale inimii
Ca un lup înfometat.

Și dintr-o dată
Marea apărută în oglindă ca un obraz haotic.
Cine să-și mai aducă aminte de voi
Oameni tîrîndu-vă pe podeaua timpului
Cînd noaptea e mai mare decît o fereastră
Și tristețea voastră nu încape în aluatul pe care îl
frămîntă brutarul ?

Cînd string pădurea ca pe-o coamă aspră
Cînd foarfece privirea în lîna călătoriei,
Și vocea ca un curent cald prin mările glaciale,
Vă regăsesc instrumente de vrajă al fantomelor
Și voi amintiri rupte din copac ca niște ramuri pline
de fructe
Și voi boabe de porumb ca niște mîini pline de
peisagiile minuscule ale inelelor.

Cine să vă numească oameni de fum
Vă dați fără rușine meseriilor celor mai josnice
Vă înhămați la toate uneltele urei
Vă vindeți frații și mamele.
In timp ce seara trece multicoloră prin crengi

Ca o corabie pavoazată
Și pe aripile păsărilor nocturne stelele își continuă
rotația,
Cu înaltele piscuri călătorind în spațiu,
Și alături de ele,
Prin turma de orașe
Prin cirezile de ienuperi,
Prin imensul suflu care vibrează
În astru și în iarbă,
Departe de voi oameni de fum
Oameni de minciună
Cînd în gîfîitul vast
Sunt ca o coardă
Pe violoncelul generos al călătoriei.

Dar cum o potcoavă de jar trece sfîrîind prin apă
Așa vor trece pe obrazul tău flăcările călătoriei,
Așa rîsul tău ca un pian e plin de clape
Și pe buzele tale e oceanul Atlantic
Oceanul Atlantic ca o orchestră a sîngelui așteptînd
Semnalul unui pumnal, ca să țîșnească.

Sîngele care aleargă în noi, se ridică în picioare,
ovaționează
Și-acum tîrăște fabuloase oaze,
Păduri toride,
Sau obraji cunoscuți,
Cînd ca o planetă sîngele e satelitul altui sînge
Și-n fundul unei lacrimi e un oraș ca un cristal de sare

Va trebui din tăcere ca dintr-o carieră de piatră
Să tai profilul vocii, să tai ovalul-sunet,
Căci nici un glas nu știe cîte corăbii s-au scufundat
în el,
Nimeni nu știe ce zar se va rostogoli din cornetul
călătoriei.

Și dacă o goană te va duce mai departe decît cuvintele,
Pînă-n suava pînză care se atinge de arbori,

Pînă-n plantele îmbrăcînd soarele ca niște haine,
Cu fulgere ca peștii sub podul unui tunet
Vei revedea cum vocea filtrează o lumină
Cum stelele prin pîlnia subțire din crepuscul
Se vor vărsa cu vinul pe treptele din sete.

Minutele-n retortă pe etajera nopții
Și iată vei înțelege :
In fiecare arbore o zi își face cuibul
Un arbore ca o Duminică,
Un arbore ca o Vineri,
E arborele numai aparent nemișcat
Dar frunzele și seva lui călătoresc în patru anotimpuri
Ca-n patru puncte cardinale

E o miazănoapte-a iernii
E o miazăzi a verii
E un apus al toamnei
Si un est al primăverii :
Rup o frunză și e Luni
Rup altă frunză și e Septembrie
Pe-azur ca pe o tablă ating cu-o creangă frontierele
unui zbor
Și pasul trece pe apă ușor ca un luceafăr
Sau se oprește pe creasta unui stejar ca un erete,
Mai sus sau mai departe cu-obrazul ascuns în mine
Ca să-mi răsuni în frunte ca în spațiala scoică
Acolo sau aici
Va trebui să regăsesc solarul echilibru
Cu țipete aduse în peisaj ca-n valiză
Acolo sau aici
Cu-aureola călătoriei
Să fiu duiosul vuiet în cornul de vînătoare
Să te găsesc iubire :
Pe plajă sau pe culme,
Lingă vulturul liber
Sau lingă negustorul de stambă
Pretutindeni în imensa călătorie, ca propria mea umbră
Alăturea de mine
Prin continentele ochiului.

Cine ne-a condus prin tunelul nopții
Spre creșterea luminoasă ?
Cine a rupt în noi toate legăturile ancorelor
Că am făcut din fiece ferăstrău o lumină ?
Și din fiecare plantă un țipăt.
În voce e-un cărbune cu care te voi desena în aer
În sînge e docarul ce te va duce spre inimă
Zeiță a călătoriei,
În privire e brațul care te va purta ca o pîine
La scară tropăie armăsarul pe care vom goni spre alte linii
Pînă ce toate peisagiile vor rămîne în cîntec
Cum rămîne sîngele pe o spadă.

SÎNGELE DIN LAMPĂ

lui Jules Supervielle

Ființa ta mi-aduce din necunoscut glasul tău suav
Ca un vapor care aduce din fundul Indiei albul fildeș.
În locul unei vorbe steaua lacrimei tremurătoare
Și rădăcini rămase în cîmp din luminoasa luptă.

De unde trec obrajii prin focuri căzătoare
Și muzică, de unde, te rupi prin migrațiune
În inimă dulci urme din degetele scumpe
Ca, pîn'la buză, cupa plină de-oglinzi spumoase.

Iată plecare umplînd tot mai mult corabia
Ca oceanul năvălit prin crăpătura neprevăzută
Și, în curînd, alunecare cu pînzele prin meduze
Prin cristalul care mărește orizontul de valuri.

Și-n timp ce visul-pește în plasa de pescar a somnului
Cu soarele atinge geometricele ape,
O flacără țîșnește ca un hulub din unde,
Și-n larg plutirea tîrăște o trenă de luceferi,

Sunt lacătele de-aștri sfărîmate în spațiu
Prin porțile deschise sunt panoplii și-alămuri,
Și noaptea ca un șarpe prin muzicalii nuferi,
Cînd fluierul desface cărările vrăjite.

Și cînd în despletirea de mergeri ca o coamă
Cu mîinile prin aer cauți păsările de vorbe,
Ca un orb le pipăi pînă ce găsești zborurile potrivite
Pentru versul care se va încrusta în inimă, în pagină.

Așa din buzunarul plantei scoți ca pe o batistă aroma
Și de pe culmi în piatră silabele de vulturi,
Ca o agrafă aripa pe bluza unui cîntec,
Pînă ce pădurea ca o sticlă va reflecta poemul.

Apusurile prinse de șa ca niște arme,
Și dimineața ascunsă ca o nervură în frunză,
Cînd sîngele te conduce spre căprioara rănită
Și în ceasornic timpul închis ca o insectă.

Vă recunosc, voi, ierburi și înserări și capre,
Sau voi priviri căzute ca un pietriș în apă
Și voi argiloase platouri în care se împotmolesc furtunile,
Voi și altele încă, alcătuiți lentele noastre destine.

Și știu : pe calul care taie respirația frunzișului
Sau în corabia sînge prin asprul puls al nopții
Sau între penele smulse din pasărea aurorei,
Mă-ndrept fără șovăire spre viitorul pe care mi-l compuneți.

De-aceea : stele pe pomi ca niște fructe,
Și-n respirație revine o caravană bogată,
Și umbrele noastre nu sunt decît crengile aceluiași arbore.
Prin care lumina trece ca o pasăre călătoare.

Memoria ca o femeie în cărămizi zidită,
Cu cîntecul pe schele urcînd ca o găleată
Ca un cearceaf sub apă tîrît în naufragiu,
Și frigul care se-nfășoară pe mînă ca o eșarfă.

Din vinele pămîntului sîngele fluviilor va mai curge,
Vor mai suna pahare în gările aburite,
Plecări încrucișate pe-o masă de biliard,
Ceaiul băut în grabă pe un peron în ceață.

Anotimp ca un nume săpat în scoarța copacului,
Obraji în amintire ca florile-n herbare,
Cuvînt zbătut sub cuțitul atent al vivisecției,
Voce plină de continente ca un atlas luminos

Spune-mi ești fructul straniu adus dintr-o escală
Sau panglica albastră pe harta călătoriei ?
Ochiul descifrînd orașele ca pe niște inscripții
Pas lunecînd pe sîrma voiajului perpetuu ?

Nedeslușite-ntoarceri din magice contururi.
Zăpezi în latitudini între animale obscure,
Pupilă ca o pasăre în migrațiuni eterne
Cînd visul ca o lampă îți luminează scrisul.

Sub oceanul tricotat din ghemele de meduze
Lumina ca un greier cutreierînd prin spice
Cascada ca o femeie cu stelele la picioare,
Mîinile care primesc ștofa de preț a unei umbre.

Ca să mă smulgi din mine ca flacăra dintr-o cremene
Și gura mea să muște luna singurătății,
Cu inima-ncleștată pe gratii ca o mînă,
Să mă lovești de-oțelul evenimentelor.

Ca să-mi amestec suflul cu răsuflarea mării,
Și apa să mă primească în tunelul ei de frunze
Prin schelele ridicate de auroră în abur,
Cînd mîna regăsește harpa copilăriei.

Cădere luminoasă între zăpezi de odihnă
Și amintiri ca ierburi năpădind o ruină
Veți ști cine se-apleacă peste podul respirației noastre
Cine ne scutură somnul ca pe-un arbore încărcat de fructe ?

Și care-i anotimpul c-un clinchet în pahar
Fluxul va destupa oceanul ca pe-o sticlă de șampanie,
Și nopțile lucite ca solzii unui pește,
În timp ce-un călăreț gonește pe-un armăsar al febrei.

Și sîngele deodată prin carne luminează
Sunt pașii tăi ca niște flori proaspete pe lespezi
Pînă-n oceanul adînc pînă-n piscurile înalte
E vocea ta pe care o aduci cu tine ca o lampă.

CHEILE POEMULUI

lui Ștefan Nenițescu

Din scrinul vechi scoți o toamnă uitată
Ca rochia de mireasă a bunicii
Scoți vîntul ca pe o panglică decolorată
Și vocile sunt oglinzile plutind peste țiglele roșii ale verii,
Sunt acordurile zăngănite în paharul acelei dimineți din amintire
E sîngele izbucnit ca o trîmbiță în alveola timpului.
Vei spune : acestea sunt ținuturile de bazalt ale respirației
Acestea sunt uneltele cu care ai tăiat un oval în cristalul de sunet
Acestea sunt șipotele care au țîșnit cînd ai lovit piatra netedă a privighetoarei.
Și vîntul ca o coroană de inimi funerare,
Se jerpelește pe acoperișuri,
Trece prin gesturile imense ale spațiului,
Dă tîrcoale porturilor ca bogăția grasă a frunzelor,

Trece ca un pește de cerneală prin bazinele mari ale
auzului.
Să te ridici atunci fluid în insomnie
Și vei fi desigur asemeni
Cu marile fluvii care s-ar ridica dintr-o dată
Subțiri ca niște serpentine,
Din paturile lor de mîluri,
Și și-ar continua drumurile vertical
Spre oceanul unanim al înălțimii.
Așa pămîntul va fi întreg ca o sală de bal
In chioșcul pustiit al vilegiaturii :
Și fluviile serpentine se împletesc pe treptele serbării
sfîrșite.

Sub bagheta abia mișcată a plopilor
O orhestrație de lumină ezită,
Spre ce dimineață înaintează pasul tău flămînd ?
În ce oraș se va înfige inima ta ca un briceag ?
Prin ce bariere voi trece sprinten ca faetoanele cu lapte,
În ce curte vei poposi cu creasta de cocoș victorios din
țipătul clar al portocalelor ?

Iată, îți pleci capul pe vînt ca pe masa de scris
Iată un vaier urcînd în memorie ca-n gongul de bronz,
al plopilor,
Iată depărtarea te apasă dulce pe piept ca un genunchi
de femeie,
Iată glasul și trupul tău de poet sau întors în foame
Cum în tunuri arama din clopote.

Dar e vîntul, e vîntul
Ca o pădure clătinată în țîțînele morii,
Ca o batistă purtată între matrozi albaștri :

La orișice răspîntie, trecutul, ca un han cu strigoi
Trecutul din poeme ca viermele din cireașă,
Ca zăcămîntul aurifer din paloarea zăpezii
Ca păunii sălbateci hohotind în curtea pătrată a lacrimei.

Te furișezi prin porțile dosnice ale cetății
Ca un pîngăritor de cadavre,
Pe pietrele trotuarelor toiagul tău nu mai trezește
Acele acorduri furișate ca niște șopîrle în apele pianului
Privirea ta ca o apă regală nu mai spală aurul
obrazului vrăjit.

Te-ntorci, te frîngi,
Ca o alee prin grilaje.
Tristețile căzute pe-ncremenite statui
Și cheile în rugină hîrîie ca niște dulăi
Și clapele florilor nu-ți mai recunosc degetele paralizate
Cînd în iederă se-oprește năluca unui surîs,
Aici ești un străin și tot așa acolo.

Sîngele tău e un tavan care și-a stins lumina,
Liliecii sunt acum mierea din scorburi,
Nici o stea nu-ți zgîrie obrazul de lut,
Nici un pește-emoție, în inima acvariu,

Că-n armele vechi mai bîntuie o lumină,
Mai răscolesc tîlharii icoanele din piersici
Un vultur mai rotește peste tăcerile înalte :
Și ziua trece subțire ca un tăiș prin pagini
Lovește ferestrele cu o aripă mai obosită,
Și te refuză orașul
Ca pe o pasăre
Ca pe o tăcere.

Atunci
Pe limba de aer se sparg stelele
Ca semințele prea coapte
În parcuri artificiile toamnei
Au început să ardă între grilajele de frunze
Și eu încerc, ca pe o monedă, aurul numelui tău
în prundul unui ecou
Încerc lacătul zăngănind în sîngele trecutului,
Arpegiul desfăcut pe claviatura de trenuri
Și eu încerc drumul spre capitala înaltă a cîntecului.

Zilele încremenesc în staniu
Și anii desfac o purpură mai lentă în artere
Niciodată mîinile tale nu vor mai smulge dulcile acorduri
Din instrumentele de călătorie.
Și depărtarea ca o iarnă alunecă între talazuri,
Trecutul e-o pădure incendiată în urmă
Și tu nu mai sări sprinten prin cercul aventurei ca un trapezist
Șerpii înnodați ai zărilor :
O marmoră încolăcită pe tîmpla unei mansarde,
Un ban de aramă,
O cenușă fină pe vorbe,
O tristețe pe care ți-o aruncă salbele numismate ale ploii

Voi sta pînă la urmă îmbrăcat în toate poemele
Ca un pom încărcat care așteaptă între fructele glorioase venirea veștejirei
Ca o dansatoare tîrînd, eșarfă, destinul între coliere și brățări,
Ca un somnambul în odăjdiile viziunii urcînd spre lună
Ca notele purcese din pian în auroră.

Dar pîn-atunci pe țărmuri să rătăcești cu planete
Să mai încerci în porți rezonanța stelelor vestitoare
Să mai înalți o pasăre ca pe o flacără de aiurare.

Necuprinsă lumină în lut
Ca o formă poposită-n țiglă
Să te legene glasul de demult
Să oprești coamele cîntecului în spilcă.

Astăzi între comorile nemișcării
Cu zimții vieții zgîriați pe unghii
Astăzi încă împarți fiecărei
Apariții, apele din privirea amintită.

Astăzi prin triunghiul de sare
Păunii oceanelor mai perindă

Și scheletele ghețarilor mai albesc în fluvii
Și fiecărui înger îi încredințez o literă :

Sunt douăzeci și șase de îngeri pe care îi voi regăsi între flăcări
Și din semnele lor amestecate se vor deslușí alte cîntece.

Cînd ancorăm lumina în fermecate porturi
Cînd pe treptele poemului covorul de azur se desface
Te aștept aici în respirația versului,
Miracol să apari ca o statuie de apă la scăpărarea fulgerului.

Te aștept pe țărm aici
Între algele negre uitate de maree,

Dar nici o vioară nu răspunde
Cînd vîntul în dinți sfîșie socul,
Nici un jăratec nu se dărîmă cu un vuiet plăcut ca o frecare a fosforului.

ACESTE MÎINI

lui Zaharia Stancu

Aceste mîini aceste pupile stinse-n noapte
Ca focul dulce-al bărcii cu pînze în crepuscul
Și auzul în cenușe ca flautul în țăndări
Nu se va mai înfiora la atingerea glasului și a amplelor zvonuri

Mările deshămate din frînele furtunii
Și renii în odihnă sub boreale arme
Privirile întrerupte aceste pontlevisuri
Te-apleci spre vioara mută ca spre un gît de femeie.

Dar dintr-o dată părul aprins în buruieni
Incendiază un țipăt în piepturile uscate
Și ziua vîlvătaie pe șesurile vaste
Va face să auzi din nou cum se topesc în trosnet
luminile prinse-n ghețuri,

Vei apărea pe drumul strălucind de-o goană hivernală
Cu vînturile înfiorate ca finele boturi ale haitei
Cu noaptea ascunsă-n geantă ca un vînat nepermis
Cu zdrențele zăpezii pe lamele de pumnale.

Chemare vindecată pe rana aurorei
Stea urma unui deget pe cupa de răceală
Și numele în voce ca ancora la proră
Flacăra prelungită în luminoasa faptă.

Din plantele țîșnite prin terestra dantură
Fluvii îmbrobodite în liniile glaciale
Cu păpădii ca arbori plesnind în zarea scurtă
Și pasul tău covorul memoriei să-l calce

Dar dacă rîcîi țărîna vei găsi lîngă țelină
Un craniu albit de zăpada mult mai pură a putrefacției
La ce bun să spinteci pîntecul memoriei
Să o faci să sîngereze ca un vițel pentru împăcarea finală

La ce bun să recunoști în torentul de cuvinte
Plantele fabuloase și turmele sublime
Să spui : aceștia-s urșii, aceștia sunt hulubii
Aceasta-i șoapta de iubire care ne-a învăluit în
după-amiaza unui strugure.

De ce-n lăptoase dealuri colierele de lacrimi
Purtate de femeie de la-nceputul lumii ?
Țîșniți țipete de șacal din tițele de tenebre,
Și voi călugări : ștergeți de pe sfeșnicul capului meu
picăturile de seu ale vieții

La ce bun să dai un nume culorilor slăbite
Ploilor deschise ca niște uși ale cuștilor
Prin care se vor libera fazanii și picherele dresate
Și plămînii vor învăța să respire o atmosferă astrală.

Vierme ca o răsplată pitit în miezul castanei
La ce bune arpegiile în brazii împodobiți cu cascade
Amintește-ți : e somnul etern crescînd în tine
Pasăre care se mărește apropiindu-se de oglinda fragilă
a vederii.

Vocile încărcate ca niște fructe exotice pe corăbii
Și iarna un perete cu suliți transparente
Cu copacii goliți de frunze cum de monede o pușculiță
De unde vine pînă la gura mea această vocală limpede

De unde ca o piatră alunecată-n apă
În sîngele meu face cercuri numele tău scump
Miracol care-oprește convoiul de cadavre
Tîrîndu-se sub gheață ca niște rădăcini.

Și focul o pedală pe translucidul spațiu
De unde somnu-n țăndări ca o glastră a luminii
Și-auzul revenit în ureche ca un fluture în larvă
Cu-o deșteptare clară umplînd buzunarele peisagiului.

E-n semne alternanța dintre surîs și noapte
Și un ecou aduce hrana frugală a tăcerii
E vîntul care despletește o plecare, o revenire
Fantomele apărute la miezul de noapte al amintirii.

Vei fi redat pămîntului ca o cutie cu sunete,
Și cuvintele-năuntru ca niște soldați de plumb
La ce bun să numești cortegiile de fulgere
Cînd totul se va amesteca în descompunerea luminoasă

Și miinile tale-oprite în drumul lor prin rouă
În inima ca-ntr-un pahar in care le vei spăla de sînge
Și aerul se arată ca o făptură nouă
La ușile iubirii în suvenirul lînced.

Mai sunt asemeni mie la limita terestră
Pîndind cum ziua-și trage sabia într-o teacă
Și călătoare păsări prin bucle ca o zestre
Fluviile reîntoarse în ploaie ca la matcă.

Om, ca un zbor în spațiu, destins în remușcare
Om sau femeie-n miezul acestei solitudini
Penumbră ca un ornic bătînd în fiecare
Răspuns fără contururi ca o privire fixă.

E transfuziunea nopții în insomnia rece
Trupul lovit în spasmuri de stîncile tenebre
Și alții asemeni ție au stat pe malurile tumultoase
Ca să salute apropierea-n smulgeri a bărcii de lumină.

Și alții din mesteceni au smuls suave-acorduri.
Din porumbei au scos zborul ca pe-o scrisoare
Și puținul sînge care le-a rămas pe miini
S-a amestecat cu lucirea de podgorie în rubin a soarelui

De-aici se vede drumul trasat de migrațiune
Scheletul lăsat în vale de căutătorul de aur
De-aici omul clădește zăgazul pentru vorbe
Ca mai puternică să devină cataracta de țipete.

Și să gifiim gonind spre primăvara din lacrimă
Cu flora care conduce lumina ca pe-o mireasă
Cînd vîntul a răscolit pe pupitre marile cărți ale iernei
Și florile urcă din adîncimile pămîntului ca niște clopote scufundate.

Și să călcăm în iarba udă a cîntecului
În care se sting potecile ca niște alămuri vechi
Și șoimii ondulează prin frunțile de aer
Pînă ce seara ca un abur iese din porii semănăturilor.

Să aruncăm pe rugul pădurii un peisagiu
Cînd sîngele a fost vinul gîlgîit în artere
Să salutăm alături de om și de femeie
Aceste miini, aceste pupile stinse-n noapte.

DIN PERIODICE

TRISTEȚI DE TOAMNĂ

Ferestrele cernite și streșinile roase
prin care curge brună tăcerea nopții joase
(ca un tavan sub care privirea ți-o apleci)
și ulițele strîmbe ca niște brațe rupte...
S-a ostenit orașul cu toamna grea să lupte
și-acum își frînge trupul sub biciul ploii reci.

Prin locurile-acestea (azi, parcă sunt morminte)
ne-am frămîntat (ca plopii) duioasele cuvinte
și ne-am privit în ochii în care lebezi plîng.
Trist, au zburat de-atuncea ai părului tău corbi
și sufletele noastre sunt azi ca niște orbi
care pe uliți negre sub vîntul sterp se strîng
și-și picură (ca cerul în zdrențe) deznădejdea.

Plîng iară lacrimi albe stelele în fîntîni
și trenurile pleacă cu-aceeași întristare,
și frunzele cad iară trudit, ca niște mîini,
pe care le zdrobise și ultima așteptare.

În nopțile mîhnite, de ploi și liniști roase
ce caută pe drumuri, orb, sufletul meu frînt ?
Ia-i, toamnă, de pe umeri clipele dureroase
și-ngroapă-mi-l o dată cu frunzele-n pămînt.

GARĂ DE PROVINCIE

Mi-e sufletul o gară mică, de provincie.
Cărămizile roșii s-au învechit și sălile sunt pline de
melancolie
Călătorii au semănat desperarea
și au plecat...
Cîți or să mai vie ?

Totuși, băncile roase îmi sunt dragi,
acolo au stat visători veniți din departe,
și au privit cum trenuri molatece trec, — iluzii vagi,
răspîndind bucurie și moarte.

Lămpile prăfuite clipocesc noaptea, pleoape grele,
Și paznicul care merge singur pe peron
trezește, deseori, ca pe-o pasăre, plictiseala odăilor
deșarte
și, prin aer, e-un fîlfăit de aripi monoton...

Toamna a dăruit gării mici
frunze de hîrtie galbenă.
Șinele care se desfășoară ca niște panglici
sunt, poate, fire din poveste, desfăcute
de iluziile, pe-aici, de mult trecute.

S-or mai întoarce oare înapoi ?
Eram odată, doi...

Acum, pe marginea cărării au crescut
în loc de flori, pietre cu numere — chilometre.
Sunt aducerile-aminte, pe care-i scris
cît drum nădejdile au străbătut
(cine le-a trimis ?)
pînă la sufletul meu, gară de provincie.

De la o vreme, vor sfîrși toate...
Gara, cu peronul mic,

se va nărui de vechime, de plictiseală poate.
Și atunci nu va mai fi nimic,
decît amintirea pietrelor numerotate...

Mi-e sufletul o gară de provincie...

ELEGIE

Casele cu șorțuri de liniște și de umbră par niște
călugărițe bolnăvicioase
care au ieșit să se preumble duminică, pe ulițele
adormite și joase.
Pe-aproape, o pasăre dintr-o clopotniță geme sfîșietor
și greu.
În apus, soarele se lovește de garduri rupte și plînge.
Vezi ? Oglinda lacului aceeași neliniște răsfrînge
și tristețea, ca un frig aspru, pătrunde în pieptul meu.

Oare zilele mă vor duce mai departe, pe drumul
acesta ? Viața nu sfîrșește aici ?
Duminică fărîmă nisipul clopotelor de acoperișuri.
Trec prin vreme ca prin niște urzici,
și mîhnirile mă străpung adînc, asemeni unor tăișuri.

Acum, orășelul a adormit ca un copil, cu fruntea
plecată pe cartea serii.
Întind mîinile și te caut prin apa domoală a tăcerii,
Pînă unde, drumul acesta mărginit de urzici mă va
purta ?
Vreau, ca pe-o iarbă în care să mă pot odihni, privirea
ta
și trupul tău, asemeni unui flaut în singurătate.
Vreau ochii tăi, — ferești în care cu degetele amintirii
să pot bate,
și copilăria să-mi răspundă dinăuntru, cu un glas
înfiorat și stins,
încît să-mi pară că o făclie galbenă și mică s-ar fi
aprins.

Strigătele mele — bulgări de omăt — de peretele
înserării sunt sparte.
Tot mai dureros te chem, pe ulițele ghemuite și deșarte.
De ce nu vii ? Nisipul clopotelor între miinile tale
subțiri s-ar prelinge
și-atunci pe sufletele noastre bucuria stele luminoase
ar ninge.

Astfel, deznădejdea se prăbușește peste mine, ca un
mal.
Încerc să te caut iară, și nu știu în ce parte.
Pe lingă mine trece, duminica, asemeni unei bătrine
înfășurate în șal
și zilele, ca pe-un orb, mă iau de mînă și mă duc mai
departe.

CLOPOTE

Cîntecul clopotelor s-a lovit de geamuri,
așa, ca de pereții unei odăi închise, o rîndunică.
Și-aud, acuma, fîlfîitul unor amintiri,
cum în suflet, asemeni unui colb des, mi se ridică.

E toată copilăria care la glasul clopotelor se-ntoarce,
trist
ca un școlar, la strigătul clopoțelului în clasă.
Pe drumul pietruit al trecutului, îi ascult pașii durerosi
și simt cum deznădejdi vechi pe umeri — ziduri
prăbușite — mă apasă.

În adînc privesc zilele — păsări prin tufișul amintirii
pierdute
Fiecare dangăt luminos e-n pieptul meu mai mult o
picătură de sînge,
pe față și pe mini apa sunetelor plînge
și tresărirea ta vine prin desișul mîhnirilor să mă
sărute.

Toate n-au fost, poate, decît basme spuse împreună, de
mult.
Tu lasă acum copilăriei să-i fie clopotele bulgări de
zăpadă,
să mi le arunce în fereastra sufletului
și întreagă tristețea lor pe vitraliile obosite să recadă.

ODĂI ALBE

Seara care a vrut să-și treacă mai departe pînzele
subțiri
s-a oprit peste orășel, agățată de crucile bisericilor
însingurate.
Stelele s-au risipit asemeni unor fărămături de oglindă
și zăpada liniștit s-a așternut cu aceleași învăluràri
întunecate.

Deschid ușa tristă... La geamătul cunoscut
lucrurile adormite clipesc pleoape de umbră sfîșiată și
bună.
Afară seara își tremură fluierul prin frunzișuri
și-aruncă-n geam același nisip bolnăvicios de lună,

Trec prin odăile știute, și te chem.
Pașii tăi au rămas, scoici mici, în somnul covoarelor
liniștite.
Portretele rostesc aceleași vorbe de prietenie
și același cîntec împletește seara între perdele umilite.

Astfel : ultimul tău surîs îl recunosc aici,
ca pe marginea unui pahar, galbenul ultimei scuturări
de petale.
De-atunci, asemeni unor albine, mă urmăresc privirile
tale
și simt pe buze mierea mîinilor subțiri și mici.

în vatră, cenușa tristeților noastre brune
stăruie ; știi, sufletele ni se alăturau ca-ntr-un sărut
două guri.
Sub pașii mei trecutul e o înfiorare nedeslușită de
strune
și amintirea ta mă impresoară tot mai mult, ca răcoarea
umedă a unei păduri.

Odăi cu pereții zîmbind trist !
Aceeași deznădejde își implîntă în mine sapa.
Și văd cum amintirea zilelor luminoase a rămas aici,
ca un pietriș alb într-o vale din care a secat apa.

Țipătul unei păsări s-a oprit la ferești...
Rămîn așa să plîng basmul tinereții de mult sfîrșite.
Mîhnirea începe să mi se audă asemeni unui ceas pe
care l-aș purta ascuns
și spre suflet mîinile mi se strîng dureros, ca două
strigăte înăbușite.

BRODERII

Melancolia mea stăruie la ferestile despărțirii.
Vezi ? E ulița mîhnită pe care pașii tăi de atîtea ori au
trecut.
Pe stavilele tristeții mătasa amintirii tale se țese albă,
și-n suflet nisipul deznădejdii brun s-a așternut.

Știi : pe singurătate privirea ta a crescut verde ca un
mușchi pe stîncă.
Tu ai rămas aceeași lumină galbenă în ochii mei
întunecați,
și de-acolo din despărțire gîndurile noastre se împletesc
încă
așa cum pe sub pămînt rădăcinile a doi copăcei
îndepărtați.

De ce nu vii de pe lucruri colbul atîtor mîhniri să-l
ștergi ?
De pe mine tristețea de unghiile tale mici ar fi cojită,
și întreagă deznădejdea aș zidi-o în mine
cum la înălțarea unei case umbra cuiva e zidită.

Vino așa nesimțit cum ar veni o lumină de sară.
În preajma ta zilele vor fi odăi proaspete și curate.
...Pe balconul știut vom întîrzia ca două ace de
ceasornic care au stat,
si noaptea toate clipele ei limpezi are să ni le arate.

Atunci, pe frunte, mîna ta să lunece subțire,
cum pe cerul alb, firele de borangic ale lunei ;
sub melancolie, gestul tău să aibe tresărirea înăbușită
a strunei,
și peste mîhnirea părului evantaiul glasului tău molcom
să se resfire.

...Perdelele despărțirii s-au întunecat,
aștept să-mi deschizi singurătatea ce pe-o ușe,
ulița se oprește acum sub alte ferești,
și toată tristețea mi se fărîmă pe mîini — întunecată
cenușe — ...

STROFA I

Monsieur l'archange est un bon chef contable
Euridice : să-ți prind ochii cu ace de siguranță
te rog pînă aici fără aluzii matematice
Euridice mă duc să mă culc

STROFA II

Euridice mă duc să mă culc
te rog pînă aici fără aluzii matematice
Euridice : să-ți prind ochii cu ace de siguranță
Monsieur l'archange est un bon chef contable

C-da 271 coala 13

HIDROFIL

Vîntul e pătrat invers 50 LEI util gazometru
interstițial cheamă hornar pentru esofag
ein zwei pentru sept huit dieci
temperament scafandrier în portefeuille
sistem nervos apoteoză eu bumbac
omletă confecționează clorofilă castrat
acul de siguranță ușa s-a închis în
inima cu acetilen îmi e foame îmi
e întuneric îmi e dicționar telefonul
cu barbă cochilia desface sonerii
almanah strada

AAAA AA AAAAA AAAA
E EEEEEE EEEEE EE

toate orificiile sunt contoare electrice
Agamemnon : vă spun că e extraordinar
cutia asta urinează gramatical
grilajul incognito violonist encrier trece
în eprubetă cronometru poartă favoriți
Herrogott est un grand tricheur
în pilulă a sunat mezzanotte
clapa tremură în armăsar ce
fervent locomotiva și-a șters
roțile de preș vagon restaurant
e o frază politicoasă
victor brauner donville stephane
roll micznik gehen spatzieren
emisar oferă ocaziune albastră manometru

★

Ediție specială elevator victor brauner oxidat
interbancar calculează glasul în ambalaj
anuar bandajează timbru poștal
creier automat mestecă injector aperitiv

★

stradioN erasmic debleiat meridiany intestin
afiș cîntă în mi bemol amiral numără inevitabil & Co.
pian cauciuc împarte salariu submarin avion
subt umbrelă oferit în gradație miracol intermediar
ventilator face gimnastică pe un abonament cl. II-a
forestier
Wagon-Lits sare de la etaj dezinfectant
formulează strigăt numerotat ipoteză cablu FEROWATT
almanah își face plimbarea stilizat succede funcționarism
POSTE-RESTANTE luna în ambalaj mașinist bisturiu
ține minte docent pe acoperiș incandescent fredonează
în album geografic fox-trot aici oprire facultativă
sîngele hipic pentru carburator ambulant extaz
în arteră galop anunță subteran pijama
dizolvă plămîn în vermut bilanț aforism
asasinatul 315 veston electric colecționează mărci

SEMNALIZĂRI [I]

Pian lent, cerul de gutapercă uite viziune atrofiată
cinematograf incendiat, abecedar abstract, calendar.
Peste pod ca o nucă de cocos s-a spart o lumină, far
la fiecare stîlp o stea ca un nod de cravată.

Gîndul rupe mături, toamna a plîns în adevăr
vîntul strînge pentru pomii fără frunză chetă
cîntec fărîmat în așchii, prin sita de brumă lunetă
autodafeu amurgul și convoi casele cu cenușă în păr.

Ascultă de aici corul afișelor, dactilografă saltimbanc
zbor
deschisă cartea de rugăciuni Oberchelner bilanț astral
singur prin toamna balcoanelor fior vesperal
prin urmare (de ce ?) stele și îngeri au coborît fără
ascensor.

Stăruie promenarea terestră a caselor, șoaptă ca fum
în parcul comunal băncile și-au pus surdină.
Ascultă pulsul bulevardelor și motor zvîcnind —
inimă citadină.
la barieră sălciile ți-au ieșit ca gîște în drum.

Ritmul încuiat și firmele vorbesc cu glas tare.
Oraș volatilizat și-ți spui : prin viața ta Clary a trecut
cu o viteză interzisă de Biroul Circulației. Steag mut
tristețe în veștejiri un glas mîinile sunt amare.

Tîrziu, pe-acoperiș luna și-a plimbat faetonul cu lapte
Presimți mireasmă policromă, inimă cerc învins
lovești racheta liniștii acrobație pe gîndul arc întins
caută în gîtlejul cocoșilor ultima sîngerare de azi-noapte.

Auzi ? Dimineața se apropie în pas gimnastic VITEZĂ
Clopotele își bat capul de pereți. Treci
Strigătul fabricilor se destinde ca un aparat Sandow.
Deci
Toți pomii fac gimnastică suedeză.

1922

SEMNALIZĂRI [II]

Meeting, music-hall, vermut amurg calculează
exponentul stelelor dancing, gîndul hialin Simplon
bulevardele sunt azi în voce, cerul un zvon
tango și triunghi isoscel violoncel patinează.
Noaptea vine cu întîrzieri, pasager citește mersul
trenurilor submarin
tristă meningita pomilor felinar ancestral gelatină
frunze au aplaudat benevol vîntul în rogojini cortină
serviciu municipal, nervul capital cerc deplin.
Anevrism elegant peisagiul lacul respiră politicos
Wat

clopot prelungit în femur cocoș în costum civil
solfegistă nevralgia, notă de pian Hedda, pătrat inutil
cerul conform cu legea timbrelor, înstelat.
S-au spart becurile de gaz fulger tăiat
uite miopia vitrinelor, foxtrot (în pupile) foetus sare
prin fiorul coroanelor taxele de înregistrare
nemotivate schelele trupul în aer înșurubat.
Funcționarism vibrează diapazon orașul permisă
sinuciderea BANI
toată noaptea vîntul a tăiat frunză cîinilor, medicament
arătare
curînd străzile se vor bate cap în cap prin urmare
cordon reciproc arborii își urează „La mulți ani".

1922.

SEMNALIZĂRI [III]

Antrepozit lăuntric, mădular astral, danț trist
în arpegiul vagoanelor bemoli lunari, arc stingher
noapte : umbra cetății toată zvîrlită peste cer
pentru conștiința orașului țignal de gardist.
Privești conjunctivita ferestilor fapt divers
pod nechezînd lacrimi în gunoi suflet de închiriat
dureros în vărgarea străzilor pas și steag sîngerat
peste casele de piatră zbor pierdut gînd șters.
Auzi clopot vocalizînd, toamnă cu act dotal
mărturii cer autodidact fîlfîiri surdină
ochi de sare te-au urmărit în embrion lumină
rană și chioșc de lemn, vînt prea sentimental.
De aici pulpele umblă ca în abecedar
ultimul cub tremură în rubin
cîntecul lovește strîns pînă în intestin
mușchi și ghips sărutul interzis amnar.
Pe sub lămpi cu cămăși de noapte înger stereotip
extragi rădăcina pătrată a stelelor iată
în migrena orașului inimă galvanizată
lună cu robinet închis făină linotip.

DISCURS PENTRU COMEMORAREA CÎINELUI SERAFINA

Sufletul tău, o limbă roșie prin măsele,
Și ochii plînși în cerul îngustei depărtări
Cu fulgerul sub coaste înfipt pînă-n prăsele
Cîntecul alb din turle rotit între brățări,

Cu labele oprite pe hohotul de spumă
Blîndețea în privire ca pe-o mireasă o-neci
Sprinten la șuieratul acestui vînt în glumă
Deosibeai profetul prin trecătorii blegi.

În trupul ca o cupă ți-ai înălțat destinul
Și-ai împărțit taifasul cu dîrji vizionari
Cînd în gîtleje visul își gîlgîise vinul
Și prin ferestre noaptea mînase păsări mari.

Tu-ai știut prietenia, o panglică eternă,
Ce-nfășurase fructul și inima-n vîltori,
Poetului în somnul pe scaune tu-ai fost pernă
Dar din tăcerea nouă te-ntorci de-atîtea ori.

Stemă, glasul va smulge pumnale andaluze
Și astrul ca o tîmplă pe umărul meu gol
Aduce o-nfiorare de nevăzute buze
Și-apari aureolă în gînd cu Stephan Roll

Sporești în resemnare umana suferință
Flori răspîndite-n aer cuvintele ca oști
Cînd stăruie lătratul suav ca o căință
Și mîna prin cenușă schelet o recunoști.

VIORILE DE FUM

Din mînă în mînă
O eșarfă de sunete
Au venit ape mari
Ca niște cîini cu limbile scoase.

Printre arpegiile oprite
Cu norul lîngă o fereastră
Să descifrezi o dimineață
Din florile-semne stenografice.

Livezile strălucite
În oglinzile fructelor, în cămară
Și pe deasupra trec zilele
Cu vîsliri din aripi tot mai ostenite

Și umbrele din pădure
Furișate în odaie
Printr-o lentilă a orei
Poți recunoaște trecutul :

În armele vechi
Se trezesc deodată vînătorile
Și-și amintesc chiotele dispărute
Ca o vioară atinsă de o fantomă.

Așa : între zidurile care se înalță
O dată cu lebedele liberate din cascadă
Între iernile fără cuvinte
Culcate între vitralii,

Între focurile de tabără
Strălucind în pupilă
Cu fuga roșie a ciutei
Urmărită de un apus,

Vom sta în seară
Pînă ce respirația nocturnă
Să pătrundă în șoaptă
Ca o sfărîmare de creangă.

Vom pături lumina
Ca o îmbrăcăminte de mobile
Pînă ce ochii vor distila
Niște otrăvuri foarte fine

Şi în cristale
Vor rămîne privirile
Cum în alcool sunetele
Cum în bucle mîngăierile.

ACEST RĂSUFLET

Ce-am presimţit ? Să fie o pasăre de apă ?
Sau glasul care-n mine să tulbură precum
O creangă ar atinge oglinzile de fum
Şi undele, prin vîsle, spre-o nouă toamnă scapă ?

Prezenţa ta aicia. Şi gura ta. Acum
Nemăsurat, să umplu suava ta pleoapă
Iubirea brusc trezită, cum ai atinge-o clapă
Fără să ştii un flaut căzut noaptea pe-un drum.

Dar mîinile în mîna-mi nu sînt. Au fost ? Nu sînt.
Şi părul : o mireasmă. Şi ochiul : arătare
Doar lebede : sunt pomii, se scutură de vînt.

Şi limba se-ncleştează. Nu te mai chem. Plecare,
Sau revenire. — Auzul se-apropie de pămînt
Şi în străfund răspunde un sînge-n fiecare.

O FEMEIE, UN FULGER

Nu-i numai cîntul, lebăda, nu-i glezna
Melodioasă horbotă în oră
Nu-i lampa preschimbată-n auroră
Limpede pîine, frîntă-n două, bezna.

Poate-i obrazul, linişte, sonoră
Poate un bob de strugure mai lesne-a
Păstrat amiaza. Şi în aburi ieslea
Ezită-n fînul clar, un bot, o proră.

Dar poate asemeni pielei unui şarpe
Aici pe pietre va rămîne glasul.
Oare, secate, fluviile nu-s oarbe ?

Soarele-atrage ca pe-o creangă pasul
Şi-apoi, cuvinte, oasele le-absoarbe
Şi nu ştii : cînt e, glezna e sau ceasul.

POSTUME

PATRUSPREZECE SONETE

(1934)

[ILUSTRE ZIDURI]

Ilustre ziduri, mări transfigurate !
Și voi, rănite zile pe un scut
Crepuscul din lut ars crescut
Spre mîini ce-n cer și-aici vor fi curate,

O ! Cîmpuri fericite. Munți ce-ascut
Noi zări. Oraș natal. Prieten. Frate.
O dimineață alt obraz și-arate,
Soarele-ntors cu turme la păscut

Formele-acestea-n gînd sau în afară
Freamăt au fost, țărînă, moarte foi.
Raza n-aprinde-n pulbere-o fanfară ?

Hulubi cuvintele vin înapoi
Și-o veste-aduc mai dulce, mai amară
Cînd mă apropii, ziduri, cu alți ani, de voi.

[COMPASU-ACESTEI APE]

Compasu-acestei ape, prin frunză prin secundă
Cînd pentru-o noapte numai sunt printre voi. În zori
Voi trece cu-anotimpul prin pîlnii de cocori,
E mai rotundă vocea în tabără, mai scundă

Prin odihnite arme, prin glezne suple, ori
Prin ochiu-n care ziua, pasăre să s-ascundă
Neliniştea mea creşte sau se retrage — undă
Străin sunt. Singur şi treaz ca alte ori.

Bătuţi în şea : luceferi. În rădăcini : merinde
Somn fraged tors, în corturi, din umeri de femei
Coardă de arc, un sînge, spre ziuă se destinde.

Şi sună o plecare cu legături de chei
În vreme ce din mine o umbră se desprinde,
Eu plec. Dar o nălucă rămîne printre ei.

SÎNGELE SCURS ÎN PALMĂ

Ia-mi inima în palmă ca pe-o frunte
Şi guşele cuvintelor ca vine
Umflate să ţîşnească înspre tine
Pe faţa lunii ocean sau munte

Reîntîlnire. Zumzetul de-albine
Sau funigeii cari înnoadă funte
Nu-s mai suavi ca şoapta mea oriund'te
Simt că te apropii făcător de bine.

Să-ntîrzii naşterea acestei şoapte
Cu-o clipă sau c-un veac, ca mai profundă
Să fie-n dinţi chemarea. Zi sau noapte.

Ce va răzbi cu-o floare, cu o undă
Prin lut, vestindu-ţi luminoase fapte
Şi-n palmă inima zvîcnind rotundă.

TU SAU EU, SAU ORICE

Ziua, distanţa,-nchise în pupilă
Aici, acolo-n amintire iarăşi
Ca două ape întîlnite cari îşi
Topesc oglinzile pe-aceeaşi filă.

Uniţi sau dezuniţi. Duşmani. Tovarăşi
Nu-s eu. Sunt tu. Obrazul de copilă
E-al meu. Sau nu e. Dragoste e ? Milă ?
Că-n orice clipă sieşi altul pară-şi.

M-apropii sau mă depărtez ? O tristă
Şi bucuroasă, laolaltă, voce,
Acum e şi nu e. O batistă.

Şi-o iederă de fum suind pe roce
Sau sus pe pisc cît soare mai există
Şi versu-acesta-i eu sau tu. Sau orice.

DINCOLO DE NOI

Nici aburul, nici cîntecul, nici planta
Din care ziua suie spre tenebre
Nici oceanele vibrînd în verbe
Nici toamna-n mărăcini rupîndu-şi manta,

Nici ceaşca-n care primăvara fierbe
Cu pasul scoborînd prin frunze pante
Şi nici vînatu-nsîngerîndu-mi geanta
Nu-mi vor sluji. Sub frunte zvîcnesc febre.

Mut ? Orb ? Aieve, mi-ai reda suavă
Tu numai, glasul luminos, unealtă
Vînt pînza vieţii desfăcîndu-mi, navă.

Şi, flaut, tu, sau auroră-naltă
Un dulce foc pe ochi. Şi o otravă
Pe buze dînd eterna zi : cealaltă.

ALT CALENDAR

Numele tău pe buză sau în minte
Cum taie unda păstrăvul mai iute
Chiar mută gura n-are să te uite
(Ciungul mişcă-n gînd braţul ca-nainte).

Sperioşii ochi rămaşi ca două ciute,
Şi păsările, cîte, prinse-n ţinte
Nu ştii ? Treceam prin vad şi-ţi spuneam : „Ţin-te
De gîtul meu". Te luam în braţe : „uite".

Rîsul se lua la-ntrecere cu rîul
Ce fu mai fraged ? Unda sau cuvîntul ?
Cocorii-şi desfăceau în zare brîul.

Septembre clar. Mai gîfîie pămîntul ?
Mai vin convoaie de oglinzi cu grîul ?
Numele tău pe buze... Numai vîntul.

FUGA POETULUI

Viu mînzul. Plajă. Spumă în zăbală
Şi-apusurile prinse de oblînc
Un soare pal în braţul stîng
În braţul drept o lună pală.

Lance rotită-n cer sau în adînc
Rotundul ceas pe-obraz goană ovală
În sare, cîte, mările le spală
Lumini, atîtea, în mărgean se strîng.

E zi ? E noapte ? Unanimă apă
Făptură-umbră. Cîntec e sau prinţ.
Copit-atinge nevăzuta clapă.

Vocea s-aude răsunînd cu zimţi,
Pe margini fuga în şopîrlă scapă :
Amurguri, zori s-au sfărîmat în dinţi.

SCOICA DE PĂMÎNT

Lăuntric zvon ca viitoarea vioară
Din brazii, cîţi, de fierăstrău ucişi
Cu broateci, stele-n lac privesc cruciş
În mîl, la fund, cuvinte se-nfioară.

O zi, o buclă pe acest tăiş ?
Acum, ca la-nceput, a cîta oară ?
Pasăre, sîngele, mai jos coboară
Şi intră sub pămînt ca-ntr-un hăţiş.

Atît. Sub talpă va zvîcni o guşe
Un os, un flaut, împietritul vin
Cu lacăt aurora ca o uşe

Dar virtuale viori vei şti cum vin
Să suie cu sufletu-n cenuşe
Şi-n lutul-scoică : acest vuiet fin.

UN STRĂIN LA POARTA ORAŞULUI

Oprit aici sub foşnitoarea barcă :
Stejar sau flaut. Curcubeu sau rană
Nu intru în cetate. Vară, iarnă.
Trecură. Stau. Cetatea creşte parcă.

C-da 271 coala 14

Văd piața. Tineri. Nunți. Femei. O goarnă
Cheamă. E-amurg. Acum prin poarta largă
Ziua-și duce oglinzile pe-o targă
Și-n mărăcini cu toamna le răstoarnă.

Un an. Alți ani. Afară sub coroana
De frunze-aștept. Nu știu ce-aștept. Minune
În burg ? Un sînge nou va umple cana.

E-un dar al ploii ? Fulgere ori tune
Văd cum se naște sau sfîrșește goana
Și în sonet despre-un străin se spune.

ODĂI VISATE

Cînd trec pe unde fùrăm iubire prin odăi
Și umbre de-altădată mă-ntîmpină mă-ncearcă
Un lacăt ruginește în aer și e parcă
S-ar auzi un geamăt de dulăi.

Nu mai sunt eu ? Sunt altul ? Și haina nu mă-mbracă
Îmi cade de pe umeri. Și umerii-s văpăi.
Și pasul regăsește singur, uitase căi
Gînduri zvîcnesc ca peștii în pescăreasca barcă.

Îmi pipăi tot trecutul și-l recunosc — armură
Dar nu mai știu pe clape să cînt și nu mai sînt
Insul de vrajă care să-nvie scumpa gură.

Genunchii — două urne — se-apropie de pămînt.
Și umplîndu-i de argilă ca de o apă pură
Trec tremurînd pe-alee prin cîte umbre sînt.

[MAI NEVĂZUT OBRAZUL...]

Mai nevăzut obrazul rămas într-o oglindă
Cearceaf tîrît, sub baltă, al unor clare zori,
Sau peștii tăi în mine alunecînd ușori
Imagine, din slovă, polen să se desprindă.

Umăr întors în flaut ; arc suplu în picior
Păunii cînd sub gene cu ploile perindă
Frunte-n azur, aceeași, sau flacăra sub grindă
Cu lebede pe-o apă, și-n mărăcini cu ciori

Din lut întors, cenușă, profilu-acestei strîngeri
Ce rouă a fost glasul ? Și ochii — ce ferigi ?
Te depărtezi pe-o spumă cu bucurii sau plîngeri

Dar gura c-un fier roșu, iubire să mi-o frigi
Și-n frunză, revelație, cu primăvara sîngeri
Și-aud cum din adîncul oglinzilor mă strigi.

[PASĂRE EȘTI...]

Pasăre ești. Sau flaut. Sau havuz
Soarele-ți spune : „vino". Luna : „ia-mă".
Orașul te respinge sau te cheamă
Văz ești în auroră. Și în amurg : auz

Ce stele-s deci acestea și ce teamă
Foșnește o mătase-n pomii uzi
Prea coaptă floarea. Sîmburii prea cruzi
Din care timpul se desface — scamă.

Nehotărît. Veri. Toamne. Primăveri
Căruțe cu luceferi trec prin iarnă
Sau mîini pe țărm plutesc spre corăbieri

Ce stele deci, ce plante să se cearnă
Prin ochi ? Orașul îl refuzi, îl ceri,
Și șovăi pasăre-mprejur sau goarnă.

[TEMNIȚĂ E SAU CÎNTECUL DE FUM]

Temniță e sau cîntecul de fum e
Cînd ziua plimbă-n soare un pămînt
Pasăre gîndul zbată-se-n cuvînt
Gura s-atingă nevăzute spume.

Aproape sau departe-aceeași lume
Și lemnul viorii netezit de vînt
Pe inimile noastre cîte sunt
Răsară, lună, visul ca pe-o culme.

Dantelă în auz suavul glas
Fețele : două. Dar privirea : una
Somn viziune-nchisă în atlas,

Cum anotimpuri pleacă, vin întruna
Fereastră, sîngele deschis îl las
Tu-l luminezi acum și-ntotdeauna.

[SUFLETUL FLORII...]

Sufletul florii care-a fost aici
Un timp ne mai răspunde, ne mai minte
La fel, parfum al unui cînt în minte
Din flaut mut obrazul ți-l ridici.

Sunet de fum auzul să-l alinte
Cirezi de ape răsucite-n bici
Închipuire. Nu-i luceafăr, nici
Zi luminoasă-n blidul tău de linte.

Acestea. Muzici sau miresme-n gînd
Înghețe-n iarnă vorbele sau fiarbă
În vară. Toate se vor spune — cînd ?

În vis sub tălpi cea mai suavă iarbă
Și-n tine — clopot — un parfum sunînd
Din floarea dusă făr-aromă — oarbă,

ADDENDA

TRADUCERI

JULES SUPERVIELLE

NORUL

Era o vreme cînd noaptea
La înălțimea ei adevărată
Nu-mi întuneca vorbele
Inima mea își dăruia lumina.

Ochii mei înțelegeau scaunul de paie
Masa de lemn
Și miinile mele nu visau
Din vina celor zece degete.

Ascultă-mă, Căpitan al copilăriei mele,
Să facem ca altădată
Să ne urcăm pe puntea primei mele nave
Care străbătea marea cînd aveam zece ani.

Ea nu naufragiază în apele visului
Și miroase desigur a smoală
Ascultă : numai în amintirile mele
Lemnul e încă lemn și fierul dur.

De mult, de mult, Căpitane,
Totul e pentru mine-un nour și eu sunt muribund.

EL SINGUR

Dacă-i atingeți mîna nu știți că i-ați atins-o
Vă amintiți de dînsul, dar sub un nume nou,
În miez tîrziu de noapte, în cel mai adînc somn
Cu-adevăratul nume, îl invitați să șadă

Cînd va bătea la ușă, voi ști că este el
Care ne vine-aproape, la fiecare oră
Și voi îl veți privi fără să-l recunoașteți
El va pleca departe, dar va lăsa-napoi

O poartă foarte vie și palidă ca dînsul.

CÎINELE

Tu, totdeauna înconjurat de animale invizibile,
Iată cîinele care te-a văzut sub alte climate,
Și-ți linge mîna ca în America de Sud
„Te-nșeli, bunul meu cîine, aceste timpuri au dispărut,
Te ostenești degeaba cînd inima-ți mai bate".

GEORGE ADAM

LA ÎNCEPUT A FOST FLUVIUL

Te-ascult cum crești în mine tăcere secretă,
Cum îți desfaci sub piele florile tale de sticlă
Și lemnoasele priveliști ale amintirii.

Tremurător și pustiit dinaintea atîtor fantome
Iată-mă condamnat la cel mai strict mine-însumi,
Să n-am alt bun decît o creangă sprijinită de cer
Și zborurile țipătoare ale pescărușilor peste Escaut,
La ora dulce de vară cînd transbordorul
Miroase, ca un ulei, a mare și a fată tînără.

Nu mai pot pătrunde în casa acestor arbori
Mamă-mea răstoarnă acolo găleți de fier
Și mă iubește ca și cînd aș fi copilul ei,
Mama mea de totdeauna atît de duios minerală.

Sunt la vîrsta cînd trebuie să mă învoiesc vînturilor sărate,
Cari își sapă drumul în oceanul de zile,
Vă deslușesc, copii ai nopților mele, prietenii mei :
Numele voastre sunt mai dulci decît un pămînt arat,
M-ați părăsit pentru nu mai știu ce ținuturi :
Obrazul vostru îmi vorbește peste întinderi
Și începe o dată cu orașul, o dată cu zarea.

Dar grămădesc în paturi destinele din fluviu
Și trec cu inima mea prin închisoarea de sticlă.

PENTRU SFÎRȘIT

Transbordorul cu încărcătura de cărnuri istovite
Șovăie prin tenebre ca o veche epavă
Și desfășoară roțile în apa suită a fluviului,
Și își întoarce luminile spre somnul masiv al Flandrei.

Fluviul bătrîn cu voce stinsă își tulbură cîntecul
În scrîșnetul elevatoarelor legănîndu-și poverile
O, căderi surde ale grinzilor în funduri de șlepuri
Blocuri lînoase, baloturi, vînt zbîrcit sub hangare.

Printre globurile galbene ale caselor de marinari
Plăcerea devenită o descordată orgă ;
Sărbătoare veşnică pînă-n răceala aurorei
Şi banul tău, amar ca o bere iuţită.

Virtuţi îngăduite în jurul unei mese
Cînd scrinul se deschide spre obicinuita oră ;
Şi gestul fără sfîrşit al unei femei se încrustează
Pe aroma transparentă a unei ceşti de ceai.

Un pachebot scoboară spre zările Olandei
Cu americanii şi alămurile sale curate
Fluviul se potoleşte după sfîşierile prorei
Turbinele duc pînă acolo vuietul lor de cuvinte.

Transbordorul acostează pe ţărmurile neantului
Stinge-ţi acest tutun sterp în fluviul cu voci surde
Şi scurge-te în noapte cu toate nălucile tale.
Patul tău devastat nu e decît o barcă în naufragiu.

Unul cîte unul bastimentele îşi vor descrie curba
Şi transbordorul traiectoria lui inevitabilă
La cotitura de la Austruwel sirenele vor plînge
O ultimă oară. Viaţa va rămîne aceeaşi.

ROGER VAILLAND

ANNIE

Annie, pielea ta mai dulce decît funinginea
Şi eu, corabia mea împotmolită,
Cu toată încărcătura ei de animale şi plante,
Guzganii ei cojile nopţilor,
Lişiţele ei în sînge,
Incendiul face să trosnească plămînii,
Braţul se istoveşte plutind

Fruntea e neagră de atîta luptă cu semnalele.
Annie, pune genunchiul tău în palma mea
Aruncă pletele tale oceanului
Arată-te goală vulturilor
Capul tău e un şarpe înaripat,
Eu sunt o piatră în noapte,
Druizii m-au aşezat aici ca să opresc morţii
Şi acum trebuie să tac ca o stîncă povîrnită.

Annie, ce ai făcut [cu] albinele
Sălciile, vulpile, portocalii ?

EDMOND VANDERCAMEN

ÎMPĂRŢIREA SOMNULUI

Tot ceea ce e nour în zdrenţele cerşetorului
Tot ceea ce e auroră în mîinile ocnaşului
Şi voi, copii singuri, cari dăruiţi pleoape şi lacrimi
Obrajilor emigraţi printre vechile stele.

Somnul plugarului alintă brazdele,
Acolo unde rădăcinile au gene mai dulci decît rugăciunile ;
În zorile făgăduite
El aşteaptă o privire
Care să creadă pretutindeni în domnia fiilor săi.

Iată inima stejarului ciuruită de ţipete cîmpia ;
Să o luăm cu noi la ora cînd ferigele
Îşi risipesc pletele pe umerii şipotelor.

Femei mai goale decît cuţitele străbat cîmpia :
Lucrurile lipite de trupul lor le preschimbă memoria,
Braţele lor nemăsurate depărtează fulgerele
Şi năvile albastre care grăbesc spre vară.

Femeile se urcă pe treptele uitării,
Dar ele nu vor ajunge niciodată la crestele prăpăstioase,
Umbra lor le iese înainte, le sperie.

DIN „ODĂ ŢĂRANILOR"

Să fii acel care vizitează tăcerea
Ţăran — orizont
La cele patru unghiuri ale somnului
Cu braţele încărcate de umbre.

O cale de aripi
Acoperită de spice :
Dacă treci prin această uitare
Dă la o parte crengile ;
Cîntec al dorului de sevă
Mai curînd decît ferigele şi trandafirii
Pe pîntecul fiicelor tale.

Trec atîtea lacrimi
Pe şesuri
Că priveliştea se prăbuşeşte de la sine.

NOTE ŞI COMENTARII

POEZII

DIN VOLUME

INVITAŢIE LA BAL

Placheta de format liliputan, cu acest titlu, a fost publicată în Editura „Unu", în anul 1931. Ea „recuperează" un număr de zece poeme datînd — cum se menţionează şi pe foaia de titlu — din perioada 1924—1925, adică din cea „constructivist-integralistă", a colaborării la revistele *Contimporanul, Punct* şi *Integral*. Alte cîteva texte definitorii pentru această etapă avangardistă fuseseră reluate deja în volumul *Plante şi animale* (1929).

Nici unul dintre manuscrisele acestor poezii nu ne este cunoscut pînă acum. În ordinea sumarului, poeziile au apărut în periodice, după cum urmează :

p. 7—8 INVITAŢIE LA BAL

Publicată în revista *Integral*, nr. 4, iunie 1925, p. 13, structurată doar în patru secvenţe. Versiunea definitivă, din volum, adaugă, în poezia a treia, unul din cele două fragmente de poem incluse în proza fantazistă *Antract*, care a apărut în *Integral*, nr. 9, din decembrie 1926. Sub titlul *Antract*, întreg poemul cuprins în proza amintită a fost republicat în revista *Urmuz*, nr. 2, februarie 1928. Versiunea din volum reţine doar ultima parte a acestei poezii, cu o singură modificare : din versul : „Rissova, ochii tăi cu parcuri sportive", se elimină numele propriu. Secţiunile III şi IV ale versiunii din *Integral* a poemului apar numerotate în volum cu IV şi V. La nivelul ansamblului, notăm, în versiunea din revistă, mai multe diferenţe faţă de cea din carte :

v. 1 : „Închid abur..." ;
v. 3 : „rupe serenada maşinilor de scris (Remington)" ;

v. 11 : „cîmpul cu prepelițe pinces-nez" ;
v. 14 : „ca bromură gestul..." ;
v. 24 „...savană în flăcări" ;
v. 26 : „tropicale creierul asudă lovind semne S.O.S." ;
v. 33 : „taie mireasma brazilor peisagiul cu șah cehoslovac" ;
v. 36 : „ară-mă, treieră-mă, sămînțează-mă, plouă-mă".

În periodic, poezia poartă în subsol mențiunea : „Paris".

p. 9—10 ALMANAH

Tipărită în revista *Integral*, nr. 3, mai 1925, p. 14. Din această versiune lipsesc aproape total semnele de punctuație, iar majusculele apar, cu excepția numelor proprii, doar la începutul strofelor. Alte deosebiri în raport cu textul din volum :

v. 3 : „Acid pasul ca un cuvînt, cub deschis" ;
v. 6 : „lat gîndul..." ;
v. 9 : „Așa ca moară de vînt luni.." ;
v. 12 : „...cu turnul aifel..." ;

Versurile 14—15 sînt concentrate într-unul singur : „cerul (gurii) biliard, ce afiș mările din sud".

v. 17 : „interior mă străbate ca metro gestul tău" ;
v. 19 : „gratuit vîntul..." ;
v. 22 : „surprins strîns glasul tău e un bec Osram" ;
v. 26 : „patefon drumul sub roțile acestui renault (10 H.P.)" ;
v. 31 : „...creierul de os".

p. 10—11. PNEU

S-a publicat în *Integral*, nr. 1, martie 1925, p. 14.

În revistă, apar următoarele forme :

v. 3 : „...ca un alpenstock" ;
v. 13 : „Mara, sol diez interior" ;
v. 17 : „vina încadrat...".

Lipsesc virgulele, iar versurile, cu excepția unor unități frastice, încep cu litere minuscule.

p. 11 PIAN

A apărut în revista *Punct*, nr. 10, din 24 ianuarie 1925.

În textul tipărit în revistă, versul 4 sună astfel : „pînă în gînd cerul e de metal". Doar primul vers din fiecare strofă începe cu majuscule.

p. 11—12 PUNCT

Tipărită în revista *Punct*, nr. 12, din 7 februarie 1925, sub titlul *3 Februarie*, fără semne de punctuație și cu majuscule doar la începutul strofelor. Poezia a fost republicată în revista *Adam*, nr. 11, din 1 noiembrie 1929 sub titlul *Punct*. Versiunea din revista *Punct* prezintă o diferență în versul 11 : „anotimp avion în piept desfăcut" — care, în forma definitivă („ca un păun anotimpul în piept..."), atenuează eliptismul inițial și renunță la comparația cu un obiect tehnic, în favoarea unuia natural. Asemenea modificări apar și în alte poeme la publicarea în volum, marcînd relativa distanțare a poetului (în 1931) față de experiențele „constructiviste". În versiunea din *Adam*, versul 13 apare scindat : „Os în nisip. Liniște întreruptă de inimă".

p. 12 OVAL

A fost publicată în revista *Punct*, nr. 11, din 31 ianuarie 1925, cu dedicația : *lui Stephan Roll*. Din versiunea tipărită în revistă sînt absente semnele de punctuație. Notăm de asemenea cîteva diferențe în raport cu forma definitivă :

v. 2 : „Plop trecut cu absint prin calendar" ;
v. 4 : „Tire-bouchon gîndul instalat aerian" ;
v. 10 : „...osificat în săltar" ;
v. 15 : „...inima ca un tren subteran".

p. 13 CLOROFORM

A apărut în revista *Contimporanul*, nr. 50—51, 1924 cu următoarele diferențe față de versiunea definitivă :

v. 1 : „În suburbie cinematograf și bordel iată" ;
v. 5 : „...lampagiul tău. Lîngă chei" ;
v. 11 : „cît de frumos ventilator cîntă partitură" ;
v. 13 : „De ce vîntul înșurubat clovnul floare de făină vie" ;
v. 14 : „îți spun : catalogul..."

p. 13—14 PROFIL ÎNTR-O LACRIMĂ

Tipărită în revista *unu*, nr. 34, februarie 1931, sub titlul *Profil tăiat într-o lacrimă*. În textul din periodic e de reținut o

singură diferență în comparație cu cel din volum, în versul 16 : „Cum drumuri se închid ca vitrinele la șapte seara".

p. 14—16 CONCLUZIUNI

A fost publicată în revista *unu*, nr. 9, ianuarie 1929, fără segmentarea în cele cinci unități din volum. Secvența IV din carte lipsește din versiunea apărută în *unu*. Comparativ cu textul definitiv, se remarcă următoarele deosebiri :

v. 1 : „Desculat vîntul un surîs trimis" ;
v. 2 : „milităresc, prundiș carnea ta rîde cu lumini" ;
v. 17 : „...vitrina precum obraz" ;
v. 18 : „stele deplasez ca figuri de șah" ;
v. 20 : „...sîngele nostru ca hamac"... ;
v. 56 : „...glasul tău ca trapezist".

p. 16—17 SFÎRȘIT

A apărut în revista *Punct*, nr. 5, din 20 decembrie 1924. Retipărită în revista *Adam*, nr. 7, din 31 august 1929, p. 9. Față de versiunea din volum, textul imprimat în cele două reviste marchează unele diferențe :

v. 1 : „Zare se frînge" ;
v. 4 : „...se apropie cu sînge (în revista *Adam*)" ;
v. 12 : „...pletoase de amintire" ;
v. 14 : „...și ciori — Ave Maria —" ;
v. 24 : „...s-a rupt în mine (revista *Adam*)" ;
v. 25 : „Acesta e gîndul peste cupole...".

★

Reacțiile criticii la apariția *Invitației la bal* n-au fost foarte numeroase. Dintre „cronicarii" reputați ai momentului, s-au pronunțat totuși Perpessicius, Pompiliu Constantinescu și Octav Șuluțiu. În foiletonul pe care-l consacră, în ziarul *Cuvîntul*, din 29 noiembrie 1931, *Incantații*-lor și *Invitației la bal* — cărți apărute în același an — cel dintîi crede că : „*Invitație la bal* poate fi considerat drept repetiția generală, ca să nu zicem prefața acelei continui adorări pe care o exprimă *Incantații*-le. De aci și diferența de ton, stilul aparte ce distinge *Invitația* de *Incantații*. Ca orice repetiție și ca orice preludiu, *Invitație la bal* abundă în imagini de fantezie, în glume metaforice și într-un

agreabil umor care, și dacă nu angajează *Incantații*-le, nu le anticipează mai puțin". Or, dacă recenzentul numește cîteva note exacte ale *Invitației la bal*, el se înșeală evident în privința calității de „preludiu" sau „profeție" a cărții în raport cu *Incantații*-le ; el uită de fapt că e vorba de versuri mai vechi, cu o altă coloratură stilistică, marcată de experiențele constructiviste de care poemele din *Colomba*, *Ulise*, *Plante și animale*, *Brățara nopților*, *Zodiac*, apoi *Incantații*, au avut timp să se distanțeze.

Octav Șuluțiu restabilise însă, în recenzia sa din *Vremea* (nr. 193, din 28 iunie 1931), coronologia operei, observînd că : „*Invitație la bal* umple un gol în evoluția poeziei lui Voronca și în înțelegerea tranziției de la *Restriști* la *Colomba*". În acest sens criticul remarcase, la începutul comentariului său, „influența vechiului mod de a scrie (din *Restriști* — n.n., I.P.) în *Sfîrșit*, cu atmosfera mucedă de toamnă, cu ploaie și noroi, dar depărtîndu-se de G. Bacovia și C. Baltazar, care-l retribuiseră în *Restriști*. Ilarie Voronca marchează în *Invitație la bal* primii pași spre volumele de mai tîrziu, pe care le face presimțite în *Pian* și în *Punct*. În acesta, un cosmism urban, o întrepătrundere a omului cu viața și surprizele ei : «Trup dizolvat în peisaj acid» — care va deveni mai tîrziu frenetic". Volumul ar anunța „aventura omului modern din *Ulise*, în care natura se lovește de viața omului", „romantismul frenetic" din *Brățara nopților* și simbolismul din *Zodiac*. Sub unghiul universului imaginar și al sintaxei poetice, Oct. Șuluțiu face cîteva observații exacte, respingînd și impresia de ermetism. În *Cloroform*, de exemplu, „poetul notează un peisagiu urban în care se întrepătrund viziuni de cinematograf, cu peisagiul exterior bîntuit de viscol și de alb. O face aceasta prin jalonarea în drumul său a unor noțiuni alese reușit, pentru rezonanța definitivă. Poemul, obscur la prima lectură, devine evident după înțelegerea tehnicei".

Tot în revista *Vremea* (nr. 215, din 29 noiembrie 1931), cartea e prezentată (împreună cu *Incantații*) de P. Constantinescu, care o situează, ca și Oct. Șuluțiu, într-o „formulă de tranziție a artei sale poetice", caracterizată între altele printr-o „fantezie umoristică" ce a făcut școală în mediul „integralist". E remarcată, astfel, „o atitudine de dizolvare a lirismului prin umor", o „transpunere a iubirii într-un peisaj mecanic", „transferea umoristică a peisagiului", „atmosfera ostentativ modernistă". Continuarea direcției dadaiste i se pare evidentă criticului : „Într-un decor urban, de civilizație modernă, de mașinism și standardizare a vieții, în *Invitație la bal* ne regăsim în mo-

mentul inițial al dadaimului, așa cum s-a manifestat și la Tristan Tzara. Un impresionism violent și incoerent prin disparitatea imaginilor, defilează, într-un fugitiv jurnal cinematografic, succesive naturi moarte din atmosfera marelui oraș".

Evoluția prozei lui Voronca de la sentimentalitatea răvășită" la formulele „integralismului" fusese urmărită și de E. Lovinescu, care, în *Istoria literaturii române contemporane*, volumul III, o caracteriza rezervat, în termenii următori: „E de prisos să adăugăm că poezia sa a rămas tot statică, tot poezie de atmosferă, pe care o poți citi, cu un egal efect, de la început la sfîrșit sau de la sfîrșit la început, tot atît de pletorică, imaginile au devenit însă mai dinamice, luate fiind din mecanică sau violent citadine și, sub influența dadaismului, asociațiile mai disparate, expresia mai eliptică și libertățile față de gramatică mai mari".

Critica mai nouă a schimbat prea puțin datele oferite de lecturile din anii '30, etapa lirică ilustrată de *Invitație la bal* fiind privită în continuare cu serioase rezerve. Dintre referințele directe la acest moment, e de notat în primul rînd pasajul din *Literatura română între cele două războaie mondiale*, II, a lui Ovid S. Crohmălniceanu, care, după ce situează versurile din anii 1924—1925 în subordinea programului „integralist", scrie că: „Adunate în volumul *Invitație la bal*, ele sînt mai degrabă producții dadaisto-simultaneiste", caracterizate de procedee menite să dea „senzația asaltării simțurilor de către nenumărate impresii concomitente" („cuvinte din sfera lumii tehnicizate moderne", „eterogeneitatea lucrurilor pe care le cuprind notațiile", etc.). Judecata de valoare e însă negativă: „Totul se mărginește însă la o demonstrație obositoare, destul de puerilă, cu efecte comice involuntare, atunci cînd suferă și o organizare în strofe rimate. [...] Pictopoezia va rămîne pentru cîntărețul *Restriștilor* mai mult un scurt exercițiu gimnastic de înviorare a imaginației, e drept puțin cam deznodător".

Părerea lui D. Micu (*v. Modernismul românesc*, II, Ed. Minerva, 1985, pp. 164—165) nu e, în fond, alta: „Întreaga sa poezie în limba română după *Restriști* (1923) s-a făurit într-o permanentă luptă între fondul său prim, elegiac, și inteligența artistică, între, s-ar putea zice, suflet și spirit. Cînd spiritul strangulează sufletul, ca, mai ales, în *Invitație la bal*, dar, intermitent, și în celelalte volume, lirismul sucombă, fatal".

Pe o cu totul altă poziție se situează însă Marin Mincu în studiul introductiv la antologia *Avangarda literară românească*, Ed. Minerva, 1983, — care, în polemică îndeosebi cu opiniile

lui G. Călinescu din *Istoria literaturii române...*, așează într-o nouă lumină creația poetului, argumentînd mai ales cu textele teoretice ale acestuia din etapa „integralistă", ilustrată [illegible] de *Invitație la bal*: „După Urmuz, Tristan, Tzara și Ion Vinea, ca factori reformatori incipienți, Ilarie Voronca *schimbă în mod esențial modul de a gîndi și a face poezie*, schimbare definitivă ce deschide o breșă istorică în sistemul codificat al poeziei române"... Sau: „Reforma poetică introdusă de Ilarie Voronca trebuie apreciată în strînsă legătură cu concepția sa despre statutul *semnului lingvistic* în poezie, concepția articulată mult mai actual decît se poate bănui la prima vedere [...]".

INCANTAȚII

Volumul *Incantații*. Poeme, cu un portret inedit de Milița Petrașcu, s-a tipărit la București, Editura „Cultura Națională" în 1931.

Nici unul dintre cele 11 poeme care alcătuiesc sumarul cărții n-a fost publicat în periodice. Nu cunoaștem, pînă la această dată, manuscrise ale acestor poezii.

În biografia literară a lui Ilie Voronca, *Incantații*-le au marcat un moment aparte, cu consecințe însemnate pentru evoluția raporturilor sale cu mișcarea românească de avangardă, în speță cu gruparea „unu". După cum am menționat în studiul introductiv, între poet și camarazii de la revista condusă de Sașa Pană s-a declanșat, în noiembrie 1931, un conflict, avînd drept consecință ruptura, provocat, între altele, de accentele polemice la adresa unora dintre aceștia, prezente în textul intitulat *Obrazul de cretă*, ce trebuia să apară în numărul 40 al revistei. Or, poetul și-a retras, în ultimul moment, articolul aflat în corectură, la care și răspundea vehement Gheorghe Dinu (Ștefan Roll), prin *Șacalul acestui colibri*, pamflet imprimat pe prima pagină a numărului, sub „locul rămas alb", unde trebuiau să apară paginile incriminate. De fapt, tensiunile din sînul grupării erau mai vechi. Din memoriile lui Sașa Pană (*Născut în '02*, București, Minerva, 1973) sau din *Jurnal de copilărie și adolescență* de Geo Bogza (București, Ed. Cartea Românească, 1987) reiese limpede că, încă în primăvara lui 1931, apăruseră unele nemulțumiri privind calitatea și orientarea revistei *unu*. Claude Sernet, Șt. Roll și M. H. Maxy voiau „o directivă mai fermă" — cum notează Geo Bogza; acesta din urmă crede că „din paginile re-

vistei trebuie să se ridice neliniștea vremii noastre" ; „Voronca, avînd o slujbă oficială (la Direcția Presei de pe lingă Consiliul de Miniștri — n.n., I. P.), devine mai puțin intransigent" — scrie Geo Bogza (care nu va fi totuși de acord cu „excluderea" lui Voronca din grupare și cu atitudinea prea dură a lui Gh. Dinu din pamfletul citat). În ce-l privește pe autorul *Incantații*-lor, gruparea nu privea cu ochi buni demersurile acestuia de a fi primit în Societatea Scriitorilor Români, iar tipărirea volumului la o „editură ghiftuită și mercenară" — cum caracteriza Gh. Dinu editura „Cultura Națională" era considerată un gest inacceptabil din unghiul intransigenței avangardiste față de „oficialitate". (Voronca urma, de altfel, să obțină pentru această carte premiul de poezie al S.S.R.). Condamnarea „trădării" va apărea, în termeni și mai drastici, în recenzia pe care Gh. Dinu o va publica în numărul următor al revistei *unu* (42, decembrie 1931), sub titlul ironic *Incantații, Poeme de Ion Pillat și Ilarie Voronca*, vizînd dezertarea autorului în tabăra „tradiționaliștilor". Astfel încît, dacă la apariția, în același an, a *Invitației la bal*, Gh. Dinu-Roll scrisese o recenzie-poem, de entuziastă întîmpinare (v. *Cronica pe o confetă*, în *unu*, nr. 36, iunie 1931), limbajul recenziei de acum este cu totul altul. Poetul *Incantații*-lor este învinuit, în termeni sarcastici, de căutarea „succesului" cu orice preț, a „aplauzelor unanime", dar și a profilului financiar. Locul comentariului critic al cărții este luat, practic, de critica gestului ca atare : „Să plîngem cavalerul care și-a pierdut platoșa și calul a strivit în potcoave chivăra. Să plîngem ghinda tînără a poetului grefată pe trupul vetust al unei poezii scoase din cutia de pălării a bunicii. Să plîngem de două ori că bunica e veche de tot, pe undeva în marmore unde a cîntat și Duiliu Zamfirescu. Secreția lui tînără o vedem cum face zbîrcituri, căznindu-se să întindă o piele mumificată [...] Nu-i nimic. Încetul cu încetul tinerețea se va adapta azilului precoce și se va simți bine sub comprese, împletind acrostihuri și asonanțe. Regimul alexandrinului va prinde bine, ca un brîu, șaielor coxalgice, supa de legume și de iambii de morcovi și endecasilabi e bună stomacului cu post și penitență [...]). Apartamentul a luat locul sîngelui. [...] Dormitorul cu perini moi, Salonul cu pian și musafiri nu te-au părăsit încă. Sîngele apă nu se face. Va trebui să rămîi un burghez al lor pînă și în poem. Trebuia transferat apartamentul. Poezia cu sufragerie, dormitor și salonaș. [...] Ce de sindrofie literară, pe undeva, duminica : așa vei reuși să fii ales membru la S.S.R. (societatea senililor români) și vei fi și premiat"... Că, mai mult decît valoarea cărții, era incriminat „compromisul" autorului ei cu „oficialitatea", se vede foarte limpede din finalul acestor pagini, în care vorbește în primul rînd exponentul grupării *unu*, ca apărător al programului de revoltă și intransigență etică al avangardei : „*Unu* nu-și pierde încă tinerețea, *Unu* mai poate duce pe umeri cetățile de jar și dinții lui sunt toți în vîrful degetelor, fără reticențe, fără orgolii, fără compromisuri".

Criticii din afara spațiului avangardist au fost însă, în majoritatea lor, de altă părere. Au scris, la apariția *Incantații*-lor, Pompiliu Constantinescu, Șerban Cioculescu, Al. Philippide, Ion I. Cantacuzino, Perpessicius, Octav Șuluțiu, Emil Gulian, etc.

Șerban Cioculescu, de exemplu, se oprește cu precădere la ceea ce el numește „revenirea d-lui Ilarie Voronca la metrica tradițională", care i se pare, după *Brățara nopților* și *Zodiac*, „un fenomen, așadar, general", nu lipsit de legătură cu „destrămarea generală a doctrinelor de avangardă — ilustrată, între alții, de Tristan Tzara, cu al său *L'homme approximatif*. „În *Incantații* — scrie cronicarul — ultimul pas e făcut, rezolut. Nici o cochetărie retrospectivă cu vechea manieră. Cu bună credință, poetul își reface educația poetică tradițională" (v. *Ilarie Voronca : „Incantații"*, în *Adevărul*, XLIV, nr. 14691, din 21 noiembrie 1931). Evoluția lui Voronca spre „poezia vertebrată", cu utilizarea „alexandrinului românesc [...] nedecis însă pentru rimă și punctuație" i se pare și mai evidentă în acest moment creator, în care sesizează totuși unele dificultăți de adaptare. „De altfel — notează Ș. Cioculescu — temperamentul de iruptă pubertate al d-lui Ilarie Voronca suferă încă provizoriu de limitarea impusă de sine însuși a alexandrinului. Formula d-sale poetică, manifestată, întîi, programatic, prin delirul afișelor luminoase și al mașinismului modern, urbanist, este, în esență, dinamică și discontinuă. D. Ilarie Voronca e un văzător, un permanent posedat al imaginilor discontinue, proiectate în afară cu o impresionantă incontinență [...]. *Incantații* ni-l prezintă cu un relativ regulator de precizie al dinamicei sale verbale". După ce notează că „versurile d-lui Ilarie Voronca se valorifică mai bine detașate de hățișul contextului", criticul definește această etapă a creației sub semnul unui proces de limpezire a „delirului cosmic" într-un „specific unanimism, de îmbrățișare simpatică a vegetalului, a mineralului și animalului, care, laolaltă, dau sufletul vast al planetei". Sînt apreciate, în acest context, „versuri de calm și limpiditate sonoră", „o poposire liniștită pe ogorul imaginilor autohtone", „capacitatea de expresie poetică superioară [care] nu se dezminte, în versuri de esență pură".

Incantații-le ar indica faptul că poezia lui Voronca „se organizează conștient pentru orhestrația viitoare a unei viziuni unanime".

Părerea lui Perpessicius este de asemenea pozitivă. În „mențiunea" din ziarul *Cuvîntul*, din 29 noiembrie 1931, el caracterizează *Incantații*-le pornind de la definiția lui Valéry, conform căreia „Lirismul este desfășurarea (dezvoltarea) unei exclamații". „Căci — se justifică cronicarul — este, de la întîiul la ultimul vers al *Incantații*-lor, o suită de exclamații, o revărsare de nestemate, ca-n închinarea magilor peste leagănul adorat, o întrecere cu sine, în aflarea de noi și noi motive de exaltare, așa cum *Cîntarea cîntărilor* sau cum erotica eminesciană desfășoară, în alt plan și în alt stil, alte două caiere de incantație. Și iedera aceasta melodică și imagistă, care se înlănțuie de jur-împrejurul torsului adorat, îmbracă toate formele, ascunde toate spectacolele, iar toate tainele și miracolele lumii le mînă pe treptele suveranului altar. E ca un laborator magic de obsesiuni caste și ca un atlas în care toate insulele de corali și toate sirenele s-au tocmit pentru himeneul acesta legendar". Pentru autorul *Mențiunilor critice*, „*Incantații*-le nu sunt numai una din cele mai perfecte antologii a imaginilor d-lui Ilarie Voronca și nici numai unul din cele mai organice poeme, în care adorarea cîntă pe toate strunele și din toate motivele", ci și „«arta poetică» a poeziei d-lui Ilarie Voronca. Sînt atîtea varietăți de versuri, de la alexandrinul cel mai glorios pînă la stihul cel mai afon, sunt atîtea exerciții pentru sugerat emoții, surprize, melodie și incîntare, sunt atîtea recorduri aliterative sau de asonanță, încît va trebui să străbatem într-o bună zi *Incantații*-le și pe hotarul acesta, al lecțiilor și izbînzilor de versificație și poetică".

În numărul 215, din 1932, al revistei *Vremea*, P. Constantinescu consideră că, prin *Incantații*, „d. Voronca este egal cu sine însuși ; același delir cosmic constituie atmosfera dominantă a universului său poetic, brăzdat de o ploaie uluitoare de stele, ca o abuzivă feerie în haos". Și criticul adaugă, în concluzie : „În *Incantații* circulă un elan erotic, cu înalte tonuri de odă ; strofa închide singură un poem, iar în excesul de imagini te poți opri ca în oaze succesive ; încet, te deprinzi : degusți un grup de acorduri, în disproporționata simfonie în care se zbate delirul liric al poetului, ca un șir de arbori despletiți, sub bătaia grindinei și a fulgerelor aglomerate pe creștet".

Fixînd momentul *Incantații*-lor ca pe unul de „serioasă convalescență" după ce poetul „a scăpat, ca prin minune, de pa-

ralizie progresivă, de delirium tremens și de nebunie", grație unui „talent adevărat" și unei „sensibilității reale", Al. Philippide face, în felul următor, bilanțul experiențelor precedente : „Pînă acum, o poezie de Ilarie Voronca înfățișa curioasa particularitate de a putea fi citită din orice loc, de la început, de la mijloc sau de la sfîrșit, fără ca prin asta înțelesul ei să sufere. Aveai ciudata impresie că te afli deodată în mijlocul unui uluitor *bric-à-brac* de vorbe, metafore și imagini, printre rămășițele somptuoase ale unui palat din *O mie și una de nopți*, după o năvălire barbară, sau într-un Versailles devastat de revoluție. Totuși, în chip și mai ciudat, această impresie se completa imediat cu sentimentul că toate aceste ruine erau rezultatul unei spontane, violente și proaspete izbucniri tinerești. Dezordinea aceasta vulcanică și impetuoasă dovedea elanul unui talent în plină dezvoltare, mai degrabă decît lamentabila grandoar a unei splendide dezorganizări iremediabile". Era — estimează recenzentul — „spectacolul unei veritabile sensibilități poetice care își căuta încă, cu înfrigurare, un mod de expresie". Cu *Incantații*, poetul ar fi „pornit pe calea vindecării depline" (v. *Ilarie Voronca, „Incantații"*, în *Viața românească*, nr. 1—2, ianuarie — februarie 1932, p. 182).

Asupra aceleiași cărți, Philippide revine, într-un articol din ziarul *Adevărul* (din 15 aprilie 1932), care evidențiază două aspecte ale poeziei lui Voronca : „o pătimașă dorință de a găsi moduri de expresie cît mai nouă" și „nevoia irezistibilă de a se răspîndi a unui elan sufletesc neînfrînat și nepotolit de nimic, mereu nou și proaspăt". Dincolo de aceste căutări, *fondul* acestei lirici ar fi *iubirea*. „Pentru Voronca universul întreg — observă pertinent recenzentul — nu e decît un pretext decorativ cu care își îndestulează nevoia lui de a-și exprima dragostea, entuziasmul, mulțumirea. La el pînă chiar și tristețea se preschimbă în bucurie. [...] Credem că secretul acestei bucurii stă în pasiunea lui Voronca pentru vorbe, în care crede mai mult decît în orice". Concluzia sa este acum că : „Voronca a făcut cei cîtiva pași înapoi, care l-au adus la punctul de noutate *normală*. Poate acum să se oprească, să se reculeagă, să se adîncească. Va trebui apoi să pornească din nou înainte. Înainte, în aceeași direcție — *dar pe alt drum. //* Și mai ales va trebui să lase deoparte orice program de «poezie nouă»" *(Poezia nouă. Ilarie Voronca, „Incantații")*.

Structura specifică poeziei magiste a lui Voronca, ilustrată de *Incantații*, face obiectul recenziei lui Ion I. Cantacuzino din ziarul *Viitorul* (nr. 7228, din 4 martie 1932). „Printre poeții

noștri, imagismul d-lui Voronca e cel mai abundent, cel mai desăvîrșit, cel mai generos și mai bogat". Remarcînd că „imaginea, izolată, devine joc", criticul atrage atenția asupra soluțiilor căutate de poet pentru depășirea acestei situații : „Încercarea de a transforma imaginile din scop în sine în mijloc se vădește în primul rînd prin caracterul descriptiv pe care de multe ori a căutat să-l dea poeziei sale d. Voronca". În același sens, are loc și „integrarea lor în cadrul unor dezvoltări retorice descriptive sau enumerative". Excesul imagistic este, după opinia comentatorului, nociv pentru lirism : „Abundența imaginilor alterează și ucide lirismul, îl disperseazä, făcîndu-l descriptiv și micșorează intensitatea emoției originare, explicînd-o". Or, tocmai excesul ar caracteriza lirismul *Incantații*-lor : „Majoritatea poemelor sale sunt ode, adică poezii presupunînd un sentiment de exaltare, nenuanțat, abundent și excesiv, unilinar, ceea ce va explica deci acumularea imaginilor". Intențiile de organizare a discursului liric sînt remarcate și de I. I. Cantacuzino, pentru care rezultatele unui atare demers nu sînt totuși prea convingătoare : „Toate aceste tentative de organizare sunt însă doar schițate. Dincolo de ele rămîne permanent prezentă senzația de fugă, de pămînt instabil, pe care ți-o lasă acest lux de imagini fără sprijin". Astfel încît, dacă-i recunoaște autorului „vaste și multiple posibilități de poet", recenzentul crede totuși că realizările sînt încă de așteptat.

Lui Emil Gulian, care prezintă volumul în revista *România literară* (nr. 7, din 2 aprilie 1932), poemele lui Voronca i se par, de asemenea, în ciuda performanțelor imagistice, grav afectate de absența coerenței ansamblului : „D. Ilarie Coronca a găsit un procedeu de a scrie (cunoscut de altfel mai de mult în străinătate). Poemele d-lui Voronca sunt uriașe enumerări de imagini, de foarte multe ori de o calitate excepțională și întotdeauna inedite. Un flux de imagini înșirate ca mărgelele pe ață, fără vreo coerență, nici măcar interioară, e tot ce formează poemele sale. [...] Din nenorocire însă, acest procedeu se poate repeta la infinit. Fabrica o dată creată, industria e în plină înflorire. [...] Genul genial e creat. Cu diferența că ceea ce în primul moment poate părea creație nu e decît ingeniozitate care se dobîndește prin exercițiu". Consecințele unei atari procedări ar fi „banalizarea originalului tocmai într-o poezie care îi căuta cu orice preț". Ca altădată G. Călinescu (cînd comenta *Brățara nopților*), Emil Gulian crede că „sîngele nu curge prin poemele d-lui Voronca, deși imaginile sunt făcute de aceeași mînă și se repetă pînă la saturație pe același ton și același fel".

Poezia s-ar pulveriza într-un „retorism metaforic" și o „juisanță de imagini", lipsită de un „fir interior", încît „ajungi să crezi că nu urmărește să refacă în cuvinte, o viziune interioară autentică, ci numai de dragul de a uni termeni de comparație, e furat de exercițiul acesta [...]". Am avea de-a face cu un „cerc vițios al metaforei ce se caută tot pe ea". Reperele lirice la care e raportat Voronca sînt, cu „climatul acestei poezii minore de notație și peisaj", Tzara, Funduioanu, Ion Vinea, iar „tehnica imaginilor" ar trimite la „aceea a cuvintelor în libertate pe care avangardiștii o utilizau spunînd că scot cuvintele ca biletele de loterie din pălărie".

O întîmpinare negativă a *Incantații*-lor vine din partea lui Horia Groza prin recenzia semnată în *Rampa*, XVI, nr. 4171, din 12 decembrie 1931 ; opinia recenzentului e că „aceste *Incantații* sunt o tristețe. [...] Voronca nu mai e o răzvrătire, așa cum ne învățasem să-l știm. Ci o ajungere înfruptă. Atît : imagină". Chiar mai tîrziu, cînd va comenta *Act de prezență* (1932), Horia Groza nu va uita să vorbească despre „lamentabilele *Incantații*", care, alături de *Ulise*, ar reprezenta „o întîrziere sau manierism" (v. revista *Ulise*, I, nr. 2, 15 iunie 1932).

În critica și istoria literară mai recentă, ecoul volumului din 1931 s-a prelungit rareori. E de reținut îndeosebi prezentarea din *Literatura română între cele două războaie mondiale*, vol. II, a lui Ovid S. Crohmălniceanu, care, în linia unor aprecieri făcute de critică la apariția cărții, scrie că : „Interesul pentru muzica frazei crește considerabil în *Incantații*, așa cum ne previne titlul volumului. Voronca are acum ambiția să-și răstoarne coșurile cu imagini în strofe de o metrică impecabilă [...]. Întîlnim chiar un elogiu al alexandrinului [...]. Bineînțeles, nu lipsește nici lauda adusă «versului liber» [...]. Dar poetul preferă de astă dată să-și strunească debitul verbal, supunîndu-l canonului prozodic și să imprime adesea rostogolirii cuvintelor o remarcabilă frazare muzicală. [...]. Nu o dată, în căutare de «incantații», ajunge chiar să barbizeze"...

PETRE SCHLEMIHL

A apărut, „cu ilustrații de Michonze, Victor Brauner, S. Perahim", la tipografia „Bucovina" din București, în 1932 (91 p.). Cele douăzeci și nouă de poeme care alcătuiesc sumarul au fost publicate direct în volum. Nu se cunosc, pînă acum, manuscrisele.

Nici această carte a lui Ilarie Voronca nu reușește să aducă la un numitor comun opiniile criticii. Ele oscilează între constatarea, făcută frecvent în legăură cu scrierile precedente, a permanentizării, în egală măsură, a unor calități (în ordinea inventivității imagistice) și defecte (de „organizare"), — și, pe de altă parte, evidențierea unei anumite evoluții spre simplitate și o mai organică structurare a discursului liric.

În categoria celor dintîi, se înscriu notele de lectură ale lui G. Călinescu (*Ilarie Voronca, „Petre Schlemihl"*, în *Adevărul literar și artistic*, XI, seria II, nr. 624, din 20 noiembrie 1932). În limbajul său critic figurat, G. Călinescu își începe recenzia cu sesizarea unui plus de meșteșug într-un demers creator rămas, practic, între coordonatele cunoscute: „Neostenit după atîtea volume de versuri, care erau alți metri din același sul de mătase mereu desfășurat, d-l. Ilarie Voronca ne mai dăruiește cîțiva metri din aceeași materie. Dacă observăm însă mai de aproape, mătasea de acum e ceva mai stinsă și mai puțin mecanică în desemn, ceea ce o face să se deosebească de rest. Întinsă bine la lumină și pipăită între degete, țesătura nouă a d-lui Voronca e mai moale și mai fină și dovedește un progres de manufactură". Criticului îi displace „abstracțiunea" poemelor, care generează, după opinia sa, o „impresie de răceală" — „poetul neavînd emoțiuni, ci numai atitudini și concepții pe care le tratează retoric în chip de invectivă și program". În acest sens, despre poemul *Pe deasupra dosarelor,* crede chiar că „conține în chip limpede o invectivă aproape proletară împotriva platitudinii burgheze". Discursivitatea ar fi o trăsătură generală a acestor poezii: „De această structură discursivă sunt toate poemele d-lui Voronca, și aceasta explică slaba lor putere calorică". „Pentru a anula efectul prozaic al substrucției — adaugă criticul — poetul recurge la două procedee de materializare", și anume, la evocarea unor „obiecte și lucruri de natură a provoca o voluptate" și la „stabilirea unui cifru de concrete, numite fals imagini. Poetul extrage din-tr-un concret o singură notă și întrebuințează cuvîntul ca adjectiv. [...] D. Voronca duce abuzul de metaforism pînă la compararea unei imagini cu altă imagine sau pînă la caricaturizarea universului. Fiindcă gingiile sunt albe și dimineața scoate stelele, nu se poate spune fără ridicul *gingiile zăpezii și dimineața clește,* după cum nu se poate spune *oglinzile sparte în buzunarul unui amurg* sau *gîfîitul de trudă al legumei,* fiindcă aceste expresii trivializează lumea fizică antropomorfizînd-o". Cu mici modificări, aceste considerații și exemplificările lor vor fi reluate mai tîrziu în *Istoria literaturii române...*, pentru a primi, în zilele noastre, o replică severă din partea lui Marin Mincu, ce amendează, într-un stil nervos, „optica esteticii călinesciene, care se oprește la croceanism" și „nu mai corespunde concepției moderne și actuale despre poezie ca act semiotic și semiozic" (v. M. Mincu, studiul introductiv la antologia *Avangarda literară românească*, București, ed. Minerva, 1983, p. 37).

Despre imagistica poetului, G. Călinescu face și alte remarci care vor trece, în majoritatea lor, în capitolul consacrat lui Voronca din *Istorie:* „Nu imaginile poetului ne supără, în pluralitatea lor, cît reaua lor expunere și lipsa lor de funcțiune lirică. D. Ilarie Voronca ne desface o cîrpă în care sînt îngrămădiți o mulțime de peștișori aurii, transparenți și cu aripi de dragon, dar transparența și tinctura lor ne rămîne necunoscută pînă ce nu sunt aruncați într-un vas cu apă, pentru ca să-i putem vedea circulînd și înotînd". Celebrul pasaj se încheie cu o observație asemănătoare cu cea a lui Emil Gulian din recenzia la *Incantații:* „Poezia d-lui Voronca nu are limfă pentru circulația imaginilor, și aceasta produce stagnarea și ariditatea poemului." Recenzentul reține totuși „admirabile imagini", „sentințele și definițiile săpate într-o marmoră salină", „unele strofe de atmosferă autumnală și cinegetică", unde „circulația imaginilor este așa de lină, așa de desfășurată și de somptuoasă, încît cu această parte a operei sale, d. Voronca devine un poet realizat și definit". Concluzia articolului sugerează existența unor realizări fragmentare: „Într-o scoică nu este decît o perlă și în volumul d-lui Voronca sunt mai mult. Aceasta e de ajuns ca să uităm oboseala de a fi desfăcut o mie de versuri pentru a găsi citatul prețios".

Oarecum surprinzătoare este lectura lui Șerban Cioculescu, care se arătase dispus să descopere în volumele imediat precedente evoluția poetului spre o coerență mai marcată a poemelor. Autorul cronicii publicate în *Adevărul,* nr. 14997, din 22 noiembrie 1932, se mărturisește franc decepționat, notînd că, după conflictul cu gruparea *unu,* „d. Voronca a capitulat. Angajat, așadar, pe calea unei rezolute organizări a fluxului său poetic, fostul director [sic!] al revistelor *Integral* și *7 H.P.* înscrie o palinodică retractare a tentativelor sale, ca să spun așa, penultime, și se întoarce la haosul de unde încercase a ieși [...]. *Petre Schlemihl* e o colecție de poeme cu vir-

tuți poetice neîndiguite, slăbite însă în dinamica lor și nemairevărsate, ca înainte, în torente impresionante. Din loc în loc, dar din ce în ce mai rar, cîte un vers plin, puternic, de viziune delirantă; intermitente erupții de energie poetică, în care poetul manifestă sentimente unanimiste, aderența sa fața de cosmic, vegetal și omul de pretutindeni".

În schimb, în recenzia sa din *România literară* (nr. 48, din 14 ianuarie 1933), Mihail Sebastian — care nu fusese prea generos cu laudele la adresa poetului — găsește că, prin noua sa carte, „d. Voronca a făcut... reale progrese, simplificîndu-și sintaxa, renunțînd la iritantul său modernism formal de altădată și — ceea ce este mai important — încercînd să ordoneze formidabilul său debit de imagini și metafore, într-un material poetic mai disciplinat și mai strîns". Mai aflăm că, dincolo de unele „rare siluiri de imagini", „versurile frumoase abundă în acest volum, în care imaginile sunt de cele mai multe ori fericite", că *Petre Schlemihl* e „un volum sobru și mai ordonat" și că, prin urmare, „porțile poeziei ni se pare că de aici încolo îi sunt deschise" autorului său.

Pentru a ajunge la concluzia rostită și altădată, că, „egal cu sine însuși, d. Voronca e nou și totuși același", P. Constantinescu trece în revistă (în cronica din revista *Vremea*, nr. 273, din 29 ianuarie 1933) cîteva aspecte de ordin tematic și de tehnică. Cele dintîi, — „solitudinea", „conștiința rănită de semeni", „convingerea mesianică a unui martiraj poetic, plin de încredere în sine și cu mirajul unui mesagiu fără oscilații" orgoliul izolării, — sînt puse în relație cu conflictul cunoscut, dintre poet și tovarășii săi de grupare avangardiști. Însă criticul observă că de fapt „tensiunea interioară" e o notă mai generală a liricii lui Voronca: „Ca și în *Incantații*, d. Voronca e poet prin acea tensiune interioară, flacără purificatoare, în care se mistuie vreascuri și legume, aștri și pămînt negru, cioburi și vase de preț. E în poetica sa o abundență de elemente atît de disparate, încît se poate spune că nu există figurație mai congestionată în toată lirica noastră, ca în poemele sale".

Sub unghiul articulării discursului liric, criticul notează mai degrabă consecvența poetului, continuitatea în raport cu experiențele anterioare: „Că uneori se poate întrevedea o relativă disciplină în scurtimea unor poeme este incontestabil; că alteori conturul lăuntric al stărilor lirice e mai evident, iarăși este de remarcat. Însă structura imaginii și delirul metaforic al d-lui Voronca sunt tot atît de identice, încît excesul însușirilor sale este contrariat de excesele defectelor. Se observă

însă o mlădiere a tonului interior spre liniștea elegiacă, alternată cu mesianismul orgolios în excelența poetului și a poeziei". În final, P. Constantinescu poate situa astfel „poetica" lui Ilarie Voronca, „între extrema unui individualism programatic și între aceea a unui potolit drumeț ajuns la limita forțelor".

Despre *Petre Schlemihl* se pronunță și Octavian Șuluțiu (v. *Ilarie Voronca „Petre Schlemihl"*, în revista *Azi*, II, 1931, nr. 1), care situează noul poem în apropierea lui *Ulise* — „panoptic monumental al aventurii moderne, citadine", dar pe o treaptă valorică mai joasă. „Apropiat de *Ulise* prin simțul aventurii și prin prezența mulțimii spectatoare și actoare în marea tragedie jucată de poet, *Petre Schlemihl* se depărtează printr-o mai mică autenticitate a simțirii și a imaginației". Disciplina formală a versurilor e considerată totuși a fi sub nivelul atins anterior, în *Incantații* sau în *Ulise*: „Strîngerea într-o formă fixă și rima ajută poezia lui Ilarie Voronca să-și concentreze imaginile, și nu e de regretat decît că această organizare nu este la înălțimea formală din *Incantații* sau la monumentalitatea interioară care făcea din *Ulise* un poem-expresiune a zbuciumului vremii și generației noi".

Alte opinii asupra cărții au exprimat, la apariție, Al. Robot (în *Rampa*, din 27 noiembrie 1932), care vede în eroul lui Voronca „omul răzvrătirii cel de toate zilele" și remarcă intrarea poetului „în albia normală a versului", și Pericle Martinescu. Acesta din urmă apreciază că, față de operele precedente, „volumul nu aduce nimic nou", că „marele păcat: imaginea-scop a rămas același", remarcînd însă și faptul că „d. Voronca începe să devină puțin ideologic, puțin filosof revoltat, puțin... eseninist".

După primul moment al receptării, în opinia lui G. Călinescu din *Istoria literaturii române...* apare ca observație nouă sublinierea „marii afinități cu Ion Pillat", pe temeiuri mai degrabă de natură tematică, ce par a motiva, de altfel, și includerea — surprizătoare astăzi — a lui Voronca printre „tradiționaliști", la rubrica „poezia roadelor". În acest sens, criticul scrie că: „Bulionul, magiunul, ceaiul, laptele, legumele, corespund castanelor coapte, cantalupilor, poamelor din poezia celui din urmă. Aceeași extatică și, pînă la un punct, afectată plăcere de roade ale pămîntului și aceeași limitare a liricei la evocarea circumstanțelor autobiografice, fără puterea de convertire în simboluri".

Criticii mai noi i-au plăcut, în faza timidei „reconsiderări" a poeziei lui Voronca, să reliefeze îndeosebi „filonul social" accentuat în creația de după 1930 — cum observa E. Simion în citata prefață la *Poeme*-le retipărite în 1961. „Aceste ecouri (ale „ciocnirilor sociale" din anii crizei) sînt vizibile îndeosebi în *Incantații* (1931) și *Petre Schlemihl* (1932), care au comună o anumită tonalitate lirică dată de oscilarea poetului între starea de solitudine a veșnicului rătăcitor („pururi Ahasverus") și apropierea de cel exclus din societate (singuraticul, osînditul din mansardă"). În orice caz, *Petre Schlemihl* rămîne pentru autorul acestei prefețe, „alături de *Ulise*, cel mai important volum pentru poezia românească a lui Ilarie Voronca".

Ceva mai tîrziu, Ovid S. Crohmălniceanu va insista din nou asupra tematicii sociale a volumului : „În *Petre Schlemihl*, Voronca își asumă condiția de paria social [...]. Aflăm că ostracizarea poetului s-ar datora în primul rînd refuzului său de a lua parte la mulțimea îndeletnicirilor prin care societatea își exercită vasta acțiune spoliatoare". „Totuși — adaugă criticul — avem de-a face cu o izolare înșelătoare. Poetul e «Petre Schlemihl», «omul fără umbră», un «Ahasverus» blestemat să rătăcească veșnic și să fie prezent pretutindeni"...

PATMOS ȘI ALTE ȘASE POEME

Volumul a apărut la Editura „Vremea" din București, în 1933 (140 p.). Este ultima carte tipărită de Ilarie Voronca în țară și în limba română. Nu se cunosc pînă acum manuscrisele.

Din volumul *Patmos*, au fost publicate în periodice următoarele poeme :

p. 126—127 PREGĂTIRI DE PLECARE

A apărut în revista *Herald*, I, nr. 1, noiembrie 1933, p. 5.

p. 132—133 BUNĂ-ZIUA URCA LIMPEDE

Publicată în revista *Cuvîntul liber*, II, nr. 7, din 22 decembrie 1934, p. 7.

p. 137 ORAȘUL FĂRĂ NUME

Tipărită în *Viața românească*, XXV, nr. 10, octombrie 1933, p. 20.

p. 179—183 ACESTE MÎINI

Publicată sub titlul *Aceste mîini, aceste pupile*, în revista *Azi*, I, nr. 5, noiembrie 1932, pp. 371—374.

*

„Excesul său de imagism, ca și frenezia uneori numai formală, alteori substanțială, rămîn substratul constant al inspirației sale" — scrie, la începutul cronicii sale din *Vremea* (VI, nr. 313, din 12 noiembrie 1933), Pompiliu Constantinescu. „Evoluția — notează în continuare criticul — se simte numai în materialul intern al poemelor sale. Dacă în, *Invitație la bal* circulă un peisagiu urban, deși într-o expresie depășită de mult de mișcarea poeților extremiști, dacă în *Incantații* pîlpîia flacăra unui elan erotic neîntrerupt, în *Patmos* surprindem o elevație spre dematerializare". În același sens, criticul observă : „d. Voronca evoluează spre o dublă organizare, de conținut sentimental și de expresie. Mai întîi se observă o progresiune logică a poemelor, uneori bazată pe anecdotă. Vechea formulă care unanim era aplicată poeziei sale, ca fiind citibilă în orice ordine, de la început la sfîrșit sau invers, nu-și mai găsește justificarea integrală. Dar dacă, în trecuta manieră, amenința cu primejdia unei diluări, prin aglomerare de metafore a poemului, în noua sa formulă, o vizibilă discursivitate este consecința utilizării elementelor de anecdotă". (Se exemplifică cu *Întîia apariție, De ce atîtea priviri, Lui Roger Vailland, Tristețe unanimă, Minunata călătorie).* Dezvoltînd comparația cu scrierile precedente, P. Constantinescu observă mai departe că : „Printr-o figurație nu mai puțin nouă, dar organizată, poetul reia contactul cu viziunea cosmică a liricei sale, în care se ivește și aspirația spre dematerializare. Sentimentul acesta de eternitate, într-un decor de puritate originară, este atît de consistent în prezenta culegere, încît el este tema ce simfonizează poemele cele mai frumoase ale d-lui Voronca. Insula Patmos, vedenie luminoasă în tîlcul ei simbolic, este materializarea poetică a aspirației care străbate întreg ciclul. // D. Voronca ajunge uneori la o puritate de contemplație pe care n-am

C-da 271 coala 16

întîlnit-o în întreaga sa operă. Turbulenta filmare de imagini, din obişnuita sa poetică, face loc aici unei calme şi înalte viziuni supraterestre". Din acest punct al evoluţiei operei, mai vechea „frenezie rimbaldiană" a viziunii lui Voronca îi apare comentatorului ca „improprie"; „coarda elegiacă din *Restrişti*" ar fi fost, astfel, „mai conformă cu melodioasa lui simţire decît zbuciumul unei prodigioase invenţii imagiste, adesea exercitată în gol". In ce priveşte noul volum, se constată „o evoluţie de o remarcabilă puritate a imaginii, de o sensibilă voinţă de disciplinare a conţinutului sentimental şi a formei" („chiar strofe de factură clasică, cu ritm şi rimă regulate"). Finalul cronicii consemnează, „ca o supremă trădare a echilibriştilor de la *unu* şi ca un semn de academizare a suprarealismului (şi la noi!)", deschiderea şi închiderea ciclului *Patmos* cu cîte un sonet. Despre cele „şase poeme" ce constituie partea a doua a cărţii, criticul observă, pe drept cuvînt, că „prin discontinuitatea lor internă, ca şi prin tehnica metaforei, mai mult decorativă, aparţin unui ciclu liric mai vechi".

Cu un debut în care notează că Voronca „a fost şi dînsul unul din aceşti poeţi români cari n-au înţeles sensul criticei", persistînd în adunarea de „cuvinte şi lucruri fără nici o legătură între ele şi închipuindu-şi că face versuri", cronica dedicată cărţii de G. Călinescu în *Viaţa românească* (XXIV, nr. 11, noiembrie 1933) evidenţiază de asemenea evoluţia poetului spre o formulă lirică mai închegată: „Iată însă că, puţin după ce făcusem tînărului poet recomandaţia de a-şi exercita muşchiulatura poetică făcînd sonete şi compuneri în forme fixe, ni se oferă un volum de poeme în care apare şi sonetul şi compuneri la înţelegerea (aparentă) a tuturor. [...] Experienţa s-a dovedit fructuoasă. Un cristal aruncat în amorfia elocuţiei sale a cristalizat totul". Se remarcă, astfel, între altele, „o mişcare odihnitoare a frazei şi o emoţie de lirism mai densă", — dar şi unele „urme de psitacism, adică de întrebuinţare a vorbelor fără a avea în minte corespondentul lor", alături de pierderea absconsităţii ideilor: „Ele — adaugă cronicarul — ni se par de astă dată relativ sărace, d. Voronca nu mai e aşa de imagist acum cînd lucrurile se înfăţişează de aproape. Dar nici nu are nevoie de imagini căutate, ci numai de acea muzică interioară pe care a dispreţuit-o multă vreme şi al cărei arcuş îl poate mînui..."

Cu totul contrazis în previziunile sale se arată a fi însă Şerban Cioculescu, bucuros să identifice, în volumele imediat precedente ale poetului, semnele „vertebrării" viziunii. Or, cronica sa la *Patmos*, din ziarul *Adevărul* (XLVII, nr. 15300, din 19 noiembrie 1933) constată, dimpotrivă, că „d. Voronca este într-adevăr un virtuos frentic al imaginii pentru imagine, al imaginei scop sieşi. Nimic din experienţa reuşitelor şi înfrîngerilor sale nu i-a servit". Deziluzia pare atît de gravă, încît îl conduce spre judecăţi destul de drastice, ca aceasta: „d-sa e totdeauna parţial şi discontinuu interesant, prin izbutiri rare, sau chiar frecvente, dar nu este un creator în adevăratul înţeles al cuvîntului". Spre deosebire de P. Constantinescu sau G. Călinescu, cronicarul nu e dispus să vadă în *Patmos* mai deplina cristalizare a viziunii, ci insistă, surprinzător, asupra indeciziei poetului oscilînd între „dezordinea veche" a liricii sale şi „o nouă ordine, pe care nu o întrevede decît prin ceaţă", — de unde şi concluzia că: „d. Voronca e un spirit turmentat, fără haltă".

Pe linia unor aprecieri devenite curente în critica momentului C. I. Şiclovanu scrie, în recenzia din *Cuvîntul liber*, nr. 2, din 18 noiembrie 1933, că, la fel ca în volumele anterioare, avem de-a face cu „un adevărat desfrîu de imagini" şi o „extraordinară varietate a vocabularului", că „fiecare poemă păstrează caracterul unui inventar liric". Se remarcă de asemenea unele repetări şi preţiozităţi. Concluzia recenzentului este totuşi că a-l situa pe Voronca printre extremişti ar fi o concluzie.

La cîţiva ani după ce recenzase volumul, G. Călinescu scrie, în *Istoria literaturii române...*, că: „În *Patmos* (1933), poetul se limpezeşte dînd curs clocotitoarei sale oratorii sentimentale, dar imaginile apar mai stinse, în raport invers cu desimea versurilor, năvalnice, imposibil de străbătut, amestec inform de claudelism şi suprarealism în maniera Desnos, Eluard, Reverdy".

Vor trebui să mai treacă trei decenii pînă cînd cartea lui Voronca va găsi un nou comentator, în Ovid S. Crohmălniceanu, care, în *Literatura română între cele două războaie mondiale*, II, situează *Patmos* printre izbînzile certe ale liricii poetului, scriind că „după *Ulise*, *Patmos* e cel mai bun volum al lui Voronca în limba română". Ca şi P. Constantinescu mai demult, Ovid Crohmălniceanu remarcă „momentele de beatitudine, cînd lumea îşi pierde terestritatea şi ia înfăţişarea purificată a visului. Restul existenţei e un exil, descris mereu cu o adîncă silă"... În acord, de asemenea, cu P. Constantinescu, dar şi cu G. Călinescu, criticul subliniază faptul că: „În *Petre Schlemihl* şi *Patmos*, poezia lui Voronca îşi dezbracă haina ei luxuriantă imagistică, mişcîndu-se goală, cu o admirabilă dezinvoltură lirică. Dacă pasta culorilor păleşte, cum afirmă G. Călinescu,

în schimb muzica fluidă, învăluitoare a versurilor cîştigă considerabil".

La apariţia cărţii, Ilarie Voronca dăduse un interviu revistei *Facla*, din 22 noiembrie 1933, apărută sub semnătura G. R., în care referindu-se la ecourile critice imediate, face această semnificativă confesiune: „În volumul acesta, ca şi în *Petre Schlemihl*, am fost acuzat că am dat imagini pentru imagini. Însă, chiar dacă am avut totdeauna predilecţie pentru imagini, există în ce scriu ceva mai mult, o înţelegere umană; am avut o ureche atentă la ce se petrece. Literatura mea are un obiect umanitarist. E o lume închisă în imagini. O rupere de terestru, în *Petre Schlemihl*; o prevestire, perceperea unei lumi dincolo de simţurile noastre obişnuite. Eu cred că poetul e un „double vue", înzestrat cu un simţ (al morţii, spre pildă) special; cred că poetul e într-o perpetuă revelaţie pe care proza n-o aduce, ceva rezervat celor puţini". Întrebat despre „ambianţa modernistă actuală", poetul dă următorul răspuns, definitoriu şi pentru evoluţia poeziei sale spre un modernism moderat: „mişcarea modernistă nu mai e în aceeaşi perioadă de negaţie de la 1918. Nu se poate menţine în aceleaşi îngrădiri dogmatice. Am afirmat în *75 H.P* că formulă va deveni ceea ce facem. Astfel că — prin continua primenire — cred într-un tradiţionalism modernist".

DIN PERIODICE

p. 187 TRISTEŢI DE TOAMNĂ

A apărut în *Sburătorul literar, I*, nr. 43, 20 octombrie 1922, p. 315. Este poezia de debut a lui Ilarie Voronca.

p. 188—189 GARĂ DE PROVINCIE

Publicată în *Sburătorul literar*, nr. 44, din 27 octombrie 1922, p. 340.

p. 189—190 ELEGIE

S-a tipărit în revista craioveană *Năzuinţa*, I, nr. 7—8 (decembrie — ianuarie), 1923, p. 28.

p. 190—191 CLOPOTE

A fost publicată în *Năzuinţa*, I, nr. 9, februarie 1923, p. 10.

p. 191—192 ODĂI ALBE

A apărut în *Năzuinţa*, II, nr. 3, septembrie 1923, p. 20.

p. 192—193 BRODERII

A fost tipărită în *Năzuinţa*, II, nr. 3, septembrie 1923, p. 21.

p. 193 STROFA I, STROFA II

S-au publicat în revista *75 H.P.*, numărul unic din octombrie 1924.

p. 194 HIDROFIL

A apărut în *75 H.P.*, octombrie 1924.

p. 194—195 AAAA AA

A apărut în *75 H.P.*, octombrie 1924.

p. 195—196 SEMNALIZĂRI [I]

S-a tipărit în *Punct*, nr. 3, din 6 decembrie 1924, p. 3.

p. 196—197 SEMNALIZĂRI [II]

Publicată în *Punct*, nr. 6—7, 3 ianuarie 1925, p. 7.

p. 197 SEMNALIZĂRI [III]

A apărut în revista *Contemporanul*, IV, nr. 52, aprilie 1925, p. 4.

p. 198 DISCURS PENTRU COMEMORAREA CÎINELUI SERAFINA

A apărut în revista *unu*, nr. 20, decembrie 1929. Poezia a fost scrisă pentru o pagină dedicată morții cîinelui lui Ștefan Roll : gest de frondă, parodie a „omagiilor" oficiale, academice. Cu aceeași ocazie Ștefan Roll a publicat articolul-poem *Viața romanțată a lui Serafina*, iar Claude Sernet o „telegramă"...

Manuscrisul poemului se află în colecția Sașa Pană. Titlul inițial : *Srofe*, tăiat cu o linie. Textul manuscris prezintă următoarele variante :

v. „Ce-nfășurase ⟨-n urnă⟩ fructul și inima ⟨-n țării⟩ -n viitori" ;

v. „Dar din tăcerea nouă ⟨un braț se va-ntări⟩ te-ntorci de-atîtea ori".

p. 198—200 VIORILE DE FUM

S-a tipărit în revista *Vremea*, nr. 318, din 17 decembrie 1933, p. 21.

p. 200 ACEST RASUFLET

A apărut în hebdomadarul *Cuvîntul liber*, nr. 22, din 7 aprilie 1934, p. 7.

p. 200—205 O FEMEIE, UN FULGER

A apărut în *Cuvîntul liber*, nr. 22, din 7 aprilie 1934, p. 7.

POSTUME

PATRUSPREZECE SONETE

Cele patrusprezece sonete au fost scrise în anii 1933—1934. Sînt ultimele poezii scrise de Ilarie Voronca în limba română.

„Spre sfîrșitul anului 1933 — își amintește Sașa Pană — cînd abia apăruse *Patmos și alte șase poeme*, iar la Paris se culegea *Ulise* în traducerea lui Roger Vailland *(Ulysse dans la cité)*, Ilarie Voronca îmi destăinuia intenția de a trimite la tipar, în toamna viitoare, o carte — mai exact o plachetă — de sonete. [...] Deci și intenționata carte de sonete trebuia în acel moment să fie pe jumătate gata. [...] În toamna anului 1934, cîteva notițe prin ziare și reviste prevesteau «evenimentul» [...]. Curînd după năprasnica-i moarte în plin elan creator [...], Colomba Voronca, tovarășa-i de viață, mi-a încredințat, împreună cu alte manuscrise, documente și fotografii, o cărticică caligrafiată de poet, cuprinzînd patrusprezece sonete inedite"...

Am citat din nota lui Sașa Pană, ce însoțește cinci dintre aceste poeme, publicate în revista *Viața românească*, nr. 9, din 1965, pp. 3—5 ; este vorba de *Sîngele scurs în palmă, Tu sau eu sau orice, Un străin la poarta orașului, Odăi visate, Alt calendar*. Celelalte nouă texte au apărut — oferite tot de Sașa Pană — în revista *Astra*, nr. 1, ianuarie 1967, p. 11, grupate sub titlul Ilarie Voronca, *Sonete inedite, (Ilustre ziduri, Compasu-acestei apei, Mai nevăzut obrazul, Pasăre ești, sau flaut, Temnița e, sau cîntecul de fum e..., Sufletul florii care-a fost aici, Dincolo de noi, Fuga poetului, Scoica de pămînt)*.

Din acest ciclu, un sonet nu este totuși absolut inedit : cel intitulat *Alt calendar* fusese publicat deja în *Adevărul literar și artistic*, XII, nr. 700, din 5 mai 1934.

În ce privește manuscrisul poemelor, Sașa Pană menționează în ediția sa de *Poeme alese* din Ilarie Voronca, vol. I, București, Ed. Minerva, p. 203 : „Manuscrisul acestei cărți, încă netipărită, se află la Muzeul literaturii române (București)". La solicitările noastre, numita instituție a răspuns că manuscrisul în cauză nu s-ar afla totuși în colecțiile sale... În această situație, am recurs la dactilograma cu titlul *Sonete inedite*, existentă în arhiva Sașa Pană, după care reproducem poemele.

În ediția de *Poeme alese* din 1972 au fost tipărite următoarele texte : *[Ilustre ziduri], Sîngele scurs în palmă, Tu sau eu. Sau orice, Alt calendar, Un străin la poarta orașului, Odăi visate*. Celelalte poeme se publică acum pentru prima oară în volum.

Așa cum nota și Sașa Pană, cîteva din publicațiile vremii au anunțat pregătirea volumului pentru tipar. Astfel, în *Vremea*, din 22 iulie 1934, se putea citi : „Prolificul poet al modernismului român, Ilarie Voronca, ne va face surpriza, de astă dată, a unui volum de sonete. Cum totdeauna acestui cîntăreț fecund i s-a

reproșat că e discontinuu, eliptic și pletoric, credem că forma fixă care e sonetul îi va da disciplina cerută cu atîta insistență de criticii noștri. Poate acum Ilarie Voronca să dea volumul său definitiv, ajuns la maturitatea creației lui". O notă din *Credința*, 1 octombrie 1934, avea în vedere același eveniment: „Ilarie Voronca anunță pentru toamnă un volum de sonete. Așadar, de la imagism și absolută libertate lirică, la rigorile medievale ale sonetului. Urăm succes volumului și nu avem voie să ne îndoim nici o clipă că d. Ilarie Voronca va ști să suporte olimpic torturile celor paisprezece versuri dantești".

O primă (și ultimă, pînă acum) caracterizare a acestor sonete se face în nota redacțională, nesemnată, ce însoțește grupajul din revista *Astra*, nr. 1, 1967: „[Ilarie Voronca] își surprinde bineînțeles pasionații în postura de sonetist, chiar dacă sonetele lui cam ignoră exigențele clasice ale genului. Dar noi am spune că la fel de puternic surprind: frecvența frazei eliptice (el, care era un poet pletoric), concentrarea (la un torențial și expansiv ca dînsul) aproape ostentativă, recursul (neobișnuit și totuși dificil de escamotat) la o poetică oarecum barbistă, oarecum hermetică, — trăsături cu totul singulare în restul operei lui."

E de observat totuși că, în etapa „integralistă", poetul se exersase în sensul concentrării expresiei, iar în ciclul *Patmos*, cîte un... sonet deschide și încheie desfășurarea viziunii.

CUPRINS

POEZII

DIN VOLUME

INVITAȚIE LA BAL (1931)

INCANTAȚII (1931)

PETRE SCHLEMIHL (1932)

PATMOS ȘI ALTE ȘASE POEME (1933)

Patmos

Șase poeme

DIN PERIODICE

POSTUME

PATRUSPREZECE SONETE (1934)

ADDENDA

TRADUCERI

JULES SUPERVIELLE

GEORGE ADAM

ROGER VAILLAND

EDMOND VANDERCAMEN

Lector : CONSTANTIN MOHANU
Tehnoredactor : VASILE CIUCĂ

Bun de tipar 1.IV.1993. Coli tipar 16

Tiparul executat sub c-da nr. 271 la
Societatea Comercială - Editura și Imprimerie
„Porto — Franco" S.A. Galați
B-dul George Coșbuc nr. 223 A
România